Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 311. szám. Szerda, november 12.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Antidinasztikus jelleg.

Budapest, november 11.

(Á. K.) Nem akarjuk másnak, mint puszta nyelvbotlásnak vagy téves hirlapi közlésnek venni azt a nyilatkozatot, melyet Nessi Pál képviselő tegnap a mentelmi bizottság előtt tett s melyet ma minden hirlap azonos szövegben közöl. E közlés szerint Nessi Pál ugy adta volna elő a Kolozsvárott történteket, hogy: őt az ifjuság egy küldöttsége fölkereste és tudomására hozta, hogy tüntetésre készül, amikor a katonai zenekar József Ágost főherceg megérkeztekor a Gotterhaltedalt fogja játszani. Az ifjuság — ugymond Nessi — „a Kossuth-nóta éneklésével akarta tulharsogni a katonai zenekart, Nessi tanácsára azonban, *nehogy a tüntetésnek antidinasztikus jellege legyen,* ugy határoztak, hogy a Kossuth-dal éneklésétől elállanak és a Szózatot fogják dalolni."

Ismételve hangsulyozzuk, hogy nem akarjuk másnak venni e nyilatkozatot, mint nyelvbotlásnak vagy téves hirlapi közlésnek. Mert merő lehetetlenségnek tartjuk, hogy a Kossuth-nótáról éppen egy függetlenségi párti képviselő állitsa ki azt a bizonyitványt, hogy annak *antidinasztikus jellege lehet.* Ilyet a Kossuth-nótáról senkisem mondhat, legkevésbé pedig függetlenségi párti képviselő. A Kossuth-nótát már a bölcsőjében tanulja meg minden magyar ember és ez a dal végigkiséri a magyart egész életén, a nélkül, hogy akár hüségét, akár a magyarnak veleszületett ragaszkodását és hódoló tiszteletét csorbitaná a korona viselője iránt. Nincs olyan magyar izü mulatság, vagy akármiféle választás, ahol a Kossuth-nóta dalama ne szerepelne. Ez a dallam immár kiirthatatlan a magyar ember szivéből; s nagyon szomoru, sőt megdöbbentő dolog volna, ha ehhez a dallamhoz csakugyan antidinasztikus jelleg tapadna.

De ha nem is tartjuk e nyilatkozatot másnak, mint nyelvbotlásnak vagy téves hirlapi közlésnek, mégis érdekesnek és érdemesnek tartjuk, hogy vele foglalkozzunk. Mert ha mai napság, sőt nemcsak ma, hanem már rég idők óta nem lehet a Kossuth-nótára ráfogni, hogy annak antidinasztikus jellege van, — de igenis, tényleg voltak idők, midőn ennek a nótának nagyon is antidinasztikus jellege volt. Akkor volt ez, amikor a magyar ember szivében nem élt a királyhüség, mert nem is élhetett. Akkor volt ez, amikor a Kossuth-nótát csak titokban lehetett énekelni, s amikor e nótának dallama a forradalomnak ujabb szent fogadalmát jelentette. Nemcsak az örök hála és a lángoló szeretet volt e dalban kifejezve Kossuth Lajos iránt, hanem bele volt foglalva mindaz a sötét gyülölet és még sötétebb bosszuvágy, mely a magyar ember szivét nemcsak a hóhérok, hanem a dinasztia iránt is eltöltötte. És ime, csodás! Ugyanaz a dallam és ugyanaz a szöveg, mely egykor a Kossuth-kultuszt akként képviselte, hogy az nemcsak gyülölni, hanem fenyegetni is akarta a Habsburg-dinasztiát, — az idők és a viszonyok átalakulásával olyan néphimnuszszá lett, mely szabadon és nyiltan fonhatott össze a megkoronázott király és az egész uralkodóház iránti hüséggel és ragaszkodással. Pedig szövege is, dallama is szakasztott ugyanaz, ami negyven vagy ötven évvel ezelőtt volt. És nemcsak a magyar nép szivében él s ajakán zeng e dal, hanem elégszer lehetett hallani a katonai zenekaroktól is. Ami arra mutat, hogy ha csak szándékosan, ha csak erőszakosan nem akarnak a Kossuth-nótának olyan célzatot s olyan magyarázatot adni, ami nem szükségképpen tapad ahhoz, akkor a Kossuth-nótának nemcsak antidinasztikus jellege nincs, de nem is lehet. És igy vagyunk nemcsak a Kossuth-nótával, mely a messzi multból maradt reánk, hanem más egyebekkel is, — melyeknek ma már szintén nincs meg az a jelentőségük, ami a multban volt. Ha csak szándékosan és erőszakosan nem magyarázunk bele olyat, ami nem szükségképpen tapad hozzá.

Ámde ha mi magyarok mindig tiltakoztunk is az ellen, hogy a Kossuth-nótának antidinasztikus jellege lehet, — de mindig voltak s ma is vannak elegen, akik mint a magyar nemzet gonosz és megrögzött ellenségei, állandóan azzal rágalmazzák s azzal gyanusitják a magyart, hogy az ő szivében a Kossuth-nótának ma is ugyanaz a célzata és ugyanaz a jelentősége van, ami volt régesrégen. — És ezek a gonosz ármánykodók nem szünnek meg minden alkalmat felhasználni, hogy igazukat bizonyitsák. És ime, mennyire ujjonganának és mennyire tapsolnának azok, ha az a nyilatkozat, melyet Nessi Pál a mentelmi bizottság előtt tett, csakugyan nem lett volna nyelvbotlás vagy téves hirlapi közlés. Mennyire ujjonganának és tapsolnának, ha diadalmasan kiálthatnák: „Ime, egy függetlenségi párti képviselő maga ismeri el, sőt ki is nyilatkoztatja, hogy a Kossuth-nótának antidinasztikus jellege van!" Azért ismételjük s azért hangsulyozzuk mi ujra meg ujra, hogy e nyilatkozatot nem vehetjük másnak, mint nyelvbotlásnak vagy téves hirlapi közlésnek.

Nem akarjuk másnak venni. Mert ellenkező esetben, valahányszor a Kossuth-nótát hallanók, nem érezhetnők többé azt a tiszta gyönyört, melyet szivünkben és képzeletünkben e dallam nemes és büszke hagyományai fakasztanak. Nem érezhetnők többé a tiszta gyönyört, mert megdobbanna lelkiismeretünk,

TÁRCA

Félelem.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Holló Márton.*

A férj költő, kiválóan az asszonylelkek kutatója. Szép, nagy fiu, elegáns ruházat, nem mindennapi alak.

Az asszony éppenséggel nem ir költői müveket, buvárként nem ereszkedik le semmiféle lelkekbe. Azért lett a költő felesége, mert hiszeretett, mert élni akar hosszan, boldogságban, mert ugy érezte, hogy azzal lesz jó egy egész életre együtt lenni, akihez a szive szerelmes vággyal, meleg vonzódással kivánkozik. Különben szintén szép, szintén elegáns, csak éppen nem valami imponáló, nem rendkivüli megjelenés.

—

(Történik néhány évi házasságra otthon, a modern iparmüvészet termékeivel bebutorozott kis szalonban. Borus téli délután. Jó bent lenni s kibámulni a didergő világba.)

—

Az asszony (*miután egyideig elbeszélgettek, hirtelen ötlettel odabujik az urához*): Szeretsz?

A férj (*visszaadja az ölelést*): Szeretlek.

Az asszony: Ugy mint régen?

A férj (*kissé ámulva*): Hát persze, hogy ugy.

Az asszony (*mélabusan*): Nem tudom hinni... Nem ismerek a hangodra, a régire . . .

A férj (*szorosabban magához ölelí*): Ugyan, kis bolondom! Mi lelt? A hangom!? . . . Mi bajod van te néked az én hangommal?

Az asszony (*remegő aggodalommal*): Nem tudom . . . Nem bizom . . .

A férj (*a fejével kissé eltávolodva, merően nézi*): Miben?

Az asszony: A boldogságomban, benned.

A férj: Ugyan. És mióta?

Az asszony: Már jó ideje, de egészen biztosan nem tudom, mióta. Talán néhány hónapja.

A férj (*egy-két pillanatra hátradől a karosszékben, aztán egy kis gondolkozás után*): Nézz ide, kis szivem a szemembe és beszélj egészen nyiltan. Mondd, mitől félsz?

Az asszony (*megint csak odaborul a férfi mellére, csepegve*): Hogy megcsalsz.

A férfi (*fürkészőleg*): Hogy érted ezt? Gyanud van csak, vagy bizonyosságod?

Az asszony (*becsületes őszinteséggel*): Nem tudok biztosat. Semmit sem tudok. Csak félek . . .

A férj (*a helyzet mint trót is érdekli, elemezve, boncolgatva folytatja*): Attól, hogy meg foglak csalni?

Az asszony (*gyönge hangon*): Igen.

A férj: Tehát attól nem félsz még, hogy *már* megcsaltalak?

Az asszony: Azt hiszem . . . nem.

A férj: Szóval ugy érzed, hogy most vagyok azon az uton? . . .

Az asszony (*csak hallgat, sóhajt*).

A férj: No jó. Értem. Néhány hónap óta nyugtalankodol. Nem hiszed, hogy ugy szeretlek, mint régen. A hangom nem a régi, nem talál ugy a szivedhez, mint azelőtt. Aggódol. De hát mi már majdnem négy év óta vagyunk együtt. Mért nem nyugtalankodtál már hamarább, mért félsz csak néhány hónap óta? Kell valami okodnak lenni, amiért gyanakszol. Mi az? Másképpen élek, mint azelőtt? Kire féltékenykedel?

Az asszony (*hallgat*).

A férj: Ki az? Mondd meg!

Az asszony (*habozik, vivódik, vergődésében végre is szól*): Az a színészlány . . . az a csuda, akitől ugy bomlik mindenki! . . .

A férj: Gondoltam. Hát tőle tartasz, fiacskám? És miért? Mivel tartod veszedelmesebbnek, mint a többi lányt, vagy asszonyt, aki foglalkoztatott? Ő, vagy más, az nekem mindegy, hidd el. (*Felsőbbséges határozottsággal*): Modell, semmi egyéb. Ha aggaszt ő, ugyanannyi joggal a többi is bánthatott volna . . .

Az asszony (*benne van a vallomásokban*): Egy kicsit . . . a többi is bántott, mind . . .

A férj: És sohasem szóltál!

Az asszony: Nem gondoltam még ennyire, olyan nagyon rosszra.

A férj: És most?

Az asszony (*lehajtja a fejét*): A legroszszabbra! . . .

A férj: De hát miért?

Az asszony: Igazában nem tudom. Csak félek. Sokkal többet vagy vele, mint voltál mással. És másképp beszélsz róla. Ezt te nem tudod, de én látom, olyan jól látom. Ez a lány téged is megfog, elvisz tőlem!

(Hevesen átkarolja, magához szoritja.)

A férj (*kissé megrendülve*): De az istenért, kis szivem, ne légy olyan rémlátó. (*Mindenáron megakarja nyugtatni*): Tévedsz. Roszszul látsz. Nem vagyok másmilyen. Csak olyan vagyok, mint eddig. Ez a lány sem visz el, meg a többi sem. Nagyon érdekes, különös, titokzatos. Kutatom, belője akarok nézni, meg akarom fejteni, ez az egész.

Az asszony (*csak tovább is aggódva*): Jaj, veszedelmes... Ne menj hozzá, egyetlenem!

(Simogatja, s néz rá hosszasan, kérőleg.)

A férj (*némi zavarban*): Igazán bohó vagy. Tudod, hogy nem vagyok valami kispolgár, hanem müvészember. Változatosság, meglepő fordulat, élénk hangulat az elemem. Ettől kap erőt, frisseséget a fantáziám, ezért járok künn a világban, az emberek között, hogy nézzem őket mindenféle körülmények közt, hogy tanuja legyek a lelkük minden megnyilvánulásának. (*Lelkesen*): Nincs érdekesebb teremtménye a földnek az embernél és nincs nagyobb, szinesebb alkotása a természetnek az asszonynál, akiért minden történik, aki örök tanulmány marad a világ végéig. A müvész, ha akarja, ha nem, körülötte bolyong, s nem szabadul tőle.

Az asszony (*szomoruan*): A müvész feleségé-

Lapunk mai száma tizenhat oldal.

hogy midőn e dallal összeolvadunk, vétünk a trón iránti hűség és ragaszkodás nem kevésbé nemes és magasztos hagyományai ellen. Soha többé nem engedhetnők át magunkat a Kossuth-nóta zavartalan élvezetének, mert mindig fülünkbe csengene, hogy ennek antidinasztikus jellege van! — Már pedig mi a Kossuth-nótát nem adjuk, s nem fogjuk odaadni senkinek a kedvéért sem! — Mert ez a mi néphimnuszunk! — De csak ugy és csak addig lehet az, mig annak antidinasztikus jellege nincs. Ne fogjuk tehát reá s ne értelmezzük akként, hogy annak csak ellenségeink tapsolhatnak. De másrészt ne keressünk és hajánál fogva ne rántsunk elő olyan afféreket sem, melyek a *mi néphimnuszunk* iránti ragaszkodásunknak tiszta motivumait vonhatnák kétségbe s melyek ránk olvashatnák azt a gunyos ítéletet, hogy nem mérünk egyenlő mértékkel, — s csak a más szemében találjuk meg a szálkát, de a magunkéban nem látjuk meg a gerendát sem.

Az indemnitás.

Budapest, november 11.

A mai nap egy kis változatosságot hozott a formában. A szélsőbal nem napirend előtt csinált vitát, hanem *zárt ülésben*. Mialatt ugyanis *Ráth* Endre fiatalos hévvel mutatkozott be a t. Háznak, a szélsőbal zárt ülést készitett elő, hogy azon vitassa meg *Plósz* igazságügyminiszternek a mentelmi bizottság tegnapi ülésén a Nessi-ügyben tett nyilatkozatát. S a fiatalos szüzbeszéd után az elnök csakugyan kiürittette a karzatokat s megnyitotta az uj Házban az első zárt ülést. (A karzatok itt sokkal lassabban ürülnek ki — az kitünt ma.) Aztán a zárt ülésen egy órahosszat folyt a csetepaté, de az eredmény az volt, hogy a többség a zárt ülést nem látta szükségesnek. Pont délben tehát megint bebocsájtották a közönséget.

Az elüzött és visszatért közönség pedig igazán érdekes beszédben gyönyörködhetett. *Vázsonyi* Vilmos beszélt.

A fiatal demokrata képviselő igen előnyösen változott meg. Azelőtt minden beszéde sikerült kisérlet volt abban az irányban, hogy lehetőleg mindenkit magára haragitson. Ma ugyanolyan igazságokat ugy próbált hirdetni, hogy mindenkinek rokonszenves legyen. S kitünt, hogy igy is tud beszélni. Beszéde (mindig csak annak első, igazán értékes felére gondolunk, mert második fele holmi kerületi restanciák elintézésének volt szánva s meglehetősen szétfolyt) — beszéde tehát mindenkinek nyujtott valami rokonszenvest. A konzervativeknek a rendi táblák hazafiasságáról egy nagy eloge-t, a függetlenségi pártnak az önálló vámterület pártalakitó erejéről és a mártir-kormányelnök Batthyányiról emelkedett szavakat, a néppártnak koncessziót, hogy klerikális kormány is adhatna az országnak tiszta igazgatást és tiszta választásokat, a szabadelvüpártnak pedig világosan megrajzolt képet arról a történiai jelentőségü szerepről, melyet Széll Kálmán az alkotmányosság megmentése körül vállalt és teljes dicsőséggel meg is csinált. Kellemes és érdekes volt tehát ez a beszéd mindenkinek, az elmés ötletek és hasonlatok pedig, melyek egymást kergették a beszédben, a figyelem mellett a hatást is biztositották a szónoknak. Volt egy képe, mely az egész Házat megkapta. Arról beszélt Vázsonyi, hogy nálunk a miniszterek sohsem hagyják el helyüket önszántukból, ugy kell őket kituszkolni s éppen azért nincs a nemzetnek tartalék-erőforrása, mert csupa elhasznált miniszter kerül pénzióba. Akik nagyok voltak — jegyezte meg Vázsonyi — hasonlitanak a kiégett tüzhányóhoz, melynek kráterébe a gyerekek kavicsokat dobálnak; s akik kicsinyek voltak, hasonlitanak a kiégett tajtékpipához, mely a pipatóriumban áll, *de már többé senkisem pipál belőle.*

Nagyon tetszett ez az elmés kép. Pedig éppen ez nem talál. Vagy nem-e éppen az ellenzék konstatálta, hogy Széll Kálmán annak idején nem ragaszkodott a miniszterséghez, a nemzet tartalék-erőforrásait gyarapitotta s mikor legnagyobbb szükség volt reá, előkerült? Maga Vázsonyi is történiai szerepnek tudja Széll Kálmán szerepét és elismeri, hogy feladatát a haza érdekében kitünően oldotta meg. Nos tehát! Akkor mégsem igaz, hogy *minden* miniszter ragaszkodik a hatalomhoz és mindegyik elhasználva kerül pénzióba. S bár azt is elmésen élezte ki Vázsonyi, hogy Széll Kálmánnak teljesitett hazafias munkája után félre kellett volna állania, mint az ifjabbik Dumas darabjaiban annak a kedves embernek, aki minden galibát elsimit, minden csomót kibogoz, *de azért éjszakára nem marad a kibékitett házaspárnál:* — ebben sincs igaza Vázsonyinak. Mert hátha éppen azért marad Széll Kálmán, hogy — *ne legyen még éjszaka?* Vázsonyi nem fél a politikai éjszakától, de a nemzet igen. S ha az ifjabbik Dumas darabjaiban megengedi Vázsonyi a kedves embernek, hogy addig maradjon, mig minden csomót kibogozott, bizza Széll Kálmánra, hogy mikor látja feladatát megoldottnak. Hogy ért a csomók kibogozásához, azt, ugy-e, Vázsonyi is elismeri Széll Kálmánról? Nos hát legyen egy kis türelemmel és bizza a miniszterelnökre, hogy meddig *kell* maradnia. Mert addig marad és nem tovább. Az egész ország számára nem a terézvárosi óra mutatja az időt — hát bizzuk Széllre, hogy meglátja majd, ha az ő ideje elérkezett.

Ismételjük azonban, hogy Vázsonyi mai beszédének első fele szerencsés, ötletes, finom és hatásos volt. Ez föltétlenül használt neki a Házban. A beszéd második része nem volt hatásos, de az talán még többet használ neki a — kerületében.

Még *Egry* Dezső is beszélt, aztán a vita folytatását holnapra halasztották.

A képviselőház ülése november 11-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Plósz* Sándor.

Elnök: Megnyitja az ülést, felolvastatja s hitelesitik a jegyzőkönyvet. Jelenti, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter tegnap értesitette, hogy még tegnap intézkedett a Nessi Pál ellen folyamatba tett becsületbirósági eljárás felfüggesztése iránt. (Általános helyeslés.)

Daróczy Aladár, a kérvényi bizottság előadója, bemutatja a kérvények negyedik sorjegyzékét.

(Az indemnity.)

Ráth Endre: Napnál világosabb, hogy a többség előtt még végcéljában sem a haza függetlensége és önállósága az irányadó. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Az indemnityt, amelyet időszerütlenül hoztak a Ház elé, nem tekintheti másnak, mint bizalmi kérdésnek s erős a hite, hogy az indemnity a jelen esetben nemcsak mint cél lebeg a kormány előtt, hanem a kormány fegyvert akar magának kovácsolni arra, hogy azt az ellenzék feje fölött Damocles kardjaként villogtathassa. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Pedig a nemzetnek sohasem volt a bizalomra nagyobb szüksége, mint most. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbalon.) Sulyos időket élünk, a nemzet szét van tagolva, álom lett a testvériség s üres frázis az egyenlőség. Azt vetik már évtizedek óta a nemzet szemére, hogy Ausztria nélkül meg nem élhet. Beszélnek nemzeti öntudatról, és eltürik azt, hogy megbélyegezzenek egy képviselőt a katonai becsületügyi eljárással; eltürik azt, amit Brassóban láttunk legutóbb.

Kórodi Lulz: Nem igaz! (Zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Gál Sándor: Negrics. (Zaj a szélsőbaloldalon.) Csak Kórodi Lutz ur hallgasson!

Kórodi Lutz: Csak maradjunk a tényeknél!

Ráth Endre: Sivár korszakunkban meg tudná talán bocsátani a 67-es kormányok minden bünét, ha látná azt, hogy a nemzet erősitésére törekszenek. A tanitók és tisztviselők számára nincs pénz, mert kell a pénz a katonaságra, a nagyhatalmi állásra. A székely nép küldte ide képviselőnek. Ennek a népnek ma jogok, eszközök kellenének, hogy megélhessen, de erre nincs pénz. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A kormány iránti bizalmat nem szavazza meg. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Jelenti, hogy husznál több képviselő zárt ülést kért. A zárt ülést elrendeli, de előbb az ülést öt percre felfüggeszti.

(A zárt ülés.)

Elnök: Megnyitja a zárt ülést s átadja a szót Kossuth Ferencnek, hogy indokolja meg, miért kérték a zárt ülést.

Kossuth Ferenc: Az igazságügyminiszter olyan nyilatkozatot tett, amely káros a mentelmi jogra, mert ez a jog kodifikálva nincs, tehát a helytelen miniszteri magyarázat veszedelmes következményeket vonhat maga után. A miniszter azt mondta, hogy csak szabadságvesztés-büntetésre vonatkozik a mentelmi jog. Szerinte az ellen is kell védeni a képviselőt, hogy büntetéssel való fenyegetéssel meg ne félemlitsék. Nem áll az sem, hogy a képviselőnek a Házban való eljárására vonatkozik csak a mentelmi jog, mert a népképviselőnek az országban járnia-kelnie és érintkeznie kell a néppel.

Széll Kálmán: Elvileg nem barátja a zárt üléseknek, egyes kivételes esetekben, melyek a nyilvánosság előtt nem tárgyalhatók, indokolt. Közérdekü dologban nem lehet helye titkos tanácskozásnak. Helyes-e az igazságügyi miniszter nézete vagy nem, — azt meg lehet vitatni az egyes bizottságban. De ez nem való zárt ülésre. Nagyra becsüli a mentelmi jogot, a zárt ülésben azonban tartózkodik a nyilatkozástól, mert ez a nyilvánosság elé tartozik.

Olay Lajos: Szerinte fontos ok van a zárt ülésre. Sajnosan tapasztalta, hogy a többség mentelmi bizottsági tagjai nem független birák, hanem pártpolitikusok. Onök a folyosón beismerik, hogy igazunk van, aztán pedig meghajolnak a szörnyü katonai tulkapások előtt. Hosszan és hevesen fejtegeti, hogy Nessi Pál mentelmi joga meg van sértve. Nem

---

nek pedig sokat fáj ezért a szive. A müvésznek nem kellene házasodnia.

A férj (*elérzékenyedik, gyöngéden megcsókolja*): Dehogy nem. Már mért ne kellene megházasodnia? Különösen ha ilyen édes teremtésre akad, mint amilyen te vagy. De az ilyen kedves kis teremtés ne bizalmatlankodjék soha az urában.

Az asszony (*esdő hangon, bátorságot kapva a becézgetéstől*): Ne menj többé ahhoz a leányhoz!...

A férj: Ugyan hová gondolsz? Meghátráljak? Féljek önmagamtól? Elveszitsem magam alól a talajt? Fussak az asszonyok elől, munkáim alakjaitól? Akik szárnyat adnak az inietemnek, fényt a költészetemnek! (*Belemelegedve, átszellemülten*): A mester szökjön a modelljeitől!?...

Az asszony (*csak hallgat hitetlenül, lehangoltan.*)

(Egy kis szünet. Az alkony teljesen leereszkedett. A szoba meglehetősen homályos, a vastag függönyöktől szabad ablakrészeken az utca esti világosságából csak kevés hatol be. Tárgynak, embernek csak rezgő foltjai, körvonalai látszanak.)

A férj (*a kölcsönös elmélyedés után némileg meghiggadva, váratlanul visszatér a beszélgetés egy előbbi pontjához*): Különös!... Evekig nem árultál el semmit kis aggodalmaidból, s most is, hogy hónapokig gyötrődtél, el tudtad rejteni azt, ami benned végbemegy. Csudálatos, de be kell vallanom, hogy az én szemem sem vette észre. Hogy tudtál eddig titkolódzni?

Az asszony (*megadással*): Nehéz... olyan nehéz erről beszélni... először...

A férj (*félig tréfásan, kötődve*): És ha a titkolódzás, a bujkálás idején beáll a katasztrófa!?... Holott a kellő pillanatban, egy jókor jött vallomás még visszaránthatta volna az örvénytől a tilos felé tévelygő, gyarló földi embert!..

Az asszony (*bánatos lemondással*): Akkor határozott a sors.

A férj (*megint felülkerekedik benne a kisérletező iró*): Mi volna, ha hütlen lennék hozzád?

Az asszony (*könnyen megrázkódik*): Ne beszélj ilyeneket!

A férj: Ugyan, szivem, ne vedd olyan komolyan. Hisz csak egy kis elmélet az egész... No, mi lenne akkor?

Az asszony: Nem nézhetnék rád többé, nem tudnálak megérinteni...

A férj: Bizony igazad volna... Most felelj határozottan a meggyőződésed, vagyis a legbensőbb ösztönöd szerint: Megcsallak én téged?

Az asszony: Hiszen már mondtam... nem tudom.

A férj (*mindjobban izgatja a probléma, most már valósággal csak megfigyelési objektum neki az asszony*): Sohasem hiszed, hogy megcsallak?

Az asszony: De igen, mégis... Vannak pillanatok, ha távol vagy tőlem... akkor azt érzem, hogy nem is lehet másképp.

A férj: És akkor átérzed a megcsalatás összes borzalmait?

Az asszony (*fázósan hozzásimul*): Igen.

A férj: Szóval, rád nézve akkor teljesen mindegy, hogy megcsallak-e, vagy nem?

Az asszony: Azt hiszem...

A férj: No látod, hát ilyenek vagytok ti asszonyok! Megcsalhat az uratok, csak az a fő, hogy ne tudjátok. Mert akár hü, akár nem hü hozzátok, egyformán szenvedtek, ha rátok tör a féltékenység. Vagy van-e különbség a két lelkiállapot közt, amely a férj ártatlansága esetén is, bünössége esetén is előáll, amikor az asszony szive gyanut fog? Ez tulajdonképpen ugyanaz a lelkiállapot, ugy-e?

Az asszony: Igen.

A férj: Hát mit gondolsz, mi oltalmazza meg nektek az uratok hüségét?

Az asszony: Nem tudom.

A férj: Megmondom. Az, hogy a hütlenség elkövetése a férjre nézve is nagyon keserves dolog. Majdnem olyan nehéz válság, mint az asszonyra nézve.

Az asszony (*hozzásimul, hirtelen fordulattal*): Ne menj ahhoz a leányhoz... kérlek... édes...

A férj (*meglepetve*): Hát még sem bizol bennem? Hát megcsallak én?

Az asszony (*megborzong, erősebben átöleli*): Félek!...

———

szabad eltürni, hogy a katonaság a képviselők fölé kerekedjék. Gondolja meg a miniszterelnök, hogy a haza iránti hűség nagyobb kötelesség, mint a lojalitás.

Apponyi Albert elnök: Kijelenti, hogy nem felel meg alkotmányunk szellemének, hogy ilyen kérdéseket zárt ülésben tárgyaljanak. (Nagy zaj.)

Uray Imre: Szégyeli magát, hogy ilyen dolgokról kell beszélni még magunk között is.

Elnök: Figyelmezteti, hogy zárt ülésben is érvényesek a házszabályok és a parlamenti formákat be kell tartani.

Uray: Itt a Házban nincs szükség a mentelmi jogra, hisz 12-től se félek. (Derültség.) Nessi mint képviselő volt jelen Kolozsvárott. A Gotterhaltéval való bosszantásra mondta egy kormánypárti képviselő, hogy ezzel mindenkit a szélsőbalra hajtanak.

Fejérváry: Ki az? (Nagy zaj.)

Uray: Ha honvédtiszti ruhában követte volna el azt a dolgot Nessi, akkor beütheti az orrát Bihar uram. Vagy bekövetkezik az, hogy tegyük el a mentelmi jogot, de akkor két revolvert hozzunk magunkkal. Nyomoruság, hogy a parlament a saját jogát sem képes megvédelmezni.

Sebess Dénes: Mint a mentelmi bizottság tagja szólal föl. Meghajlik a miniszter tudása előtt, de vesszedelmesnek tartja a magyarázatot. Szüségesnek tartja a zárt ülést, hogy a miniszter fejtse ki véleményét és ne egyoldalu, hanem megtisztult és diskuciált vélemény jöjjön a nyilvánosság elé.

Szüllő Géza: Hozzájárul Sebess nyilatkozatához. Szintén tisztázni akarja e kérdést. De a nyilvánosságot szükségesnek tartja e nagy kérdés tisztázához és ezért kéri, hogy napirendre tüzessék.

Komjáthy Béla: Nem arról van szó, hogy miként fogja fel a mentelmibizottság a Nessi-esetet. Tapintatlanság történt az igazságügyminiszter ur részéről és azért kivántuk a zárt ülést.

Plósz Sándor: Jogositva volt a nyilatkozatra, mert a miniszterek minden bizottságban résztvehetnek. A miniszterelnök direkt meg volt hiva és őt bizta meg képviseletével. Precedenst tud, amikor Olay kivánta, hogy ő egy ilyen ügyben nyilatkozzék. Felvilágositást adott, nem inditványt. Véleményét illetőleg azt adta elő, hogy a mentelmi jog kodifikálva nincs. Két ága van: az abszolut, arra nézve, amit a képviselő a Házban mond, a másik ága, az ugynevezett „salvus conductus", t. i. hogy meg ne akadályoztassék személyes szabadságában. Igy van az a delegátusokra nézve kodifikálva. Fegyelmi esetekre nézve precedenst nem tud, ilyen nem került a Ház elé. A mentelmi jognak megvan a határa, és aki annak a határát vitatja, arra nem lehet azt mondani, hogy a mentelmi jogot tagadja vagy szükiteni akarja.

Olay Lajos: Az az eset, amire az igazságügyminiszter hivatkozott, más természetü. De mi történik most? A Polónyi és a Rakovszky esetében a szabályok szabadon magyaráztattak, mig most kizárják a képviselőket. Akkor a miniszternek sem volt helye ott.

Elnök: Figyelmezteti, hogy kétszer zárt ülésben sem szólhat senki.

Olay: Majd elmondom a bizottságban. (Leül.)

Plósz: Felvilágositja Olayt, hogy ő más esetre célzott, Kubik esetére. O csak akkor szólalt föl, mikor Szivák már szólott.

Kossuth Ferenc: Szavait magyarázza. A vita eltereltetett. O most nem beszélt a Nessi-ügyről, hanem egy veszélyes alkotmánymagyarázatról, 24 óráig sem lehet szó nélkül hagyni, hogy a miniszter ugy magyarázza a mentelmi jogot, hogy az csak a Házban történt ténykedéseiért védi; hanem annak az egész országban kell védenie a képviselőt. A delegátusokra vonatkozó szabályokat nem lehet analogul venni, mert az Ausztriával szemben védi a delegátusokat.

Plósz Sándor: Szavait magyarázza.

Elnök: Senki sem kiván szólani, javasolja, hogy a zárt ülésnek vége vettessék. (Helyeslés.)

(A vita folytatása.)

Vázsonyi Vilmos: Zavartnak látja a politikai helyzetet, amelynek miszteriumai vannak. Jelen alkalommal is felvetődött az a kérdés, nem-e jönne rosszabb kormány a mostani bukása után. Az egyházpolitikai viták alatt a szabadelvüpárt kereste az utat a közvéleménnyel a miszteriózus akadályok ellen. Köztudomásu dolog, hogy az egyházpolitikát aulikus felfogások ellen kellett keresztülvinni. Ha lehetett akkar győzni a közakaratnak, nem kellene akkor ellentállni, amikor nemzeti jogok védelméről van szó? Érélylyel, a közvélemény felsorakoztatásával meg lehet akadályozni a bécsi követelések teljesülését.

Nem vitatja el a mai kormány érdemeit abból az időből, amidőn a parlamenti békét helyreállította. Ez kompromisszumokkal sikerült. De a politika vezetésében nincs helye a kompromisszumoknak. Széll szerepe olyan, mint a Dumas fils drámáiban ama nemes kedélyü férfiué, aki összehozza az ellenfeleket s kibékiti a házasfeleket. De miként ez a férfiu a házasfelek kibékülése után nem szokott ott maradni éjszakára, éppen ugy nem volt helye Széllnek a miniszterelnöki székben. Mert csak akadályul szolgál mézédes politikájával az erők érvényesülésének. A kormány most — amidőn az országban nagy iránta az elégedetlenség — kérdheti, hogy hol marad a nemzet hálája? Csakhogy azt nem veszi figyelembe, hogy ugy tesz, mint elődjei; t. i. erőszakkal kergetteti el magát. Waldeck-Rousseau, Salisbury nagy győzelmek után hagyták ott a politikai polcot. Nem buktak, hanem patriárkái lettek nemzetüknek. De nálunk nem mennek önként a miniszterek, hanem elkoptatva, erőszakkal távolittatnak el. A politikai kriptába kerülnek s nincs részükre feltámadás. Oly tűhányókhoz hasonlitanak a nagyobbak, amelybe gyerekek kaviccsokat hajigálnak, a kisebbek pedig tajtékpipához hasonlitanak, amelyeket gyüjteménybe tesznek, de senki sem pipál belőlük. (Zajos tetszés.)

Nagy Ferenc különbséget tesz a társadalmi s a közgazdasági szabadelvüség között. Ezt az elvet a század elején találtak fel, de ma már senki sem osztja. A mai szabadelvüség az organizáló szabadelvüség, a demokrácia, a sok kis-ember megvédése a csekély hatalmas ellen. Ami a szabadelvüpárt egységét illeti, az nem olyan egyszerü, s az ellentét nem olyan ártatlan, mint azt Nagy Ferenc mondja. Mert sem az agrárius, sem a merkantilis elem nem képviseli azt az elemet, amelyet saját részére feltüntetni igyekszik. Az agrárizmus nem egyéb, mint a latifundiumok szervezkedése politikai célokra. Epp ugy, mint a merkantilizmus sem képviseli a kis szatócs érdekeit. Egyszerüen arról van szó, hogy a régi és az uj vagyon urai összevesznek, hogy kié legyen az állam. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Mind a két elem nagyon nagyielkü, amidőn másnak vagyonáról van szó. Soproniban a latifundiumokat, Pozsonyban pedig a kereskedelmet ajándékozták át. Nagy tévedés, azt hinni, hogy a közgazdasági ellentétek ne lehetnének uj pártalakitó hatással. Gladstone, Disraeli közgazdasági kérdések befolyása alatt alakitották meg pártjaikat. De itt van az önálló vámterület kérdése. Nagyon sokan vannak a tuloldalon — fővárosi képviselők....

Hock János: Én is! (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vázsonyi Vilmos... akik az önálló vámterület elve alapján kerültek a Házba. Hát ez nem birna pártbontó hatással akkor, amidőn annak felállitását a kormány megakadályozza? De bizony szépen megmaradnak a kormány háta mögött s jól érzik magukat. Csak egy tesz kivételt: gróf Zichy Jenő. (Zajos éljenzés a szélsőbalon.)

Felmerült az a félelem, hogy a mostani kormány bukása után nem alakulna-e meg konzervativ kabinet. Sokkal helyesebbnek találná ezt, mint a szabadelvü erőknek lekötését. A 40-es esztendők szabadelvüsége nemcsak politikai s társadalmi szabadelvüséget jelentett, hanem a küzdelmet is a bécsi tulkapások ellen. A magyar kormányban megvolt a nemzeti erő s az utasitások utján az összefüggés a közvélemény között. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ingyen nem adtak áldozatot, ujoncokat, nem emelték a civillistát. Az 1843: XXX. t.-c.-ben 38 ezer ujonc megajánlásáról van csak szó, a záradékban mégis ott van az utasitás, hogy magyar ezredekben csak magyar embereket nevezzenek ki tisztekké. 1867. óta minden bécsi követelés szabadelvü mezben jelenik meg. S azért aggódva néz körül, hogy nem-e lesz gyülöletessé a szabadelvüség? A szabadelvü cim alatt folytatni az aulikus politikát, annyit tesz, mint megásni a szabadelvüség sirját Magyarországon.

Ismétli, nagy érdemei vannak a jelen kormánynak, de ez nem a szabadelvüség, hanem a becsület kérdése. Mert egy konzervativ-klerikális kormány is tartozik tisztán vezetni a választásokat s rendbehozni a közigazgatást. De miért nem védi meg a nemzeti jogokat. Az önálló vámterület fel nem állitható, a miniszterelnök itt nyiltan kijelentette, hogy a királyi kormány nem mehet a Kossuth kriptájának felavatására. Semminemü haladás nem konstatálható az előző kormány óta. Ez se kormányozza az országot. Odakint minden darabokra esik. Osztályok, felekezetek verekednek, amig idebenn megalkották a parlamentet.

A civillista felemelését komolyan indokolni nem lehet. A magyar király egy intézmény, az alkotmány egy alkatrésze, tehát kell, hogy a nemzeti erők összefoglalója legyen; a koronának kellene kiegyenliteni az osztályok ellentéteit. Szól a demokratikus királyság elméletéről, amelynek előharcosai Martinovics, Hajnóczy voltan. És ma sem volna lehetetlen, csak demokratikus érzés kellene hozzá. Ha erre látna most jelenségeket, akkor nem volna szó a civillista emelése ellen, nem is kérnék azt, mert a király ismerné a nemzet szegénységét. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Szól az ujonctörvényjavaslatról. Törvényjavaslatot nyujtanak be a kivándorlás ellen. Hát 40 ezer embert bedugdosni a kaszárnyába nem rosszabb a kivándorlásnál? S miért adjuk az áldozatokat? Annak a hadseregnek adjuk, amely belső berendezésében nem akar alkalmazkodni a nemzet eléihez. Ha legalább 10 szobrocskát kaptunk volna? (Derültség.)

Egyéb bizalmatlansági okai közül kiemeli az adóreformot, amelyről a pénzügyminiszternek minden évben más a véleménye. Tehát évről-évre ujabb akadályokat gördit maga elé. Legujabban földadó-reformról beszél. Ez ujabb elodázása a reformnak. Először a kereseti adó reformját kell elkésziteni, csökkenteni a kereskedők és iparosok terhét, hogy az osztrák kereskedelemmel és iparral konkurálhassunk.

A választási reform kérdésében sem haladt a mai kormány egy lépést sem. Az általános választói jogot követeli, mert azok, akik a társadalom piramisán állnak, mindent készen kapnak, aranynyal megválthatnak, mig azok, akik lent dolgoznak, azok a társadalmi munka szempontjából megütik a cenzust. A mi választó-rendszerünk a legutolsó egész Európában. (Ellentmondások jobbfelől.)

Nem hallunk semmit a szociálpolitikai alkotások folytatásáról. A balesetbiztositás nem a törvényhozás, hanem a törvényhozók érdeme.

Hosszasabban foglalkozik a főváros ügyeivel, végül pedig kijelenti, hogy a törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Egry Béla: Nincs bizalommal a kormány iránt s nem szavazza meg az indemnityt. Elhiszi, hogy a kormánynak könnyebb indemnitással kormányozni, de hát egyszer már az ország érdekeit is figyelemmel kellene kisérni. Szól a tisztviselők fizetésrendezése sürgősségének szükségességéről. Ez a kormány gyáván meghátrált a Kossuth-ünnep előtt, nem tudta négy éven keresztül megcsinálni a kiegyezést, nem tudta megszüntetni a Gotterhaltét. Hosszasan beszél a bajabátiaszéki hidről, amelynek felépitését sürgeti. Kéri, vegyen fel az idén tételt e célra...

Lukács László: A beruházási tételnél már az idén fel van véve. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Egry Béla: Örömmel veszi ezt tudomásul. Az indemnityt nem szavazza meg.

Elnök a vitát holnapra halasztja s az ülést 2 órakor bezárta.

BELFÖLD

Az agráriusok szabadelvüsége. A *Hazánk* szerkesztője ma megint bakafántoskodik, de ezuttal csak azért, hogy visszavonulását fedezze. Hogy minek kvalifikálja ő a valóban szabadelvü közvélemény ama kivánságát, hogy a szabadelvüpártba belépett agrárius vezérek tegyenek nyilvános tanubizonyságot a rendelkezésükre álló sajtó és irodalom reakcionárius és klerikális tévelygései ellen, azzal egyszerüen nem törődünk. Nem elég erős legény a *Hazánk* szerkesztője arra, hogy az ő egyéni véleményeivel törődjünk. Minekünk csakis ahhoz van közünk, amit ez az ur a mások nevében ir meg, azok nevében, akiknek politikai lobogója leng a lapja ormán. Ezeknek a nézetét találjuk mi fel a mai közlemény befejező részében, melyen rögtön meglátni, hogy az nem a szerkesztő ur egyéni konyháján főződött. Itt ugyanis a következőket olvassuk:

> Oktalanság keresni az összeütközést és nem méltányolni a értékét minden olyan körülménynek, mely az egyetértés és az együttmüködés zavaró akadályait a köz érdekében elenyészteti. Egyáltalában nem követjük az örök harc kultuszát, mert a harc észszerü célja csak a becsületes béke lehet. És ha a békés munkálkodás utjában csak a felekezeti szempontok állanak, ezeket eltávolitani egy kis jóakarattal igen könnyü. Ha tehát a „B. N." ugyanazon jóravaló buzgalommal lát hozzá e zavaró akadályok eltávolításához, miként azoknak előteremtésében közremüködött: akkor közéletünk békéjének biztositékai kétségtelenül megszilárdulnak.

Ezt a lojális beszédet megelégedéssel veszszük tudomásul. Igenis tessék az agrár sajtóban és röpirodalomban utját szegni a felekezeti izgatásnak, mely a békés együttmüködést gátolta s az agrár törekvések szabadelvüségét a legsulyosabban kompromittálta; akkor aztán helyreállhat a béke s ezzel együtt a vélemények és érdekek harmóniája. Erre való közremüködésünket örömest ujból ajánljuk fel. De résen leszünk s ha itt-ott ismét fel találna bukkanni a felekezeti reakcióba való visszaesésnek egy-egy tünete, hát fel fogjuk rá hivni az agrár árnyalathoz tartozó elvtársak figyelmét, nehogy megujuljanak a félreértések s hogy a nézetek alig helyreállitott összhangjának felbomlása ne töltse el ismét károrömmel s a győzelem reményével az ellenünk harcoló ellenzéket.

Wlassics Gyula Bécsben. *Bécs*ből táviratozzák a *Bud. Tud.*-nak: *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelőtt a nuncziusnál, délután grót *Goluchowski* Agenor külügyminiszternél tett látogatást; ezután visszautazott Budapestre.

A belügyminiszter öt törvényjavaslata. A képviselőház pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén *Komjáthy* Béla és *Barta* Ödön a függetlenségi párt nevében sürgették a ki- és bevándorlásról, valamint az ezekkel összefüggő ügyekről a képviselőház elé terjesztett öt törvényjavaslatnak mielőbbi tárgyalását, mire *Széll* Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy a kormánynak is az az óhajtása, hogy ezek a javaslatok is lehetőleg sürgősen a képviselőház elé kerüljenek. A miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy a legközelebbi alkalommal, midőn a képviselőház jövő munkaprogrammjáról szó lesz, erre nézve is javaslatokat fog előterjeszteni. Értesülésünk szerint a közigazgatási bizottság kedden, folyó hó 18-án fogja a javaslatokat tárgyalni.

A megyei pénztárak államositása. A belügyminisztérium hivatalos lapjának holnapi száma fogja közölni a belügyminiszter rendeletét, melylyel a megyei és gyámpénztárak államositásáról szóló törvényt életbelépteti. A rendelethez három tüzetes utasitás van csatolva. A varmegyei pénzkezelési reform életbeléptetése és a vármegyei pénztárak átvétele iránt már a minap kiadott körrendelet folytatása ez a pénzügyminiszterrel egyetértőleg megállapitott háromrendbeli utasitás.

A rendszerváltozás folytán az állami szolgálatba átlépő vármegyei számvevők és pénztári tisztviselők szolgálati viszonyaira és felelősségére nézve az állami tisztviselőkre érvényes törvények és szabályok lesznek az irányadók.

Azokban a vármegyékben, melyeknek területén pénzügyigazgatóság még nincsen (Csik, Esztergom, Fogaras, Kis-Küküllő, Liptó, Moson, Turócz és Ugocsa), továbbá, amelyeknek pénzügyigazgatósága más vár-

megye területén székel (Bars és Csongrád), számvevőségi kirendeltség fog működni.

A végrehajtási utasítások, valamint az ezeket kisérő belügyminiszteri körrendelet tartalmából kiemeljük a következő közérdekü rendelkezéseket:

Az állami számvevőségeknek a vármegyei törvényhatóságok és az árvaszékek részére teljesitendő közigazgatási segédszolgálata taxative van felsorolva. Az ellenőrzés és a számvitel (könyvelés, vármegyei számadások készitése) mellett főfeladatuk lesz a községek és a rendezett tanácsu városok költségvetéseinek és zárószámadásainak, a községi gyámpénztáraknak, a gyámok és gondnokok számadásainak megvizsgálása. A végből, hogy az ellenőrzés még közvetlenebb és hatályosabb legyen és hogy a községek vagyonkezelésében a törvényes eljárás országszerte biztos mederbe tereltessék: a belügyminiszter a községek vagyonkezelésére nézve egységes alapelveket fog megállapitani, a három év alatt fokozatosan életbeléptetendő járási számvevői intézmény szervezése pedig már a jövő évben megkezdődik.

A községi elöljáróságokra és a nagyközönségre nézve kiváló előny, hogy az alispánok nemcsak a vármegye székhelyén levő állampénztárnál (adóhivatalnál), hanem a vármegye területén levő többi állampénztárnál is utalványozási joggal birnak s hogy a községi elöljáróságok s a közvetlen fizetők nemcsak a vármegye székhelyén, hanem a vármegye területén lévő bármely adóhivatalnál teljesithetik a befizetéseket.

Sok visszásságot szüntet meg az a nevezetes ujitás, hogy az alispán a vármegyei házipénztár és az utalap költségvetésében engedélyezett hitelösszegek erejéig korlátlanul utalványozhat, tekintet nélkül arra, van-e a pénztárban fedezet és hogy a pótadók befolytak-e vagy sem. Ki van mondva az utasitásban, hogy az alispán és az árvaszéki elnök hivatalos pénzt rendszerint nem vehetnek át, hanem minden be- és kifizetés közvetlenül az állampénztárnál (adóhivatalnál) teljesitendő.

A reform következtében azok a járulékok, amelyeket a vármegyék a számvevőségi és pénztári alkalmazottaknak pótadóból vagy alapokból fizettek, most a vármegyék javára esnek és ezek az összegek más közérdekü célokra fordithatók.

A járási főszolgabirák pénzkezelése — a községi elöljáróságok és az állampénztárak közvetlen érintkezésének biztositásával és a főszolgabirák közvetitésének mellőzésével — a legkisebb mértékre lesz szoritva. *A gyámpénztári utasitás* egységes alapelvek szerint szabályozza a vármegyei gyámpénztárak kezelését és véget vet annak, hogy a 63 vármegye mindegyike más-más szabályrendelet szerint járjon el és a szabályrendeleteket minduntalan módositgassa. Okulva az ország sok részében tapasztalt törvénytelen eljáráson, a végrehajtási utasitás minden irányban kimeritő rendelkezéseket tartalmaz a kiskoruak és gondnokoltak jogos érdekeinek védelmére. Az árvapénzek gyümölcsöztetése tekintetében azonban fenntartja a törvényhatóságok rendelkezési jogát.

Az ökörmezei petició. Gróf *Teleki* Gyula ökörmezei képviselő mandátuma ellen a Kuria még ez év elején elrendelte a vizsgálatot azon az alapon, hogy a petició szerint, *Barényi* Jenő választási elnök szavazásra jogosult választókat visszautasitott, viszont nem jogosultakat leszavaztatott. A vizsgálatot befejezték s a Kurián ma volt a folytatólagos tárgyalás *Ádám* András elnöklete alatt, aki a beteg *Paiss* Andort helyettesiti. Az ügy előadója *Zachár* Emil biró. A kérvényezőket dr. *Metzler* Gusztáv képviseli, a választást dr. *Dobossy* Ferenc védi. A tárgyalás a vizsgálat nagy anyagánál fogva még holnap is tart.

Pártértekezlet. A *függetlenségi és 48-as párt* ma délután 6 órakor értekezletet tartott előbb *Tóth* János, később *Kossuth* Ferenc elnöklete alatt. Az értekezlet először is *Nessi* Pál mentelmi ügyét tárgyalta és elhatározta, hogy az országgyülésen, midőn a mentelmi bizottság jelentését megteszi, erősen kilejezésre fogja juttatni azt a nagy sérelmet, amit a képviselők mentelmi jogának a bizottság többsége mai határozatának elfogadása esetén szenvedne. Az értekezlet ezután áttért a *székely-kérdés* megoldásának megvitatására. A vitában részt vettek *Kossuth* Ferenc, *Molnár* Józsiás, *Sebess* Dénes, *Ráth* Endre, *Wertán* Endre, *Gáll* Sándor, *Bedőházy* János és *Makkai* Zsigmond. *Molnár* Jozsiás különösen felhivta a figyelmet az arányositás, tagositási, erdőtörvényből kifolyó óriási sérelmekre, mire a párt elhatározta, hogy a székelyek érdekében minden lehetőt el fog követni, hogy e sérelmek jogos orvoslást nyerjenek és ennek hathatósabb keresztülvitele végett *Kossuth* Ferenc elnöklete alatt bizottságot választott. Végül *Barta* Ödön bejelentette, hogy a kivándorlottak sorsának kérdésében holnap interpellációt intéz a belügyminiszterhez.

Két mandátum. A tápói és csongrádi választókerületek képviselőküldési jogának felfüggesztése vagy fel nem függesztése kérdésében a Ház pénteken, folyó hó 14-én fog határozni, amely határozat meghozatalára a házszabályok értelmében a képviselők abszolut többsége, tehát legkevesebb 207 képviselő jelenléte szükséges. A szabadelvüpárt elnöksége erre való tekintettel felkéri a párt tagjait, hogy a pénteki ülésre lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

A Nessi-ügy.

— *A mentelmi bizottság döntése.* —

Budapest, november 11.

A mentelmi bizottság ma befejezte tegnapról elhalasztott tanácskozását. Az elhalasztásnak tudvalevőleg az volt az oka, hogy nem találták a honvédség szolgálati szabályzatának azt a szakaszát, amely a *Gotterhalter*ől szól. Ennek pedig, amint ma kiderült, egy iráshiba volt az oka. A katonatiszti becsületügyi választmánynak *Nessi* Pálhoz intézett értesitése ugyanis a szabályzat 65-ik szakaszára hivatkozott és mikor tegnap a bizottságban megnézték ezt a szakaszt, rájöttek, hogy ez egészen másról szól. Mára aztán kikereste a honvédelmi miniszter az illető szakaszt, ez pedig a 650-ik. A leiró tehát kifelejtette a zérust, s ez okozta a konfuziót.

A mai tárgyaláson *Szivák* Imre szólott elsőnek a kérdés érdeméhez. Kifejtette, hogy Nessi Pál akkor, mikor Kolozsvárott az utcai tüntetésben résztvett, nem mint a képviselőház küldöttségének tagja, hanem mint magánember járt el; az e miatt ellene inditott eljárás tehát nem sérti a mentelmi jogot. Szivák tehát a kérdést csakis az abszolut mentelmi jog szempontjából vizsgálta.

Ezzel szemben *Kubinyi* Géza azt vitatta, hogy nem az a kérdés, milyen minőségben járt el akkor Nessi Pál és nem is az, hogy van-e az eljárásban a képviselő ellen zaklatás vagy nincs; hanem hogy a tiszti becsületügyi választmány, mielőtt Nessi ellen az eljárást megindította, tartozott volna-e őt a Háztól kikérni vagy nem. Mert ha tartozott volna kikérni és ezt elmulasztotta, akkor ezzel megsértette a mentelmi jogot. Es neki az a véleménye, hogy igenis kérni kellett volna a Háztól Nessi mentelmi jogának felfüggesztését és mert ez nem történt meg, tehát a mentelmi jogon sérelem esett.

Többek felszólalása után a bizottság szavazattal döntött, és pedig ugy, hogy a *mentelmi jogot a becsületügyi eljárás megindítása sem sértette meg.* Ezt a határozatot a bizottság *hét szóval öt ellen* hozta. A kisebbség véleményére szavazott a bizottság szabadelvüpárti tagjai közül *Kubinyi* Géza és *Tormai* Károly, valamint a bizottság három ellenzéki tagja: *Olay* Lajos, *Sebess* Dénes és gróf *Zichy* Aladár.

Megjegyzendő, hogy a kisebbség szavazatainak sem az a jelentősége, hogy magában a becsületügyi eljárásban zaklatás van, csupán az, hogy a mentelmi jog felfüggesztését kellett volna kérni a Háztól és ennek az elmulasztása sértette meg a mentelmi jogot. Ez az értelmezés kitünik *Sebess* Dénes felszólalásából is, aki kijelentette egyebek közt, hogy abban az esetben, ha *Nessit* a becsületügyi választmány kikérné a Háztól, ő a *mentelmi jog felfüggesztése mellett* szavazna.

A bizottság üléséről a következő hivatalos tudósitást adták ki:

> *A képviselőház mentelmi bizottsága* ma délután 4 órakor *Perczel* Dezső elnöklete alatt tartott ülésében folytatta *Nessi* Pál képviselő mentelmi ügyének tárgyalását. A bizottság kétórai tanácskozás után hét szavazattal öt ellenében kimondotta, hogy a bejelentett esetben a képviselői mentelmi jog megsértését nem látja. A bizottság jelentését *Maróthy* László előadó pénteken fogja a Háznak beterjeszteni, amely elé *Olay* Lajos a bizottság elé is beterjesztett határozati javaslatát kisebbségi különvélemény formájában beterjeszti. A többség álláspontja mellett szavaztak: *Szivák* Imre, *Maróthy* László, *Angyal* József, *Barcsay* Domokos, *Avramescu* Pachomius, *Klobusiczky* János és *Radovanovics* György. A mentelmi jog sértésének kimondása mellett a függetlenségi párt tagjain: *Olay* Lajoson és *Sebess* Dénesen kivül még *Tormay* Károly és *Kubinyi* Géza szabadelvüpárti és gróf *Zichy* Aladár néppárti bizottsági tagok szavaztak.

*

A Nessi-eset ötletéből ma is sokat beszéltek a precedensekről a politikai körökben. Ma ismét két olyan precedenst elevenitettek fel, amelyben a katonaságnál inditott eljárást nem hozták az országgyülés illető Házának a tudomására. Az egyik a *Fernbach* József, nemzetipárti volt képviselő esete, aki 1892—96-ban volt tagja a Háznak. Fernbach ellen, mint tartalékos tiszt ellen, becsületügyi eljárást inditottak a nélkül, hogy a Háztól kikérték volna. Fernbach az eljárás befejezése előtt lemondott tiszti rangjáról. Az esetet akkor nem tették szóvá a Házban, pedig köztudomásu volt.

A másik eset néhai gróf *Pongrácz* Károly volt képviselőé, aki ellen akkor, mikor mint aktiv tábornok főrendiházi tag volt, *hadbirósági eljárást* inditottak a nélkül, hogy mentelmi jogának felfüggesztését kérték volna. Ez az eset sem került a törvényhozás elé, holott *a hadbirósági eljárás megindítása kétségtelenül sérti a mentelmi jogot.*

A budget a bizottságban.

Budapest, november 11.

A *képviselőház pénzügyi bizottsága* ma délután folytatta az *1903. évi állami költségvetés* s ennek során a *kisebb tárcák tárgyalását.* Dr. *Falk* Miksa elnökölt, az előadói tisztet *Kammerer* Ernő töltötte be. A kormány részéről jelen voltak *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter.

A központi kormány közegeinek nyugdijáról **Kammerer** Ernő előadó ajánlotta elfogadásra.

Kossuth Ferenc nem szavazza meg a tételt, mert ebből olyan embereket fizetnek, akik a hazának nem szolgálatokat tettek, hanem ellenkezőleg, a haza ellen bünt követtek el.

Barta Ödön azt kérdezi, hogy ezeket a nyugdijasokat ki tartja nyilván, mert az illetők viselkedése számonvehető.

Széll Kálmán miniszterelnök konstatálja, hogy a tétel ellen állandóan, évről-évre felhangzik ez a felszólalás. Ismétli, hogy ezt a tételt átvette a magyar kormány s ennek révén fordul elő a költségvetésben. A kormánynak semmi felügyeleti joga nincs a nyugdijasokkal szemben. Ezek a nyugdijasok különben ma már kevesen lehetnek, mert tételük ma már csak 40.000 korona. Egyébként kijelenti, hogy mi sem áll utjában e nyugdijasok jegyzéke bemutatásának.

Barta Ödön utal Kassics esetére, akivel szemben nyugdijas állapotában is eljárást inditottak.

Széll Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy Kassics ellen reaktiválási ügye alkalmával fordult elő előde alatt a szóbahozott eljárás. Különben ismétli, hogy a nyugdijasokkal szemben a kormánynak semmi felügyeleti joga nincs.

Hieronymi Károly egész határozottan tiltakozik az ellen, hogy a nyugdijasok fölött felügyeletet gyakoroljanak, mert az olyan állapotokat szülne, amelyek egyáltalán nem kivánatosak. Ezért őt teljesen kielégiti a miniszterelnök válasza. **Komjáthy** Béla megjegyzi, hogy Barta Ödön felszólalásával azokat a nyugdijasokat értette, akik a magyar állam pénztárából huznak nyugdijat, azonban a magyar államnál szemben nem ugy viselkednek, hogy érdemesek lennének ilyen dotációra.

A tételt a bizottság megszavazza.

A *nyugdijak* tételénél **Szederkényi** Nándor figyelmezteti a kormányt, hogy a nyugdijak aggasztóan emelkednek. Kéri a kormányt, hogy a nyugdijszabályzatokat dolgozza át, különös tekintettel arra, hogy most közelebbről a tisztviselők fizetését emelik. **Kossuth** Ferenc kifogásolja, hogy teljesen munkaképes emberek nyugdijaztatnak, holott más téren nyugdijas állapotuk dacára nagy tevékenységet fejtenek ki. Ez különösen feltünő a honvédelmi minisztériumnál.

Széll Kálmán miniszterelnök igazolja a belügyminisztériumban előforduló nyugdijemelkedést, amelyet nem növelt egyetlen munkaképes embernek a nyugdijazása sem. Ha mégis van emelkedés, ennek a magyarázata az, hogy olyanokat nyugdijaztak, akik negyven évig szolgáltak s akiknek nyugdijigényük a törvényben gyökerezik. Nyugdijazott néhány főispánt, de ezt azért tette, mert ezekért a nyugdijazásokért elvállalja a felelősséget. Ha teljesitett volna minden kérést, akkor még nagyobb lenne a nyugdijemelkedés. Egyébként a kormánynak is az az álláspontja, hogy mindent elkövet a nyugdijak emelése ellen és természetesnek találja az ellenzéki felszólalást. Ha maga az ellenzéken volna, szintén igy beszélne.

Barta Ödön hallotta a miniszterelnök felvilágositásait és örömmel várja az időt, amikor az ellenzék soraiból adhat majd kifejezést e felfogásának. (Derültség.) Azt látja azonban hogy mégis történnek felesleges nyugdijazások, például képviselőválasztások alkalmával, amidőn tisztviselők lesznek képviselőkké.

Lukács László pénzügyminiszter hangsulyozza, hogy maga a kormány sem látja szivesen a nyugdijak emelkedését, de azok törvényben gyökereznek s a nyugdij még nagyobb lesz, ha majd az alapfizetések emelkednek. (Felkiáltások: *Revideálni kell a nyugdijtörvényt!*) Csakhogy ez nem olyan könnyü dolog, mert ismét számtalan igény kap lábra, amelyekkel számolni kell. Mindamellett foglalkozni fog a revizióval. (Helyeslés). Van rá eset, hogy nem mindig munkaképtelen emberek jutnak nyugdijas állapotba, de az ilyen eset akkor fordul elő, ha a kormányzatban az illetők már nem használhatók. Ami a képviselőválasztásokat illeti, hát bizony megesett, hogy képviselővé választott tisztviselők *bár talán számitottak rá, nem kaptak nyugdijat.* (Helyeslés.)

Hieronymi Károly felkéri a pénzügyminisztert, hogy a nyugdijtörvény egyes intézkedését mégis revideálja, mert különben később a fizetések rendezése után nem igen történhetik meg a revizió.

Lukács László pénzügyminiszter hangsulyozza, hogy gondolkodni fog a kérdés fölött, de a fizetésrendezéssel egyidejüleg nem nyujthat be erre vonatkozólag javaslatot, most arra nincs fizikai idő. tekintettel arra, hogy a fizetésrendezési javaslat már néhány hét alatt a törvényhozás elé kerül. (Helyeslés.)

Szederkényi Nándor nem helyesli, hogy ha valaki az államszolgálatból kilép, hogy annak reaktiválási és nyugdijigényét fenntartják.

Komjáthy Béla ezt az eljárást helyesnek tartja és pedig éppen demokratikus szempontból. Ezeknek az igényeknek fenntartása méltányos dolog.

Széll Kálmán miniszteretnök Komjáthy álláspontját tartja helyesnek, mert a nyugdij nem inkompatibilis a képviselőséggel. Az pedig nem volna helyes, hogy a középosztályt és az intelligenciát még erősebben sujtsuk. A kormány egy nagy elvet állitott fel és talán nem volna célszerü a pénzügyminiszter által már érintett elvet megcsonkitani akkor, amikor az állapotokban ez az elv kétségtelen javulást idézett elő.

A nyugdijtételt az egyes tárcáknál szavazzák meg.

Az *államadósság* tételénél *Barta* Ödön felszólalása kapcsán, aki óhajtja, hogy az 1867: XV. t.-c.-ben foglalt járulékokkal végrevalahára végezzünk, — **Széll** Kálmán miniszterelnök utal arra, hogy az ország annál a nagy politikai békekötésnél, amely 67-ben köttetett meg méltányosságból, mint a törvény mondja, vállalta el ezt a terhet és fizetési kötelezettséget. De ezeknek a dolgoknak hisztorikumáról csak ugy lehet beszélni, ha az ember kezében az aktákkal, nyomról-nyomra halad. Elismert annak az álláspontnak jogosultságát, hogy e tartozást tőketörlesztéssel csökkentsük. Ez a jog világos törvényben gyökeredzik, az 1867: XV. törvénycikk 6. §-ában. Figyelemmel kiséri a kérdést és az ezen jognak foganatositására alkalmas viszonyokat és időpontot. (Helyeslés.) A miniszterelnök nyilatkozatát *Komjáthy* Béla örömmel veszi tudomásul és kéri annak a jelentésbe való felvételét. A bizottság erre a tételt elfogadta és a jelentésbe a miniszterelnök hozzájárulásából felveszi, hogy a közös államadósság esetleges konvertálására felhivja a kormány figyelmét.

Barta Ödönnek a földtehermentesitési tulkártalanitások visszafizetése tárgyában tett kérdésére **Széll** Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy ezen kontroverz kérdések három miniszteriumhoz tartoznak. Ő a maga részéről utána fog nézni a sérelmes eseteknek.

A kamatbiztositást élvező vasutak tételénél **Barta** Ödön a kassa-oderbergi vasut részvényeinek a magyar állam által történt eladását s forgalmi érdekeink megvédését hozta szóba, mire **Lukács** László pénzügyminiszter kijelentette, hogy a közös aktivákban lévő ilyen részvények néhány évvel ezelőtt törvényes felhatalmazással adattak el, de a vasutra az állam befolyását ma is gyakorolja. **Barta** Ödön erre a közös aktivák ügyének rendezését sürgeti. Azután a tételt megszavazták. Az egyes tárcák kölcsöneinek tételénél **Barta** Ödön azon kölcsönök kimutatását kéri, amelyeket törvényhatóságok és városok a kormány által kivánt befektetésekre felvettek. **Széll** Kálmán miniszterelnök megigérte az adatok összegyüjtését és e kivánság a bizottsági jelentésbe felvétetett. Horvát-Szlavonországok kiadásainak tételénél **Szederkényi** Nándor a horvát miniszter távolléte miatt panaszkodik. **Barta** Ödön szerint ennél a tételnél nincs szükség a horvát miniszter jelenlétére, mert a báni kormányzatért a miniszterelnök felelős. A bizottság azután belefogott a tétel tárgyalásába. **Szederkényi** Nándor a horvát viszonyokat fejtegeti s a magyar-horvát viszony megromlását panaszolja.

Komjáthy Béla inditványára a bizottság elhatározta azután, hogy a tétel tárgyalását holnap délután tartandó ülésében folytatja.

KÜLFÖLD

A volt bécsi német nagykövet. *Eulenburg* herceg eddigi bécsi német nagykövetet a törvényes várandósági illetékkel *ideiglenesen nyugalomba* helyezték. Vilmos császár igen hizelgő szavakkal tagadta meg a herceg abbeli óhajtását, hogy bocsássa el az államszolgálatból s a vörös sasrend nagykeresztjét adományozta neki. A herceg egészségi állapota oly rossz, hogy egyhamar nem fog visszatérni Bécsbe s visszahivó iratát nem nyujthatja át személyesen ő felségének.

Az angol miniszterelnök beszéde. Angliában mindig nagy érdeklődéssel várják a hagyományos novemberi lord-mayor-banketet, mert az is hagyományos szokás, hogy a kormány részt szokott benne venni s a miniszterelnök rendesen fontos politikai nyilatkozatokat tesz. Régi szokás az is, hogy a miniszterelnöki beszéd rendesen angol belügyeket ölel föl s csak nagyon kis mértékben terjeszkedik ki a külpolitikára. A tegnapi beszédben *Balfour* miniszterelnök gratulált *Landsdowne* külügyminiszternek a diplomácia sikeréhez, amely nemcsak Angliának, hanem az egész kereskedővilágnak biztositotta a kereskedelem szabadságát. Landsdovne olyan ügyes volt, hogy kereskedelmi szerződést kötött Khinával és szövetséget hozott létre Japánnal, amivel nagy szolgálatot tett a nemzetközi béke és kereskedelem érdekeinek. Szóló azt hiszi, hogy Európa mindegyik hatalmassága erősen óhajtja a békét és el van tökélve fönntartására.

Aztán igy folytatta: Szomszédaink között általános bizalmatlanság és ellenszenv nyilvánul irántunk. Nem tudom, igy van-e? Rendkivül nehéz, nagy tömegek érzelmeit megitélni. Ámde ha igy van, *oka valószinüleg az utolsó háboru* volt, ha pedig igy van, ezek az érzelmek meg fognak szünni az okkal, amelyből keletkeztek. Az előitéletek el fognak tünni, a háborgó tenger ismét le fog csillapulni. De meglehet, hogy a boer háboru csak kifogás volt és nem az igazi ok. Ha igy áll a dolog, nem sajnálom, mert akkor nem mi vagyunk a legnagyobb károsultak, hanem, azt hiszem, nagy kár a nemzetközi civilizációra, ha ezek az érzelmek megmaradnak. Nincs érzés, amelyet az európai államférfiaknak gondosabban kellene ápolniok, mint a nemzetközi türelem, barátság és szeretet érzelmeit, amelyek, ha helyes módon fejlődnek, a leghatásosabb tényezők lesznek a jövőben, ha bármikor veszedelem fenyegeti az európai békét, amennyiben lehetővé teszik nekünk az európai koncert nagy politikájának folytatását, amely koncert a multban nagy eszköze volt a béke fönntartásának és hivatva van arra, hogy jövőre még nagyobb szerepet vigyen a keresztény haladás és polgárosodás terén, mint az utolsó években. Beszédét azzal a reménynyel fejezte be, hogy ezt el fogjuk érni az európai népek összetartásával, a kölcsönös hajlandóság ápolásával és az európai államférfiak kölcsönös egyetértésével.

A német császár Angliában. A német császár szigoruan vigyáz arra, hogy angliai látogatásának ne legyen politikai szinezete. Alig hihető ugyan, hogy fontos politikai ügyeket meg ne beszéljenek, de ezt, érthető okokból, minden föltünés nélkül, diskréten fogják megcselekedni. Az angolok jobban is szeretik, ha a császár nem a királyhoz, hanem a nagybácsihoz jön, majorságokat szemlél meg s katonákkal barátkozik. A tegnapi napnak krónikája különben a következő: Azon a lakomán, melyet tegnap délután a sandringhami királyi uradalom munkásainak adtak, öt-hatszáz személy volt jelen. A mikor *Vilmos* császár, *Edvárd* király, *Alexandra* királyné és a *walesi* herceg a diszsátorban megjelentek, a jelenvoltak mind fölálltak és lelkesen éltették őket. Vilmos császár a királylyal mintegy fél óra hosszat időzött ott, mialatt mindketten barátságosan beszélgettek a munkásokkal. Edvárd király egy pohárköszöntőre, amelyet reá mondtak, rövid beszéddel válaszolt, fölszólitva mindnyájukat, hogy Vilmos császár egészségére üritsék poharukat, aki, ugy reméli, még gyakran fog eljönni Sandringhambe. Vilmos császár meghajlással köszönte meg az ovációt. A császár és a király ezután gyalog tért vissza Sandringhambe. A délután folyamán a kastélyba érkezett *Landsdowne* külügyminiszter és neje, továbbá sok más vendég.

Dersingham, november 11.

Mint most már meg van állapitva, *Vilmos* császár szombaton délelőtt 11 órakor Wolfertonból Lowthercastlebe *Landsdowne* earl birtokára megy, ahova este 7 órakor érkezik. Ma reggel *Vilmos* császár és *Edvárd* király vendégeikkel fogolyvadászaton vettek részt. Egy sátorban reggeliztek, ahol a királyné is megjelent a királyi család hölgyeivel.

A szerb kölcsön. A kölcsönügyi tárgyalások nagyon lassan haladnak, mert *Rouvier* pénzügyminiszter, aki a tárgyalásokat a francia kormány nevében vezeti, részint hivatalos, részint magánügyekben a vidéken jár. Másfelől azt jelentik, hogy bizonyos politikai momentumok hátráltatják a kölcsön létrejövetelét. Párisban attól tartanak, hogy a szerb külügyi palotában hamarosan nagy változás fog beállani.

Macedónia. Westman filippopoli orosz konzul a napokban bentazta a Dubnica és Küsztendil közt elvonuló bolgár határt, számos macedoniaival tárgyalt s azt mondja, hogy a fölkelést taktikailag nagyon ügyesen szervezték arra nézve, hogy a hatalmak figyelmét Macedoniára irányitsák. Szerinte ha a fölkelés még husz napig tart, akkor a reformok kérdése akuttá válik.

Majd elválik.

Koerber és Ausztria.

***Budapest*, november 11.**

Ma reggel igy volt: A Koerber-kormány, mely elég hosszuéletünek igérkezett, alighanem elmegy oda, ahova már annyi osztrák kormány. Kiónak nem kell sokat fáradoznia annak a följegyzésével, hogy mit végzett ez a kormány. A kiegyezést nem tudta megcsinálni, sem jól, sem rosszul, s épp oly kétséges, hogy meg tudta volna-e oldani a nyelvkérdést, keresztül tudta volna-e vinni a véderőjavaslatokat. Ausztriában most koalicios kormányra áhitoznak, s ha ez meglesz, a pártok talán nem fogják megzavarni az alkotmányos rend gépezetét s megengedik, hogy a kormány tegye meg a legszükségesebb tennivalókat, mint például a költségvetési felhatalmazást, de a kiegyezésben s a katonai javaslatokban ez a kormány sem fog több sikert fölmutatni, mint a Koerberé. Bécsi jelentések szerint a kormánynak az a szándéka, hogy a képviselőház üléseit két hétre elnapolja s alkalmat nyujt a pártvezéreknek arra, hogy a helyzetről tanácskozzanak. Ha ez a tanácskozás eredménytelen marad, ugy hosszabb időre el fogják napolni a képviselőházat. — Később igy lett:

Botrány a Reichsrathban.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Bécs, november 11.

A Reichsrath megint kitett magáért. Hallatlan botrányt produkált, amihez a Favoriten-kerületben lefolyt pótválasztás zajos jelenetei tárgyában beadott interpelláció adta meg az ürügyet. *Gessmann* a favoriteni választás tárgyában interpellált, *Pernerstorfer* és társai pedig sürgős inditványt terjesztettek be, mely szerint fölhivandó a kormány, hogy ama rendőrhivatalnokok és rendőrök ellen, akik a munkásotthonba betörtek, inditassa meg a büntető-eljárást.

Ez utóbbi interpelláció tárgyalása alatt indult meg a botrány, mely az ülés nagyobb felét igénybe vette. Az ülés végén *Koerber* miniszterelnök emelkedett föl szólásra, s valódi államférfiui nyugodt beszéde oázis volt abban a számunnos sivatagban, amit ma az osztrák képviselőház nyujtott. Egyes cseh radikálisokat kivéve, az egész ház nagy csöndben hallgatta. Beszéde, mely formatökélyre is kiváló, mély hatást tett a képviselőkre. Sokszor reméltük, hogy Ausztriában végre megtalálták a kibontakozás felé vezető utat, de mindannyiszor csalódtunk. Koerber talán megtalálta e beszédével s hidat épitett vele a zürzavarból való kilábolásra. Nem rajta fog mulni, ha minden becsületes igyekezete hiábavaló lesz.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Az interpellációkra adott válaszában

Koerber miniszterelnök kijelenti, hogy a rendőrség már jelentést kért és az esetleges visszaélések kideritése céljából meginditotta a vizsgálatot. A ház meg lehet győződve róla, hogy minden meg fog történni, ami az igazság kideritésére szükséges. Ami a munkás-otthonba való betöréseket illeti, arra senki sem adott hivatalos parancsot.

Schuhmeier: Ezt tehát a rendőrség önszántából tette.

Koerber: Kétségtelen azonban, hogy a munkásotthon ablakaiból üvegcserepek és söröskancsók röpködtek az utcára.

E kijelentés nagy vihart támasztott a szocialisták padjain.

— *Hazugság, nem igaz!* — hangzott a miniszterelnök felé. Egyes izgatottabb képviselők felpattantak helyükről és *a miniszterek padja felé rohantak*. Az antisemiták azonban, kiknek nagy örömöt okozott a miniszterelnök kijelentése, szintén nem maradtak helyükön, hanem a miniszterek padja előtt szóváltásba elegyedtek a szocialistákkal. *A lárma oly nagy volt, hogy az egyes szidalmak ki sem hallatszottak belőle.* Azt azonban a karzatról is jól lehetett megfigyelni, hogy kis hijja, hogy nem támadt tettlegesség. Lueger, aki a leghangosabban kiabált, valahogyan elszigetelődött párthivei mellől és csupa izgatottan hadonázó szocialista közé került kik körülfogták és *fenyegető mozdulatokkal arra kényszeritették, hogy az ajtó felé hátráljon.*

Hasonló sors érte Gessmannt is, aki dühösen szitkozódva, engedett a szocialisták fenyegetésének és eltávozott a miniszterek padja mellől.

Az **elnök** addig rázta a csengőt, mig egy pillanatig helyreállott a nyugalom. De alig, hogy Koerber ismét bele akart kezdeni beszédébe, a *szocialisták éktelen lármába törtek ki.* Most már a rendőröket szidták a legvadabb szidalmakkal.

Végül beleláradtak és **Koerber** rövid ideig folytathatta válaszát.

Előadta, hogy a munkás-otthon ablakaiból kihajitott üvegcserepek több rendőrt megsértettek. Amikor behatoltak az épületbe, a lépcsőn vasbotokat hajitottak feléjük, sőt székeket is dobtak rájuk. Erre kénytelenek voltak kardot rántani és a nagy dulakodásban tényleg meg is sebesitettek néhány munkást.

Seitz (szocialista): Revolverrel kellett volna kiüzni őket!

Koerber végül kijelenti, hogy a választás estéjén történtek még nincsenek teljesen kideritve, igy tehát még véglegesen nem nyilatkozhatik. Az kétségtelen, hogy a rendőrség azon a napon tulságosan igénybe volt véve. A kormány megigéri, hogy mindent el fog követni az igazság kideritésére.

(A botrány.)

Pernerstorfer szót kér. (Tartós nagy lárma.)

Daszynski átkiált a keresztény-szocialistákhoz: Valamennyien betörők vagytok.

Lueger (a szociáldemokratákhoz): Ti pedig orgyilkosok!

A szociáldemokraták: Tolvajok, csirkefogók, gyilkosok vagytok!

Lueger folytonosan lármázva: Ti pedig gyilkosok.

Seitz: Betörők!

Schuhmeier: Tolvajok.

Lueger (összeszorított öklökkel hajol le majdnem a földre.) Mégis a földön feküsztök, legyürtünk benneteket.

Seitz: Mert csaltatok!

Daszynski: Választási svindlivel és rendőrkarddal, ti választási svindlerek. (Tartós nagy lárma.)

Az elnök csönget, de hiába. A lárma folyton tart.

Schuhmeier (a keresztény-szocialistákhoz): Politikai rablóbandák vagytok!

Lueger: Orgyilkosok!

Weisskirchner valamit közbekiált.

Schuhmeier: Magának minden disznóságban részt kell vennie, Weisskirchner! Mert persze maga is a lumpságából él, különben éhen halna.

Lueger: A választásoknál mégis lenyomtunk benneteket... rrrosca!

Ellenbogen: Alávaló napidijcsaló.

Gessmann: Éhes farkasok.

Daszynski (Gessmannhoz): Maga napidijcsaló, aki az országot kizsákmányolja, aki rég éhen halt volna, ha nem lenne antisemita.

Gessmann: Ki mondja azt magának, ostoba fickó?

Lueger: Alávaló orgyilkosok! Alávaló orgyilkosok!

Ellenbogen: Megfizetett hauszknechtek vagytok. Igy tart a lárma jó ideig.

Ebben a pillanatban **Pattai** antisemita lép a terembe. A szocialisták gunyos kiáltásokkal fogadják és Schuhmeier, Seitz, Rieger neki akarnak menni. Pattai megijed a fenyegető öklöktől és kioson a teremből.

Távozása után ujból megindul a lárma.

Schuhmeier: Betörők!

Lueger: Igyátok meg a zsidók sörét és fizessétek meg adósságaitokat.

Pernerstorfer ismét belefog beszédébe. Alig pár napja — ugymond, — hogy a keresztényszociális vérebek...

Tovább nem jut.

— Csaló, tolvaj, gyilkos, komisz fickó! — hangzik felé.

Az **elnök** is arra inti Pernerstorfert, hogy ragaszkodjék a tárgyhoz és szoritkozzék egy formális inditvány beterjesztésére.

Pernerstorfer be is terjeszti azt az inditványt, hogy a miniszterelnök válaszáról kezdjenek azonnal vitát.

A szavazásnál Pernerstorfer inditványát elvetik.

Erre az antiszemiták lassan kivonulnak a teremből.

Seitz utánuk kiáltja:

— Gyávák vagytok, ugy-e takarodtok?

Lueger: Menjen a zsidókhez és igya meg a sörüket, de itt fogja be a száját!

Strobach megfordul az ajtóban és egy taglejtéssel az akasztást jelzi.

Schneider pedig viszatér a terembe és dühösen kiáltja:

— Zsidó kölykök vagytok!

Seitz: Iszákos fickók.

Most **Lueger** is visszasiet a terembe és ujból hadonázni kezd ökleivel s számtalanszor kiáltja:

— Alul maradtatok, lenn vagytok!

Schuhmeier: Vezessétek ki ezt az iszákos fickót!

Végre lecsillapodnak az izgatott kedélyek. Az antisémiták végleg kivonulnak, mire a ház folytatja a miniszterelnök október 16-iki nyilatkozatáról kezdett vitát.

Az első szónok **Bartoli** volt. Utána **Menger** és **Forst** szóltak hozzá a kormány nyilatkozatához, aztán pedig **Koerber** miniszterelnök kezdett beszélni. Beszéde legelején a cseh radikálisok megpróbálták a miniszterelnököt elnémitani. Mikor ugyanis az elnök jelentette, hogy a miniszterelnök kiván szólani, a cseh radikálisok a padokat kezdték verdesni s egyre azt kiabálták:

— Abcug Koerber! Ki vele!

Fresl: Börtönbe való, nem a parlamentbe!

Elnök (folytonosan csönget): Rendre utasitja Fresit.

Rataj: Most kezd Koerber hazudozni!

Fresl: Nos, halljuk a hazugságokat! Kerékbe fogja törni az igazságot!

Stein (az elnökhöz): Ugy viselkednek, mint az utcakölykök!

Végre csönd lett s a miniszterelnök beszédbe foghatott.

(Koerber beszéde.)

Koerber miniszterelnök arra utalt, hogy noha az előző évek időszakai nincsenek meg és az állam kiadásai 1892 óta 558 millió koronával emelkedtek s a mellett a mostani gazdasági depresszió is kihat az állam pénzügyeire, még sincs ok pesszimizmusra, sőt ellenkezőleg, remélhető, hogy a termelés ujra fellendül, ami azonban nem függ csupán a kormánytól.

Egy másik ügy — mondja azután — amelyre reagálnom kell, a *magyar kiegyezés* és a *kereskedelmi szerződéseknek* evvel összefüggő kérdése. A t. ház bizonyára felteszi rólunk, hogy az 1890. évi ismeretes formulának a tartalmát és horderejét meg tudjuk itélni. Ehhez képest idejekorán ki is cseréltük a királyi magyar kormánynyal a kiegyezés komplexumára vonatkozó javaslatokat, mire azután megindultak a közös tárgyalások. Vajjon ebben annak a kötelességünknek, hogy az osztrák érdekeket teljes nyomatékkal megóvjuk — egyik igen tisztelt szónok ur nagyon helyesen utalt a mult által elénk vont korlátokra — végre megfeleltünk-e, ez egy más órában lesz eldöntendő. Ha azonban Tabor igen tisztelt képviselője tanuja lett volna minden küzdelmünknek, minden fáradozásainknak, ugy igazságot kellene neki szolgáltatnia. Minthogy főtörekvésünk arra irányul, hogy a kereskedelmi szerződések megkötésére idejekorán és teljesen fel legyünk fegyverkezve, ennélfogva egyrészt a magyar korona országaival való gazdasági viszonyt és másrészt az uj vámtarifát oly időre óhajtjuk elkésziteni, hogy a hosszabb megállapodásnak legalább ezek az előfeltételei megleggyenek és a hazai termelés végre ismét részesüljön abban a megnyugvásban, melyre a biztos számvetés szempontjából sürgősen szüksége van.

Miután a miniszterelnök, utalással a sajtónak, nevezetesen a bécsi lapoknak mostani nyugodt, sőt államférfiui magatartására, a *kormány nyelvi elveinek* az összes lapokkal való közlését avval indokolta, hogy az a veszedelem forgott fenn, hogy azok más uton és tökéletlenül jutnak el egyes lapokhoz, a miniszterelnök a vita folyamán a nyelvkérdést illetőleg hallott különböző fejtegetésekkel foglalkozott és uj figyelemreméltó jelenségként kiemelte, hogy ez a vita, ellentétben az előbbi nyelvi vitákkal, reális alapon mozgott és hogy a cseh és morvaországi nyelvkérdés szabályozásának tárgyalásával megtörtént az első lépés, amiért a kormány köszönetet mond a háznak. (Közbekiáltások a cseh radikálisok részéről.) A kormány a mü sikere iránti óhajt kifejező egyes felszólalásokból a lakosság többségének hangját és a birodalom kiáltását vélte kihallani, mely a béke után áhitozik. Minél gyakrabban és hangosabban hangzik fel ez a kiáltás, annál biztosabban meg fogják hallani. Más részről rosszaló birálatok hangzottak, melyek kétségesnek tüntették volna fel, vajjon csakugyan oly messze vagyunk-e a céltól, ha ezek az elitélő birálatok nem a dologban érdekelt felektől erednének, mig a kormánynak azt az utat kellett megkeresnie, mely a két viszálykodó fél utai közt fekszik, hogy egyikük se mondhassa, hogy a másik közelebb van az uj uthoz. A kormány, mely meg van győződve saját pártatlanságáról és elfogulatlanságáról, (Ellenmondás a csehek padjain) ettől az álláspontjától sohasem fog eltérni, mert missziója a békeszerzés (Ellenmondás a cseh radikálisok részéről.)

A *csehországi* és *morvaországi* két népfaj már elég régen áll a nyelvviszály izzó hevében, hogy elfogadja a kormány közvetitését, mely még esetleges tévedéseiben sem követ el provokációt és mindkét népfaj iránti őszinte rokonérzésében sohasem ingadozott. Nem előnyös azonban a kérdés megoldására, ha oly alakulatot kivánnak, mely a fennálló viszonyokkal ellenkeznék. Ausztria végre is *nem egységes nemzeti állam* (közbekiáltások), *tehát nem lehet nemzeti nyelve, nem lehet államnyelve ily értelemben.* Mindenesetre teljes mértékben meg kell felelni a *hadsereg* követelményeinek a nyelv egysége tekintetében. Ha képzelhető is, hogy a központi hatóságokat és azoknak szükségleteit a nemzetiségek külön kivánságainak megfelelőleg rendezzük be, a szükség és nem utolsó sorban a takarékosság kényszeritenek arra, hogy bizonyos kormányzati szférákban *egyetlen nyelvet* használjunk. Ezen tulmenni annyit tenne, mint viszonyainkra nézve nem alkalmas uniformitást teremteni, a helyzetet inkább kiélesiteni, mint enyhiteni, amire a kormánynak nincs bátorsága. A miniszterelnök ismétli, hogy a kormány a nyelvkérdést nem fogja levenni a napirendről és azt hiszi, hogy éppen evvel a cseh nép érdekében cselekszik, (Ellenmondás a csehek részéről.) mely sürgősen óhajtja, hogy az állami alaptörvény 12. cikkéből, valamint I. Ferdinánd kabinetiratából származtatott jogai gyakorlati elismerésre jussanak. Az előbb jelzett terjedelemben a kormány a német államnyelv mellett foglal állást, mert ez régtől fogva az emlitett kormányzati szférák nyelve. Bármi hibásak is a kormány javaslatai, tartalmuk, egész szellemük, minden felhozott kifogás ellenére mégis fontos nemzeti haladást jelent a cseh népfajra nézve. Magukban foglalják a *belső cseh államnyelvet*, biztositják minden cseh embernek azt a jogát, hogy az egész országban minden hatósághoz saját nyelvén fordulhasson. (Gunyos közbekiáltások a cseh radikálisok részéről.) Ezért a kormány előtt érthetetlen, hogy becsületes igyekezetére fenyegetéssel válaszolhattak. Csak abból a tudatból, hogy a kormány a cseh nép egész jelentőségét elismeri, eredt az az utalás, hogy a kormányjavaslatok komoly visszautasitásában nagy veszedelem rejlik.

A miniszterelnök a cseh klub elnökének az első ülésen használt kifejezését annak *erős felinduláséval* magyarázza, és tiltakozik ama szemrehányás ellen, mintha a kormány éket akarna ütni a cseh nép és annak képviselői közé. Végül utal arra, hogy minden megegyezésnek kompromisszumon kell alapulnia. Azt hiszi, hogy a nyelvkérdés megoldása összefüggésben más kérdésekkel, amilyen a járások beosztása stb., könnyen megtalálható lesz. A kormány leghőbb óhaja, hogy ennek a megegyezésnek utját egyengesse. Szemmelláthatóan, hogy már fordulat állott be. Enyhébb nézetek jutottak érvényre. Annak felismerésétől, hogy Csehország mindkét népfaját közös gondok nyomják, nem lehet messze a megmentő tett. A birodalomnak pedig meg kell adni, ami a birodalomé. *Lehetséges a megegyezés, mely az államnak megadja a belső békét.* Ez nemcsak a pártok érdekében, hanem ajákán is van. Hozzák ezt az óhajt a folyosó félhomályából ebbe a terembe. Vallják magukat itt a béke hiveinek és nem kell majd viszálykodnunk a forma felett, amelyben azt megpecsételjük. (Tetszés.) A nyelvkérdést meg kell oldani, hogy a Reichsrath azzá legyen, aminek lennie kell: az összes népek erős bástyájává. Ennek a megegyezésnek nem lesz akadálya a kormány részéről, melytől semmisem áll távolabb, mint hogy a cseh népet sértse és melyhez semmisem áll közelebb, mint a cseh királyság békéjének müve. Fogjunk hozzá mindanynyian elfogulatlanul, ne vesztegessünk több időt. A politikai tér mellett egy pillanatra sem akarunk megfeledkezni a lakosság gazdasági szükségleteiről. Önök se feledkezzenek meg a népek politikai viszálya közben a dolgozó népről, (Tetszés) mely egy az egész birodalomban. (Elénk tetszés és taps. A miniszterelnököt üdvözlik.)

A tárgyalást ezután félbeszakitották. A legközelebbi ülés holnap lesz.

A beszéd hatása.

Béos, november 11.

A parlamenti helyzet ma valamivel javult Koerber miniszterelnök beszéde következtében, amely ugyan sem formájával, sem tartalmával nem elégitette ki teljesen a pártokat, azonban egy oldalon sem keltett ellenszenvet. A csehek jó néven vették, hogy a miniszterelnök nem foglalt állást a német hivatalos nyelv mellett, jóllehet nyomban e kijelentése után hangsulyozta annak szükségességét, hogy a német nyelv közvetitő nyelv legyen.

Egyébként a pártok közt ma délelőtt *tanácskozások folytak egy koalíciós kormány alakitása tárgyában*, de a konferencia nem vezetett pozitiv eredményre. A lengyelek örömmel üdvözölnének egy koalíciós minisztériumot, de azt kivánják, hogy *Koerber* maradjon az élén. A cseheknek is kedvükre való volna egy koalíciós kormány, de nem akarják benne látni *Koerbert*. A németek bizalmatlanul fogadták a koalíciós kormány eszméjét, amely a lengyelek részéről indult ki.

(Az osztrák választások.)

Béos, november 11.

Az alsó-ausztriai nagybirtokosság a mai tartománygyülési választásokon kompromisszum alapján 18 alkotmányhü és 3 konzervativ képviselőt választott.

Grác, november 11.

A nagybirtokosság a mai választásokon 12 alkotmányhü tartománygyülési képviselőt választott.

(Ovació Luegernek.)

Béos, november 11.

A községtanács mai ülésén a keresztény-szocialisták győzelmük alkalmából ovációt rendeztek önmaguknak. Zsufolt karzatok előtt ugyanis *Lueger* köszönetet mondott a választó-közönségnek, amiért nem hagyta cserben a keresztény-szocialistákat. Lueger pártfelei percekig éljenezték vezérüket, a szabadelvü kisebbség pedig, amelyet folyvást szidalmaztak a többség oldaláról, hevesen tombolt az öndicsőités hallatára.

— **BUDAPESTI NAPLÓ, November 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

HIREK

Akik nem voltak ott.

Ma délelőtt egy ujságiró sirkövét leplezték le. Jelen voltak: a rokonok és az ujságirók. Szinikritikus volt, akinek a sirkövét leleplezték. Nem voltak jelen: a színészek. Festőknek és szobrászoknak hirnevet, pénzt juttatott, mert mükritikus is volt. Nem voltak jelen: a festők és a szobrászok.

Nem mondjuk, hogy a becsülésnek és a tisztelteljes gyásznak egyedüli formája a gyászünnepségeken való megjelenés. Sőt hajlandók vagyunk odáig is elmenni a szabad felfogásban, hogy igazi becsülésnek és igazi gyásznak inkább az elvonult, a nyilvánosságtól irtózó formáját tartjuk komolynak. Azt hiszszük, igy van ezzel minden komolyan gondolkodó ember s mégis, ha valami kedves emberünk meghal, első gondolatunk az, hogy elmegyünk a temetésére. Tudja isten, valami hajtja az embert, hogy erre a szomoru cerimóniára elkisérje a barátját, a jó ösmerősét. Ha ennek a barátnak, jó ösmerősnek azonfelül általánosan elismert érdemei vannak s ezeket a temető szomoru földjén külön megünneplik, kétszeres erő küld bennünket, hogy résztvegyünk a postumus ünneplésben. Ez a józan, egyszerü felfogás és valószinünek tartjuk, hogy ez ellen komoly érveket felhozni nem lehet.

És ma délelőtt mégis megtörtént, hogy Silberstein-Ötvös Adolf sirkövének leleplezésénél, amelyhez testületenkint vonultak ki a hü kollegák, nem volt ott *egyetlen egy színész sem.* Aki a legutóbbi éveket Pesten töltötte, annak nem kell magyarázni, hogy mit jelentett Silberstein a magyar szinmüvészek szemében. Megtestesülése volt a finom izlésü, igazságos, becsületes kritikának. Ezért szavának nagy sulya is volt és bizony sok olyan színészünk maradt volna az ismeretlenség homályában, aki ma az elsők közt ragyog, ha Silberstein kutató szeme és a tehetségért mindvégig lelkesedő szive ki nem választotta volna a többi közül. De nem volt ott egyik sem.

A *piktorok* és *szobrászok* nagyon jól tudják, hogy abban az időben, amikor ő irt, még nem érdeklődött annyira a magyar közönség a képzőmüvészetek iránt, mint ma, s hogy az ő tollának hatalmas része van a képzőmüvészeti közvélemény megteremtésében. Még azt se fejtegetjük hosszasabban, hogy egész sor festőt ő lanszirozott, ő hirdetett egy csomó uj nevet, azzal a hévvel, amit csak a talentum nagy szeretete tud a kritikusba önteni. Ha egyébért nem, azért mentek volna el a piktorok a sirjához, mert *eladta a képeiket.* A képvásárló publikum kilencven százaléka a Silberstein lapjának olvasója volt s ismervén a kritikus izlését, szakértelmét és tisztaságát, azokat a képeket vette, amelyeket ő megdicsért. Ha az igy közvetve eladott képek festői, akik kenyerük egy részét a Silberstein közbenjárásával keresték, most ott lettek volna a sirjánál, mindjárt megváltozott volna a jelenvoltak véleménye a magyar müvészek memóriájáról.

Mert egyébről nincs is szó. Csak konstatáljuk az elmondottakat. Kiki levonhatja belőlük a tanulságot tetszése szerint. Mi azt a tanulságot vonjuk le, hogy a budapesti müvészek emlékezőtehetsége nagyon gyönge és cinikus.

Emberek, akik a maradandóságot mindennapi imájukba foglalják, müvészek, akiknek legszebb és legnagyobb vágyuk, hogy minél később felejtsék el őket, — három esztendő alatt Silberstein Adolfot végleg elfelejtették.

Adjon nekik a sors hálásabb utókort...

#

Budapest, november 11.

— **Személyi hir.** *Fadrusz* János, a Mátyás-szobor alkotóját Kolozsvár város közgyülése ma egyhangulag diszpolgárrá választotta.

— **Kossuth-szobor Ujpesten.** Az ujpestiek mozgalmat inditottak, hogy Ujpesten Kossuth Lajosnak szobrot emeljenek. A mozgalom védnökségére gróf *Károlyi* Sándort kérték fel. A gróf tegnap tudatta a bizottsággal, hogy a védnökséget elfogadja s egyuttal ötszáz koronát ajánlott föl a szoboralapra.

— **A Nemzeti Muzeum jubileuma.** A Magyar Nemzeti Muzeum százéves fennállásának jubileumi ünnepére szóló meghivókat ma küldte szét a Muzeum titkári hivatala. Az e hó 26-iki és 27-iki ünnepségek programmját a napokban teszik közzé. *Szalay* Imre igazgató s *Fejérpataky* László osztályőr tegnap este érkezett vissza Bécsből, ahol tudvalevőleg a királynál voltak *Wlassics* közoktatásügyi miniszterrel, hogy az ünnepségre meghivják.

— **Gróf Pálffy János betegsége.** Gróf *Pálffy* János, Pozsonymegye volt főispánja, az ismert mecénás — mint Pozsonyból jelentik — sulyosan megbetegedett. Állapota — tekintve előrehaladott korát — aggasztó.

— **Egy uralkodó, aki elfáradt.** Mivelhogy ebben a pár sorban egy megtört aggról van szó, a legnagyobb tiszteletlenség volna az, ha bárki is mosolyogva olvasná végig, ami ide irva van. — Második Lipót, a belgák agg királya, akiről tegnapelőtt brüsszeli hirforrások nyomán azt kellett megirnunk, hogy nősülni készül, megunta az uralkodás gondjait. Végre is kimerült szegény s miután látja, hogy a haza meglesz valahogyan nélküle is, hát — lemond a trónról. — Próbálja meg más is a királyságot. Ez a hir is Brüsszelből érkezik, mint a tegnapelőtti. A mindenható tudja, hogy melyik megbizható. Vagy az egyik, vagy a másik, vagy mind a kettő. — Mindegy.

— **Idegenforgalom Kolozsváron.** *Kolozsvárt* tervet készitenek arra nézve, hogy a főváros közönsége részére megkönnyitsék a Kolozsvárra való utazást, hogy a fővárosi ember egy nap megszemlélhesse a város nevezetességeit és sokba ne kerüljön. E tárgyban Kolozsvárt *Fekete Nagy* Béla elnöklete alatt értekezlet lesz e héten. Az értekezleten a turistaügyek hivei és a szállódulajdonosok vesznek részt. A megállapodásokat azután közlik a fővárosi idegenforgalmi és utazási vállalattal és közös egyetértéssel oldják meg a kérdést.

— **Alispán és hirlapiró.** *Markhot* Gyula nyitramegyei alispán feljelentése folytán *Lengyel* Bélát, a *Nyitramegyei Ellenőr* segédszerkesztőjét annak idején öt koronára büntették meg, mert a bejelentő hivatalban családi vezetékneve mellett irói nevét is bejelentette és ezt a nyitrai kapitányság felebbezésre kerülvén a dolog, sőt maga *Markhot* alispán is, mint *másodfoku hatóság* kihágásnak minősitette az irói név bejelentését. Most meg arról értesit levelezőnk, hogy *Lengyel* Béla a nyitrai rendőrkapitányságnál feljelentette *Markhot* alispánt, hogy a *vittenczi előnevét szerinte jogtalanul használja* és a belügyminisztériumhoz intézett beadványában kéri, hogy egy szomszédvármegye hatósága delegáltassék ennek az ügynek az elbirálására. Az ügy Nyitramegyében nagy feltünést kelt és kivánosian várják a különös háboru fejleményét.

— **Világkiállitás Párisban.** Az a hir érkezik Párisból, hogy ott 1911-re ismét világkiállitást terveznek a franciák. Ebből csak két föltevés következik. Vagy az, hogy a franciák szenvedélyes világkiállitás-rendezők, vagy hogy a legutóbbi világkiállitás mégis csak jól beütött anyagilag. Ez esetben az uj világkiállitási tervezgetéseket ugyszólván cáfolatnak is lehet venni azokra a hiresztelésekre, amelyek erősen elterjedtek volt és arról beszéltek, hogy az 1900-iki párisi kiállitás nagy deficittel végződött.

— **Harc a tengerszemért.** *Szepesfalváról* táviratozzák nekünk, hogy gróf *Zamojszki* emberei még egyre erőszakoskodnak. Ugy látszik, hogy az osztrák hatóságoktól szigoru figyelmeztetéseket kaptak, mert most már csak éjjel mernek garázdálkodni. Legutóbb két éjszaka vagy ezer darab fát vágtak ki a magyar területen.

— **Az Erzsébet-szanatórium javára.** A Budapesti Szegénysorsu Tüdőbetegek Szanatórium Egyesületéhez az Erzsébet-szanatórium céljaira az elmult hónapban a következő nagyobb adományok érkeztek: *Hatvany-Deutsch* József 8000 korona, *Tabermann* Gusztáv hagyatéka 1000 korona, Győrvármegye gyüjtése 1071·80 korona, özvegy *Inkey* Kálmánné 2000 korona, gárdonyi *Neumann* Frigyesné 200 korona, *Kornfeld* Zsigmondné 200 korona, gróf *Károlyi* Gyuláné 200 korona, *Hegedüs* Sándorné 200 korona.

— **A franciák szaporodása.** *Párisból* jelentik, hogy hivatalos adatok szerint Franciaország lakossága 1901-ben 72.898 lélekkel szaporodott. Az előző évben 25.988 lélekkel csökkent a lakosság száma. A mult évi eredmény tehát a születések szaporodását és a halálozások csökkenését mutatja.

— **Silberstein Ötvös Adolf emléke.** Szép és megható ünnepség keretében avattak föl ma délelőtt egy siremléket a rákosi központi temetőben, *Silberstein Ötvös* Adolfnak, a kiváló esztétikusnak, a jeles irónak s a jó kollégának sirja fölé állitott diszes emléket a kegyelet. Az *Egyenlőség* penditette meg az eszmét Silberstein halála után, hogy a kiváló irodalmi férfiunak diszes siremléket állitsanak s nagyrészt e lap buzgólkodásának eredménye a mai ünnep, amely minden tekintetben méltó volt az elköltözött emlékéhez. Egy fehér márványoltár jelzi azt a helyet, ahol Silberstein földi maradványai pihennek. Az egyszerü, de nemes izlésre való siremléket *Kohn* Róbert tervei szerint a *Kohn* Arnold-cég készitette. A siremlékre *Palágyi* Lajos következő pár verssora van vésve:

> Sok müved fennen hirdeti a szépet,
> A jót segité minden földi lépted,
> Az igazat kutatta, a mit irtál,
> Szépből, hajh szüken mért neked a végzet,
> Jóból, ah, kevés vala osztályrészed,
> Az igaz, im mindent megád — a sirnál.

A siremlék felavatásánál jelen voltak az izraelita hitközség részéről *Adler* Gyula, a Szent-egylet nevében *Birnbaum* Imre; a Pesti Lloyd társaság részéről dr. *Schiller* Henrik titkár; dr. *Weisz* Jakab és dr. *Grauer* Ernő fővárosi bizottsági tagok; *Vészi* József elnök és *Cziklay* Lajos alelnök a hirlapirók egyesülete nevében; *Sajó* Aladár titkár az Otthon kör nevében; dr. *Veigelsberg* Leó szerkesztő vezetése alatt a Pester Lloyd szerkesztősége; *Neugebauer* László a Petőfi-társaság részéről; sok lap szerkesztője és munkatársa, továbbá a család részéről a megboldogult felesége, fia és testvérei.

A hitközségi énekkar *Lazarus* főkántor vezetése alatt gyönyörü gyászdalt énekelt, mire dr. *Weiszburg* Jakab rabbi poétikus, szép beszédben emlékezett meg Silbersteinről, aki nemcsak nagy iró és jószivü ember volt, hanem — bár hosszu kétkedés után — hü fia egyházának. Európai szemmel és magyar lélekkel, a tudás szolgálatában elsajátitott komolysággal vizsgálta azt az erőt, mely a végtelen mindenségnek törvényt szab — az igazságot.

Weiszburg rabbi végül elmondta a halotti imát, mire dr. *Rothauser* Miksa, a Pester Lloyd szerkesztősége — az elhunyt kollégái — nevében mondott magvas beszédet. Azzal kezdte, hogy három éve már Silberstein halálának, majd igy folytatta: Az ő életéből, melyet betöltött egy hatalmas, gondolkodó elme munkája, nem maradt fönn gonoszság, mely tulélhette volna; a munkája dicsőségének pedig mégis szük volt ez a sötét, csendes nyugvóhely! Csodálatot keltő tudását, bőséges élettapasztalatát, mély és fennköltt világnézetét, szive melegségét megállitotta a végzet, megölhette a halál, de szellemének kincsesháza örökül maradt mindazokra, akik ismerték, s mivel ismerték: szerették.

Ezután *Vészi* József országgyülési képviselő, mint az ujságirók egyesületének elnöke mondott magas szárnyalásu, tartalomban gazdag beszédet.

Nem megzavarni jöttünk örök álmodat — ugymond — csak megjelölni kivánjuk sirodat, hogy az utókor, mely azt okvetlen keresni fogja, — megtalálja. Nekünk — a jelenlévőknek — nincs szükségünk e jelre, mi amugy is ismerünk, követünk s téged utánozni hiven törekszünk. De kortársaid megfeledkeztek rólad, megfeledkeztek rólad azok, kiknek mindent feláldoztál, kiknek hirt, vagyont s dicsőséget szereztél. Hol vannak azok, kikért dolgoztál, kiknek feláldoztad egész életeded?! Csak az ujságirók jöttek el sirodhoz, csak azok nem feledkeztek meg rólad. Mert mi — ujságirók — mi hálások vagyunk azért, hogy példát adtál nekünk az igazság és nemzeti kultura müvelődésének irányzására. Az utókor számára elveszni nem fogsz! Hid voltál, mely az ethikát az esztethikával kötötte össze. Bölcsészet és poézis volt egész életed! Most nyugszik itt egész élten át, nehezen s nagy munkával szerzett babérain. Hagyjuk pihenni. E koszorú csak arra való — igy végzi *Vészi* beszédét — hogy a megboldogult halandó részének pihenőhelyét jelezze, de halhatatlan lelkének nem kell szobor, nem kell jelzés, mert az oltárt emelt magának minden szeretetet gyakorló ember szivében.

Végül *Szabolcsi* Miksa, az *Egyenlőség* szerkesztője a zsoltár szavait idézve fordul a megboldogulthoz, lapjának néhai munkatársához, aki szerette az igazat és gyülölte a gonoszt. Betartottad — ugymond — a törát, ha nem is buvárkodtál benne. Betartottad, mert lényed szeretet volt! Az énekkar befejező imájával véget ért a kegyeletes ünnepély.

— **Uj plébános.** *Segesvárról* táviratozzák: Nagy ünnepségek közt iktatták be vasárnap *Meisel* József köztiszteletben álló római katholikus plébánost hivatalába. *Avedik* Lukács esperes, a püspök helyettese szép beszédben méltatta az ünnepelt érdemes multját. Délben banket, este sikerült hangverseny volt.

— **A soproni bankbukás.** *Sopronból* jelentik: A bukott bank volt igazgatója, *Schladerer* által a Müller-féle alapitványból ellopott értékpapirok tárgyában egy bécsi bankocég, mely a papirok egy részét zálogba vette, port folytat zálogjogának elismeréséért. *Az osztrák legfelsőbb biróság ma a jólperes bankár javára döntött.* Az itélet nagy horderejü, mert ez az alapitványra százezrekre menő veszteséget jelent és mert e veszteségre nézve a belügyminiszter Sopron város vagyonjogi felelősségét mondta ki.

— **Szárnyovszky Ferenc.** Ultraromantikus írásokban találkozik az olvasó olyan szobrászokkal, akik remekbe kifaragják hófehér márványból a Szerelmet, az Odaadást, a Vágyat vagy effélét, persze mind valami nagyon is tetszetős asszonyszemély alakjában s aztán, amikor mindenki elragadtatással nézi a szobrot, előveszik a kalapácsot és összezuzzák az egész művet. Még jó, ha aztán nem mennek neki a Szajnának, a Dunának, vagy valami egyéb viznek, ami éppen a közelben akad. Művészi ambiciójukat nem elégitette ki a munka. Valami még szebbet akarnának csinálni s ez a még szebb él is az agyukban, de olyan lehetetlenül szép, hogy vésővel meg nem alkotható, vagy agyagból ki nem formálható. Persze még hamarabb elveszti a kedvét az ambiciózus művész, ha nemcsak ő elégedetlen a munkájával, hanem mások is. Vagy mondjuk igy: — ha igazat kell adnia azoknak, akik alapos kifogásokkal élnek az alkotásával szemben. Keserves sor ez. Annak tudniillik, aki napról-napra abban ég el, hogy alkot. Ujat teremt. A mesterembernek nem, az kaptafával dolgozik. Művészember, igazi nagy ambicióval gondolkozó, de tehetségében ilyen magasra talán nem szárnyaló szobrász Szárnyovszky Ferenc, akinek a sorsa mindezt elmondatta velünk. Ez a szegény ember most a sikertelenség betege. Az történt tudniillik, hogy megrendelték nála a király által Budapestnek ajándékozott tiz kisebb méretü szobor egyikét, Pálffy Miklós generálist. A fiatal művész nagy ambicióval fogott hozzá a munkához. Párisban dolgozott rajta s onnan küldte haza az agyagmintát. Itthon azonban nem tetszett a szobor, az országos képzőművészeti tanács nem fogadta el kivitelre. A művészt iszonyuan összetörte a visszautasitás s első felindulásában összezuzta a mintát. És ágynak esett s azóta sulyos betegen fekszik. Buskomorság gyötri s vigyázni kell reá, nehogy kárt tegyen magában.

— **Zivatarjelző-szolgálat Budapesten.** E cimen tegnapi számunkban megirtuk, hogy dr. *Konkoly Thege* Miklós, a meteorologiai intézet tudós igazgatója zivatarjelző készüléket talált fel, melylyel előre meg lehetne tudni, hogy zivatar van készülőben. E zivatarjelző állomásokról aztán a kiránduló közönség megtudhatná, hogy vajjon nem fenyeget-e egy-egy zivatar. Ily viharjelző állomások felszerelése természetesen nagy költségbe kerülne, s mivel megfelelő összeg nem áll rendelkezésre, ugy gondolják kivihetőnek az eszmét, hogy telefon utján, s esetleg egy a Dunaparton felállitandó állomás tetejéről zászlók segitségével jeleznék a várható időt. Egy olvasónk igen életrevaló tervvel gondolja megvalósithatónak az eszmét. Telefon nem mindenkinek áll rendelkezésére, s azok is, akiknek telefonjuk van, rendszerint abban az időben, mikor a zivatarjelzésnek használnát vehetnék — ünnepnapon — nincsenek az irodahelyiségben s ami legfőbb, a telefon Budapesten, annak méregdrága voltát tekintve, nem igen van elterjedve. Tehát praktikus értelme ennek nem sok van. Sokkal egyszerübb volna azt a Telefon Hirmondó utján publikáltatni. A Telefon Hirmondó hálózata körülfutja az egész várost s előfizetői a kerületekben arányosan vannak elosztva. Aki ki akar ránduini, hazulról indul el s alkalmas időben a Telefon Hirmondón keresztül, megtudván az időjóslást, tájékozhatná magát. Nem kellene esetleg kávéházba szaladni s onnét érdeklődni, vagy ami a messzebb lakóknak szinte lehetetlen, a Dunához menni, a zászlót megnézni. Az eszme mindenesetre életrevaló, könnyen és költség nélkül kivihető s ajánljuk is az illetékes körök figyelmébe.

— **Lakoma a lipótvárosi kaszinóban.** A lipótvárosi kaszinó tegnap elnöke, *Ballai* Lajos miniszteri osztálytanácsos tiszteletére fényes lakomát rendezett. Ballait, akit nemrég a szabadalmi hivatal igazgatójává neveztek ki, az est folyamán lelkesen ünnepelték. Felköszöntőt *Sándor* Pál, *Darvai* Fülöp és *Fuchs* Lajos mondottak, *Ballai* Lajos pedig szép beszédben köszönte meg az ünneplést.

— **Oroszország és a zsidók.** Oroszországban uj rend készül a zsidók dolgában. Pétervárról jelentik, hogy a Novosti értesülése szerint a belügyminisztériumban egy uj törvényjavaslaton dolgoznak, amely szerint meg lesz engedve a zsidóknak, hogy Oroszországban birtokot vásárolhassanak. A birtok azonban nem lehet nagyobb kerületü 50 desatináinál s a megvásárláshoz hatósági engedély kell. Eddig csak néhány kiváltságos zsidó családnak volt szabad birtokot vásárolni. Igy például a dusgazdag Polyakov családnak rengeteg birtoka van Dél-Oroszországban.

— **Aki félt a katonaságtól.** *Szücs* István 21 éves magánhivatalnok az idén berukkolt katonának, de betegsége miatt ideiglenesen szabadságolták. Holnapra hivták be ujból. Szücs e helyett ma reggel Nyár-utca 8. számu lakásán főbelőtte magát és nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. Hozzátartozóinak napok óta beszélte, hogy belőle soha sem lesz katona.

— **Az aradi bankcsalás.** *Aradról* jelentik: Az *Ipar- és Népbank*nak ma délben tartott közgyülésén *Tagányi* István elnök bejelentette a sikkasztást, melynek a törvényben kiszabott részét megtériteni hajlandó. *Institorisz* polgármester, igazgató a választmány megbizásából javasolja, hogy az igazgatók és felügyelők a Weiss és Kintzig-féle fiktiv számlákon elkallódott 96.000 korona megtérítésére köteleztessenek s a többi 200.000 korona a tartalék-alapból leirassék. *Steinitzer* Pál nagy zaj közt tiltakozik az inditvány ellen, mert a sikkasztás mikénti fedezése ma nincs kitüzve napirendre. *Keresztes* Gyula megyei főügyész hevesen támadja az igazgatóságot s indttványozza, hogy a jelentést ne vegyék tudomásul. Heves vita után, melyben *Institorisz*, *Keresztes*, *Tagányi* István és *Sándor* vettek részt, kimondták, hogy az igazgatóság utasitassék, hogy a közelebb összehivandó rendkivüli közgyülésen a hiány mikénti fedezéséről tegyen kimeritő jelentést.

— **Sarah Bernhardt és a reváns.** Sarah Bernhardtnak a francia sajtóval gyült meg a baja a németországi vendégszereplés miatt. Otthon bántják, éppen ugy, mint ahogy lecsufolta a német sajtó, amikor annak idején kijelentette, hogy addig nem teszi a lábát német földre, mig Franciaország vissza nem kapja Elszászt. A szószegést vetik a szemére otthon s a nagy Sarah nem is képped el arra az esztelenségre, hogy következetességet kivánnak egy asszonytól, hanem röviden, pár sorban kimagyarázza, hogy — azóta mást gondolt. S ha körülnéz az európai politikai mezőn, egész sorát találhatja azoknak a férfiaknak, akik azóta *mást gondoltak*, hát miért ne engedhetné meg ezt magának éppen egy asszony. A Figaróban nyilatkozik és pedig ilyenformán:

> Nem értem, hogy németországi vendégjátékommal miért érdemeltem meg a francia sajtó gáncsát. Elmentem Németországba, miután előbb kijelentettem, hogy sohasem fogok oda elmenni. Megváltoztattam nézetemet s jól tettem, hogy megváltoztattam. Midőn vonakodtam Németországba elmenni, akkor még reszketett minden idegem a háborun való izgatottságom miatt. de később lecsillapultak gondolataim és a mély bosszuérzés helyébe a békeszeretet mély érzése lépett. Korunk legfenköltebb és legbölcsebb szellemeihez csatlakoztam. Rejane, Coquelin és mások is játszottak Berlinben, csak engem üldöznek miatta.

Ami pedig a fődolog, azt mindenképpen elérte. Akár adnak neki igazat, akár nem, beszélnek róla. Itt is, ott is, mindenütt. Es akart-e a nagy Sarah valaha egyebet?

— **A zágrábi szerb üldözés áldozatai.** *Zágráb*ból táviratozzák: A legnagyobb szerb kereskedőcég, *Zsivkovics* és *Dobicsics* ma bezárta üzletét és csődöt jelentett be. A zavargások idején ugyanis ezt a céget teljesen kirabolták. Ma tárgyalta a törvényszék *Mirkovics* szerb kereskedő esetét, aki néhány nap előtt fizetésképtelenséget jelentett be, azt hozván fel okul, hogy a zavargások alkalmával a horvátok elpusztitották áruit, később pedig uj üzletet nyitott s a hitelezői megtalálták uj helyiségében a régi árukat. Mirkovics azt az összeget, amelyet kártéritésként a várositól kapott, nem hitelezőlnek kielégitésére, hanem saját céljaira forditotta.

— **Halálozás.** *Konstantinápoly*ból táviratozzák, hogy *Kostaki Anthopulos* basa londoni török nagykövet ott tüdőgyulladásban meghalt. *Kostaki* nehány hét előtt utazott haza szabadságra.

— **Kedvezményes vasuti jegyek.** Mint a magyar államvasutak igazgatósága jelenti, a jövő 1903. évre érvényes féláru vasuti jegy váltására jogositó arcképes évi igazolvány kiállitása már megkezdődött.

Miután a jelenleg érvényben levő igazolványoknak ötévi időszaka ez évvel letelik, azok többé nem érvényesithetők s uj igazolványok állittanak ki. Minthogy az uj igazolványok kiállitása jelentékenyen több időt vesz igénybe, mint az egyszerü érvényesités, ennélfogva saját érdekükben ismételten figyelmeztetnek az ily jegyekre jogosultak, hogy igazolványaik kiállitását a m. kir. államvasutak igazgatóságától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. szám alatt) haladéktalanul kérelmezzék. Az igazolványok kiállitása ugyanazon a módon kérelmezendő, miként ez a megelőző években történt; a tényleges szolgálatban állók által ugyanis a rendes szolgálati uton, a nyugdijasok által pedig hatóságilag láttamozott kérvényekkel, amely kérvényeken azt, hogy a kérelmező nyugdijas és évi fizetéssel ellátott állása nincs, hivatalosan kell igazolni. Minden egyes kérelmező részéről ezuttal teljesen uj, a legutóbbi időből származó látogatójegy nagyságu fényképe csatolandó, amelynek első részén neve sajátkezüleg s olvashatólag aláirandó. Már használt, lebélyegzett, avagy hibás fényképek visszaküldetnek.

— **A martiniquei áldozatokért.** Maros-Torda-vármegye alispáni hivatala a mai napon 11 korona 80 fillér adományt küldött a martiniquei szerencsétlenek felsegitésére a *Budapesti Ujságirók Egyesületé*hez. A legutóbb kimutatott 11.068 korona 96 fillér és 10 frank ezzel az adománynyal 11.080 korona 76 fillér és 10 frankot tesz ki.

— **Mascagni letartóztatása.** *Boston*ból táviratozzák: *Mascagni*t ma a főbiróság rendeletére 4000 dollár ovadék letétele után, amelyet maga fizetett le, szabadlábra helyezték. Mascagni, amint kiszabadult, rögtön 50.000 dollár kártérités erejéig pert inditott volt üzletvezetője ellen, alaptalan letartóztatás cimén.

— **Betörés fényes nappal.** Budán, a Lánchid közelében kifosztottak ma délben egy ékszeres-boltot. A betörés rendkivül gyanus körülmények között történt s minden jel arra mutat, hogy az üzlethez közelálló, ismerős emberek fosztották ki az ékszeres boltot. Budán, a Fő-utca 21-ik szám alatt van *Serényi* Miksa ékszerkereskedőnek fióküzlete. A főüzlet az Erzsébetkörut 28-ik számu házban van. Ezt maga Serényi vezeti, mig a budai fióküzletet egy üzletvezető és még három alkalmazott gondozza. Ezek, mint máskor is, ma délben fél egykor bezárták az üzletet és eltávoztak. Mikor egy óra után visszatértek, az üzlet ajtaja be volt ugyan zárva, de a kirakatból sok nagyértékü aranyóra és lánc hiányzott. Telefonon értesitették a betörésről a tulajdonost, Serényi Miksát és a rendőrséget, amely azonnal megkezdte a vizsgálatot. A vizsgálat a következőket deritette ki. Többen látták, hogy egy óra után két fiatalember jött ki a Serényi-féle üzletből. Az egyik fiatalember borotvált arcu volt, a másik pedig szőke, kis kecskeszakállal. Ez a két fiatalember sietve lehuzta az üzlet ajtajának vasredőnyét s kulccsal bezárva azt, odébb állottak. Pár perccel később nagy sietve a Lánchid mellett lévő kocsiállomásra értek és az egyik kocsiba beugorva azt mondták a kocsisnak, hogy hajtson át Pestre, a Józsefvárosba. A kocsist, a hidon átérve, megállitották, kifizették és a Fürdő-utca irányában eltávoztak. Kiderült az is, hogy mig a betörők az üzletben dolgoztak, *Serényi* sógora és ügyvédje, dr. *Faludi* Jenő telefonozott a budai fióküzletbe. Onnan hosszas csengetés után kapott csak választ. Az egyik segéd nevében beszélt az illető s azt mondta dr. *Faludi*nak, hogy nincs ott az üzletvezető, hanem telefonáljon oda egy félóra mulva, akkor majd kaphat választ az üzletvezetőtől. Az üzlettel csaknem szemben, a Fő-uton állott egy Kalmár nevü rendőr poszton s ugyancsak az üzlet előtt dolgozott egy csomó kövezőmunkás, ezek azonban semmi gyanus dolgot nem vettek észre az üzletben, azonban ők is látták azt a két gyanus fiatalembert kijönni az üzletből, de azt hitték, hogy azok Serényi alkalmazottjai. A budai fióküzletben lévő ékszerek leltározását Serényi a rendőrség kiküldöttjeivel együtt megkezdte mindjárt ma délután. Eddig kiderült, hogy a betörők mintegy nyolcezer korona értékü órát és láncot vittek magukkal. A leltározás még mindig nincs befejezve s valószinü, hogy még nagyobb összegre fog rugni az ellopott ékszerek ára. A rendőrség ma délután kihallgatta a budai fióküzlet alkalmazottait, tőlük azonban semmi jelentős dolgot nem tudhatott meg a betörésre vonatkozólag. Valószinü azonban, hogy a betörők már holnap lépre kerülnek, mert a rendőrség nyomában van annak a két fiatal embernek, akik kocsin átjöttek a lánchid-téri állomásról Pestre, mert minden jel arra mutat, hogy ők dézsmálták meg a Serényi-féle üzletet.

— **Nem jó, ha a szegény embernek pénze van.** Ugy látszik, hogy az a dolog természetes rendje, hogy a szegény ember maradjon meg a maga nincsetlenségében. Ha kiugrik ebből az állapotból, az már lázadás a világrenddel szemben s tessék csak megnézni a tragikum kis kátéjában, hogy ez mit jelent. Bukást, azt a bizonyos tragikai igazságot, amit a gyarlóság számára eszeltek ki. — Egy ilyen szegény, gyarló hangyája a nagy embertömkelegnek egy *Kudlac* Jan nevezetü lengyel napszámos is, aki nagy időn át krajcáronkint, száraz kenyéren élve, négyezerötszázharmincnégy koronát takarékoskodott össze. A pénzével Budapestre jött, de hogy nagyobb biztonságban legyen a vagyona, utközben Miszlenicében betette a takarékpénztárba a pénzt. Budapesten az Ipolyi-utcában vett lakást s a ládájába tette a takarékpénztári könyvet. Ennek a hónapnak az elején észrevette, hogy a könyvecskéje hiányzik. Az volt az első dolga, hogy levelet irt a takarékpénztárnak s letiltotta — volna a pénzt, ha már el nem késett volna. Akkorra tudniillik már elküldte a takarékpénztár az egész kis vagyont dr. Csillag Adolf budapesti ügyvéd cimére. Az ügyvédnél Kudlac nevén mutatkozott be egy munkásforma ember és arra kérte őt, hogy — mivelhogy se irni, se olvasni nem tud — juttassa hozzá a miszlenicei takarékpénzban levő pénzéhez. Az ügyvéd nem ismerte a munkást s csak abban az esetben volt hajlandó elfogadni a megbizást, ha két ember igazolja, hogy csakugyan ő Kudlac Jan. Ilyen két ember akadt és a szegény igazi Kudlac Jan pénze ezer korona hiján egy csaló zsebébe vándorolt. Ezer koronát tudniillik — nem tudni, miért — az ügyvéd visszatartott. — A rendőrség hamarosan rájött arra, hogy ki a csaló. Annak az asszonynak a fia, akinél Kudlac lakott, Szadecki

István. Mestersége csavargás és ez idő szerint szerelem is. A pénzből tudniillik a kedvesével, egy Knazur Zsófia nevü leánynyal együtt nagyszabásu bevásárlásokat eszközölt. Aztán Aradra mentek. Onnan tovább Felső-Lehotára, de amire a rendőrség a nyomukba jutott, már innen is tovább állottak. Valószinüleg Amerika felé vették az utjokat, a szegény igazi Kudlac Jan pedig azon kesereg itt ebben a nagy városban, hogy miért nem fektette ő is borba, pálinkába a pénzét mint a többi munkás... Mit ért el azzal, hogy ő a krajcárokat kuporgatta, mig a többiek nagyokat mulattak.

— **Az egyiptomi kolera.** *Kairo*ból jelentik, hogy Egyiptomban ma ismét teljesen normálisak a közegészségi viszonyok. A kolerajárvány csaknem egészen megszünt. Egész Egyiptomban mindössze talán tizenöt esetet konstatáltak. Kairo egészen járványmentes. Két héttel ezelőtt a kolerára vonatkozó összes közegészségügyi intézkedéseket megszüntették.

— **Bejelentett öngyilkosságok.** *Hagenauer* Győző 30 éves temetkezési alkalmazott a napokban eltünt Soroksári-utca 10. számu lakásáról. Tegnap levelet kapott tőle a felesége, amelyben az eltünt a következőket irja: Kénytelen vagyok messze-messze menni, üldöz a balsors. Ne feledd, hogy szeretlek. E szerelemmel megyek a . . . A rendőrség keresi az eltünt. — *Rieszmann* Anna 22 éves cseléd levélben értesitette a Kerepesi-ut 44. számu házban lakó gazdáját, hogy öngyilkossá lesz. A levélben ezeket irja: — Nekem nem lehet élnem, s jobban tisztelem a házát, semhogy azt öngyilkossággommal beszennyezzem. Majd máshol... — *Berkics* Béla 20 éves pincér a Cserhát-utca 4. számu lakásáról azzal ment el, hogy öngyilkossá lesz. A rendőrség keresi az öngyilkosjelölteket.

— **Holttest a kikötőben.** *Kopenhágá*ból jelentik, hogy az odavaló rendőrség titokzatos bünténynek jött a nyomára. A matrózok a kikötőben egy csomagot találtak, amelybe egy női holttest volt rejtve. A halott feje le volt vágva, keze és lába pedig össze volt kötözve. Két értékes perzsa szőnyegbe volt takarva a holttest. A meggyilkolt nő 40—45 éves lehetett és nagyon elegánsan volt öltözködve. A gyilkosnak semmi nyoma sincs s a rendőrség azt hiszi, hogy a halott valami családi dráma áldozata.

— **Központi színházjegyiroda a Belvárosban.** A színházak barátainak — és Budapesten ki nem barátja a színházaknak — bizonyára örömére szolgál, hogy az *államvasutak vigadótéri menetjegyirodája* egy központi színházjegyirodát szervezett, amely ma kezdte meg müködését. Az uj színházjegyirodában az Operaház, Nemzeti Szinház, Magyar Szinház, Vigszinház, sőt még az orfeumok előadásaira is lehet a napi árakon jegyeket váltani és — telefonon is — előjegyezni. Mivel az utóbbi időben majdnem minden színház saját különjegyárusitó helyet tartott fenn, nagy kényelmére szolgál a közönségnek, hogy minden színházba egy helyen válthat jegyet, ahol — ha lemarad valamelyikről, — nyomban kárpótolhatja magát egy másikkal.

(x) **Gebauer Károly hazai érckoporsó-gyáros temetkezési intézete VII. Erzsébet-körut 26-ik számu házban van.**

(x) **Ki akar egyéves önkéntes lenni?** Bővebb felvilágositást *Lichtblau* A. debreczeni katonai előkészitő-tanfolyamának hirdetése ad.

(x) **50 év óta közkedveltségnek örvendenek köhögés, rekedtség, torok és lélekzési szervek működés-zavarainál a világhirü *Egger-féle mellpasztillák*.** Doboza 1 és 2 korona. (Próbadoboz 50 fillér.) Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

(x) **Remek valódi párisi őszi modellek az előrehaladt idény miatt, női divattermemben jutányos áron eladandók.** Wessely J. Zsibárus-utca 1. II. em. (Váci-utca sarok.)

FŐVÁROS

(*) **A jövő évi költségelőirányzat.** A tanács ma délelőtt Vaszilievics tanácsnok referálása alapján letárgyalta az 1903. évi költségelőirányzatot. *Vaszilievics* tanácsos szerint a helyzet a tavalyihoz mérten javult, de ez még nem jelenti a jövőben való tartós javulást. *Lampl* főszámvevő ezzel szemben ezt az előirányzatot is kedvezőtlennek tartja. A javulást csak az egyenes adópótlékok emelésétől várja. *Halmos* polgármester a mai viszonyok közt kizártnak tartja az adóemelés lehetőségét s nem osztja a főszámvevő nézetét abban sem, hogy az előirányzat teljesen kedvezőtlen. Az adóemelést azonban, melyet a főszámvevő kiván, kizártnak tartja. Elismeri, hogy a budget nem biztat a pénzügyi egyensuly helyreállításával, de a viszonyok javultak, ami kiderül abból is, hogy a közmunkák immár nagyobb dotációban részesülhetnek. A közjövedelmek némileg emelkedtek ugyan, de igazi javulásról csak akkor lehet beszélni, ha a kisajátitási, az utépitési és iskolaépitési költségek a rendes budget keretében találják meg fedezetüket s a kölcsönből vett előlegeket vissza fogjuk tudni fizetni. A pénzügyi helyzet javitásáról nézve pozitiv javaslatot tenni nem lehet, mert a fővárosi törvény most van revizió alatt; nem tudom, mi van az adóreformmal s mit válaszol a kormány arra a memorandumra, melyben az állam helyett teljesitett közigazgatási teendők költségeinek megtérítését kérik. A költségvetést azután általánosságban elfogadták. A részletes tárgyalás során némi redukciót csináltak, minek következtében az eredetileg 129.000 koronára preliminált hiányt 64.695 koronára apasztották. A legtöbbet törölték a Kerepesi-ut átépitésére előirányzott összegből, melyet 104.000 koronáról 54.000-re szállitottak le.

(*) **A főváros októbere.** A *főváros közigazgatási bizottsága* ma délelőtt ülést tartott *Márkus* József főpolgármester elnöklete alatt. Az előterjesztett jelentésekből a következőket emeljük ki:

Az adófelügyelőség jelentése szerint *egyenes adóban* s közvetetlenül az állampénztárnál október hónapban 2,127,687 koronát fizettek be, 76.161 koronával *kevesebbet*, mint tavaly. A székesfőváros adópénztáránál befolyt: 670.087 korona, 101.010 koronával *több*, mint tavaly.

A főváros közegészségi állapota, dr. *Schermann* Adolf tiszti főorvos jelentése szerint, a mult hónaphoz viszonyitva, kevésbé volt kedvező; mert, bár a halálozások száma némileg csökkent, a fertőző betegségek közül az enyhébb lefolyásuak száma s nevezetesen a kanyaró és himlő emelkedett. Élve született október hónapban 1935 gyermek, meghalt 971 ember s igy 964-gyel több a születések száma, mint a halálozásoké. A *endőrség* jelentése szerint a közbiztossági állapotok október hónapban kielégitők voltak. Nagyobb jelentőségü bünesetek csekély számban fordultak elő s a rendőrség a tettesek ellen eléggé sikeresen müködött, amennyiben az előző hónapokban elkövetett több bünesetekmény tetteseit sikerült kinyomoznia és elfognia. A rendőrség 1512 büntettre vonatkozó nyomozást fejezett be október hónapban; ezek közül 1192 irányult a vagyon ellen s 167 az ember élete és testi épsége ellen.

(*) **Pozsonymegye átirata.** A jogügyi bizottság ma tárgyalta Pozsonyvármegye átiratát, amely tudvalevőleg a nemzetiségi törvény módositását kivánja. A bizottság az átirat pártolása mellett foglalt állást.

SZINHÁZ, ZENE

** **Szentmiklóssy Béla** †. Távol minden tapstól, messze a szinpad festett világától, dicsőségtől, ami életében ábrándja, vágya, eleme volt, — halt meg tegnap délután egy fiatal magyar szinész, *Szentmiklóssy* Béla. A budapesti közönség ösmerhette a Magyar Szinházból, a Tarka Szinpad Vén kocsisa alakitása révén s a Városligeti Szinkörből. Mivé lett a daliás fiu, aki a *Bolond* csattogó ostoru, lányszelidítő legényét játszotta! Hogy összetörött, meggörnyedt s rövid pár év alatt árnyéka sem maradt önmagának. A bor ölte meg. E miatt nem járt rendesen próbáira, e miatt kellett elhagynia a fővárost s éreS, férfias hangja ettől fakult meg. Pedig müvészember volt a javából. Önérzetes, nagyratörő, kiből olykor-olykor felvillant a teremtő tehetség ereje, ugy érezte, hogy müvészetével meghódítja a dicsőséget és népszerüséget, de aztán ujra elhagyta magát s kóbor komédiása lett Thaliának, hogy végül mindenkitől elfeledve, szegényen, nyomorultan veszszen el. A szinházak szinpadán pedig iveket körözne mostanság. A kis kóristák és kóristanők filiérenként és koronánként adják össze *Szentmiklóssy* Béla temetési költségét. S holnap, derüs őszi napon, összegyül nehány kórista, néhány volt kollegája s megcsendül a szomoru ének, amelyet mindenkinek sirjánál, akinek csak köze volt szinházhoz, elzengenek ...

— Mért oly borus? ... fog felhangzani a koporsónál, amely egy fiatal, müvészi ambiciókkal és tehetséggel teli, de beteg testet rejt a mindent egyenlővé porlasztó földbe.

** **Tüntetés a Népszinházban.** *Pásztor* Árpád és *Stoll* Károly *Niobe* cimü énekes játékában *Kovács* Mihály a második felvonásban rendkivüli sikerü aktuális kuplékat énekel. A legutóbbi előadáson egy uj strófa percekig tartó tüntetésre adott alkalmat a közönségnek s Kovácsnak többször meg kellett ismételnie. A kérdéses vers a következő:

Volt nálunk arra már eset,
Hogy önkéntes fiut
A tisztikar kötterbe tett.
A nótádért Kossuth
S ünnepednek Mátyás király
A vége most mi lett? ...
Ugy gondolom, hogy Nessi Pál
Kardbojtja elveszett ...
Tudják, hogy mi volt az oka?
Egy nóta, semmi más,
Nálunk ez még igy szokás!

A holnapi, szerdai előadáson is ugyanosak uj kuplékkal kedveskedik *Kovács* a közönségnek, amely estéről-estére a legzajosabb tapssal és harsogó kacagással kiséri az előadást, amelynek legelső sorban *Kúry* Klára az ékessége és a lelke. Az előadásokon a zenekart *Stoll* Károly, a nagysikerü ujdonság zeneszerzője maga vezényli.

** **A szentivánéji álom az Operaházban.** *A szentivánéji álom* szerdai előadása iránt olyan nagy az érdeklődés a közönség körében, hogy ez előadásra az összes jegyek már hétfőn délig eladatnak. Ez az eredmény arra inditotta az Operaház és Nemzeti Szinház igazgatóságát, hogy a darabot legközelebb még egyszer előadásra tüzze ki.

** **Hagverseny Bánffy György emlékére.** *Kolozsvárt* kegyeletes dolgot müvel a város szépitő egylete az által, hogy a *Kék nefelejts* egykori szerzője, a poétalelkü gróf Bánffy György emlékére hangversenyt rendez. E hangversenyt Bánffy müveinek méltatása fogja bevezetni és azután különféle szerzeményeit fogják bemutatni. Dr. *Haller* Károly miniszteri tanácsos elnöklete alatt értekezlet volt e tárgyban. A dalkör elnöke, *Biró* Béla apátplébános készséggel jelentette ki, hogy a dalkör a hangversenyben részt vesz. *Klobucsár* Győző honvédaltábornagy a honvédzenekart bocsátotta rendelkezésre. A hangversenyt az Erzébet királyné-emlék és a Szent György-szobor javára rendezik.

** **W. Krammer Teréz uj szerepe.** A *Tannhäuser* csütörtöki előadásának különös érdekessége az, hogy *Erzsébet* szerepét W. *Krammer* Teréz énekli, aki ez alkalommal mutatkozik be ebben a szerepben a budapesti közönségnek.

** **Magyar müvésznő sikere külföldön.** *Berlin*ből jelentik lapunknak: *Schulz* Erna, *Hubay* Jenő jeles tanitványa, aki kitüntetéssel végezte a budapesti *Zeneakadémiát*, a berlini zeneakadémia hangversenyén egy Wienavszky-koncert interpretálásával elnyerte az intézet legnagyobb dijat: az 1500 márkás Mendelssohn-alapitványt. A dij nyertese köteles nyilvános hangversenyen is bemutatni tudását. Ezt a hangversenyt a minap tartotta meg *Schulz* kisasszony *Joachim* mester és az összes berlini zenei előkelőségek jelenlétében. A sajtó a legnagyobb elismerés hangján irt a fiatal magyar müvésznő tehetségéről és müvészetéről.

** **Niobe.** *Pásztor* Árpád és *Stoll* Károly három felvonásos énekes játéka, amely a *Népszinházban* állandóan müsoron van most, megjelent nyomtatásban is. A *Fővárosi Szinházak Müsora* 129—130. száma. Ára 60 filér. A *Lampel-Wodianer* udvari könyvkereskedés kiadása.

** **Tarka Szinpad.** A fővárosi orfeum müsorába beékelt Tarka Szinpad idei müködése különösen bevált. A Zboray-féle *Második ágy* e hó 15-én kerül szinre harmincnegyedszer és utoljára. November 16-án Jean Louis francia szinmüirónak *A párbaj* cimü darabját mutatják be *Heltai* Hugó forditásában. A vezetőség elfogadta dr. *Torkos* Bélának ötletes bohózatát, továbbá dr. *Aczél* Endre, *Nagy* Endre és az irói világ több előkelő képviselőjének egy-egy darabját.

** **Premier Aradon.** Az aradi szinház, mint *Arad*ról jelentik, hétfőn mutatta be *Barthos* Andor és *Hódy* Lajos Kilencedik cimü darabját. A darab érdekes bonyodalmával és jó alakjaival megnyerte a közönség tetszését. A szerzők jelen voltak a előadáson, s a közönség sokszor hivta őket a lámpák elé. A szinészek között kitünt F. *Csigaházy* Etel, F. *Pajor* Agnes, *Mariházy*, Ternyei.

MÜVÉSZET

☐ **Zrinyi Miklós emléke.** *Zrinyi* Miklósnak, a szigetvári hősnek emléket állitanak Csáktornyán. A szoborbizottság *Szász* Gyula fővárosi szobrászt bizta meg az emlékmü készitésével. Szász elkészitette a mintát, s az országos képzőmüvészeti tanács a legközelebbi ülésében fogja megbirálni.

☐ **A Modern Lakás** uj iparmüvészeti kiállitása csütörtökön, f. hó 13-án nyilik meg. A müvészi vállalat, IV. Ferenciek-tere 2. sz. alatt levő helyiségeiben rendezett kiállitás a modern iparmüvészet legujabb remekeit fogja a közönségnek bemutatni.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Népszerü Főiskola.** A tudományegyetem központi épületének kupolatermében ma kezdte meg dr. *Alexander* Bernát előadásait a *lélektanból*, és folytatni fogja minden kedden, ugymint november 18. és 25-én, december 2., 9. és 16-ikán. Holnap, szerdán dr. *Kmety* Károly egyetemi tanár kezdi meg előadásait a *magyar közjog alapintézményeiről* és folytatni fogja november és december hó minden szerdáján. Az előadások este ½6-tól ½8-ig tartanak.

EGYESÜLETEK

(**Az Izraelita Kézmü- és Földmüvelési Egyesület**) választmánya tegnap dr. *Neumann* Ármin országgyülési képviselő elnöklése alatt ülést tartott. A titkár bejelentette, hogy néhai *Wahrmann* József hagyatékából 3000 korona alapitvány, s a zsidó főünnepek alkalmából 2765 korona templomi adomány

folyt be, továbbá, hogy maróthi *Fürst* Jakabné hölgybizottsági elnök utján *Schwartz* Ferencné 400 K. és dr. *Stern* Károlyné 200 K. adománynyal alapító tagokul beléptek. A legutóbb felszabadult 41 kézművesnövendék ezután bucsut vett az egyesülettől, miután az elnök buzdító beszédet intézett hozzájuk. A végrehajtó-bizottság előterjesztése folytán 100 uj kézművesnövendék felvételét helybenhagyták és az elnök inditványára ujból kifejezést adtak az egyesület ama célzatának, hogy a növendékek mesterségeinek megállapításánál a nehéz kézműveknek adassék elsőbbség. Aztán az iskolaügyi-bizottság előterjesztésére vagy 20 növendéknek ösztöndijakat szavaztak meg.

(A Terézvárosi közjótékonysági egyesület) *Neumann* Arminné elnöklése mellett választmányi ülést tartott az elemi iskolákba járó szegény gyermekek ruházása érdekében. A választmány *Radocza* János inditványára az öt külterki iskolának, amelyek eddig a Lipótvároshoz tartoztak, de ujabban a Terézváros második iskolaszékét alkotják, 4000 koronát szavazott meg; minthogy azonban a költségvetésben erről az összegről nem gondoskodhattak, *Tenczer* Pál iskolaszéki elnök azt inditványozta, hogy a 4000 koronát külön gyüjtés utján szerezzék be, kijelentvén egyuttal, hogy ő erre a célra legalább is 2000 koronát fog gyüjteni. Amint értesülünk, csetei *Herzog* Mór Tenczer Pálnak a 2000 koronát a nemes célra már is rendeltetésére bocsátotta.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Az elpusztult Paál-képek.** A büntetőjárásbíróság tudvalevőleg egy hónapi fogságra és negyven korona pénzbüntetésre itélte *Weszely* Ferenc müvezető szerelőt, akinek gondatlansága következtében a minap a *Nemzeti Szalon*ban tüz támadt. Weszely felebbezett az itélet ellen s egyuttal szabadlábra helyezését kérte. A törvényszék időlebbezési tanácsa hely is adott kérelmének, miután *Weszely* főnöke, *Schmidt* Miksa nyilatkozatot adott ki, hogy a vádlottért, aki külföldi, a felelősséget magára vállalja.

A hitves.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Budapest, november 11.

Pokoli kinjait két golyóval váltotta meg Hujber József, a férj. Az egyszerü bérkocsis, akit megcsalt a felesége galádul, hütlenül, két jól irányzott revolverlövéssel leteritette az asszonyt, akinek gonosz volt a szive. Az egyik golyó épp a szivét járta át, a másik a májába furódott s jajszó nélkül esett össze holtan a csalfa asszony. Csendes, szerény és társadalmi állásához mérten feltünően intelligens ember *Hujber* József, aki ma a budapesti esküdtbíróság előtt a legsörnyübb bünnel: gyilkosság büntettének elkövetésével van vádolva. A szerencsétlen ember pár évvel ezelőtt beleszeretett egy csinos, de éppen nem kifogástalan leányba és bár tudta, hogy a lánynak, *Kleinberger* Reginának már gyermeke van, mégis megkérte a kezét. Három esztendeig békességben élt a vegyes pár. Harmadéve az asszony tejüzletet nyitott, s akkor megismerkedett egy *Hints* nevü legénnyel, akit kegyeibe fogadott. Megtudta ezt Hujber, s elhatározta, hogy elemészti a hütlen asszonyt. Tavaly, május 23-án, reggel hetedfél órakor revolverrel a zsebében várta az asszonyt a Jósika-utca 26-ik számu ház udvarán. Akkor ugyanis már külön váltak, mivel hogy az asszony megunta a tettlegességgel összekötött családi jeleneteket s a férjét kiüldözte a közös hajlékból. Kleinberger Regina nyolc órakor jött ki a lakásából, s elment a Rottenbiller-utca 39. szám alá, ahol egy ismerősét látogatta meg a második emeleten. Mikor lejött, szemben találta magát a férjével, aki közvetetlen közelről rálőtt. Az asszony az udvarra menekült, Hujber utána rohant s ujra rálőtt. Mind a két golyó halálos sebet ejtett a szerencsétlen asszonyon.

Az itélőtanácsban *Zsitvay* Leó elnököl. A vádhatóságot *Hodászy* királyi ügyész képviselte, védő dr. *Nagy* Emil volt. Az esküdtszék ma korán alakulhatott meg, mert az esküdtek, kettőnek a kivételével, pontosan megjelentek. A két elmaradt esküdtet 20, illetőleg 50 korona pénzbüntetésre itélték. Megtörtént ma az is, hogy az egyik kisorsolt esküdt, névszerint *Nagy* Rezső, engedelem nélkül eltávozott, mielőtt még a tárgyalás megkezdődött volna. A törvényszék ezt az esküdtet ötven korona pénzbüntetésre itélte. Végre megindult a tárgyalás, s az elnök először is a vádlottat hallgatta ki. Hujber beismerte, hogy bünös. Arra a kérdésre, hogy nős-e, percekig tartó habozás után, remegő hangon felelte:

— *Nős voltam.*

Aztán elmondta, hogy feleségét a hütlensége miatt ölte meg. Megtudta, hogy viszonya van egy Hints nevü legénnyel, akiről semmi szín alatt sem akart lemondani.

— Azt mondják a tanuk, hogy maga nagyon szerelmes volt Kleinberger Reginába, mikor elvette? kérdezte az elnök.

— Olyan nagyon nem voltam belé szerelmes, felelte a vádlott. Csak szerettem.

— Mégis csak feltünő, hogy elvett egy leányt, tudván, hogy annak már gyermeke született. Ilyen leánynak a hüségére nem igen számithatott.

— Megigérte, hogy jól fogja magát viselni.

A vádlott kihallgatása után a tanukra került a sor. *Melczer* Zsuzsa cseléd, aki Hujberéknál lakott, a következőket vallja:

— A házastársak között a viszony egy idő óta nagyon rossz volt. Az asszony egyszer késsel ment neki a férjének. És mindez Hints miatt történt. Ez az ember mindig ott volt éjjel az asszonynál, ha a férje nem volt otthon és én is benn lakván a szobában, a jelenlétemben folytattak viszonyt egymással. Egyszer azt is mondta Hujberné nekem: „Bárcsak meghalna az uram, azonnal feleségül mennék Hintshez.“ Én a viszonyt már csak akkor tártam fel a férj előtt, amikor az asszonyom engemet ártatlanul ugyanolyan dolgokkal kezdett rágalmazni, amiket ő követett el.

A következő tanu *Hekár* Istvánné, a vádlott nővére.

Elnök: Milyen asszony volt az ön fivérének a felesége?

A tanu: Mérges és kacér.

— Szép nő volt-e?

— Nem mondhatnám.

— Ezt egyik asszony a másikról nem szereti elismerni. (Derültség.)

— Az igazi szépről szivesen elismerjük. (Derültség.)

— Én ezt a kérdést nem ok nélkül intéztem. Mert ha már erkölcsi alap nincs is egy házasságnál, tudnom kell, hogy legalább a testi szépség vonzotta-e egymáshoz a házastársakat? Magáról az esetről mit tud ön?

— Semmit. Én is csak másoktól hallottam.

A tanukihallgatások során kiderült, hogy a megölt asszony könnyelmü, ledér nő volt, akit férje, a vádlottak padján ülő *Hujber* József az imádásig szeretett. Több tanu vallotta, hogy az asszony, akit a vádlott, mint bukott nőt szégyenének gyümölcsével együtt emelt magához, nem volt méltó arra a bánásmódra, amelyben férje részesitette. — A bizonyitási eljárás befejezése és a kérdések szövegezése után a perbeszédek következtek. Dr. *Hodászy* Antal kir. ügyész vádbeszédében maga is elismerte, hogy a vádlott méltó a szánalomra boldogtalan házasélete miatt, de azért bünös, mert ölt s igy büntetést érdemel. Dr. *Nagy* Emil védő hatásos beszédben appellált az esküdtek igazságszeretetére, hangsulyozva, hogy mig a házasságtörő asszonyok sulyos megbüntetéséről nem tudnak gondoskodni, addig mindenféle büntetés haszontalan, mert a megcsalt férj szenvedélyének pusztitó kitörését földi hatalom nem fogja meggátolni.

Végül még maga a vádlott is szólott az esküdtbirákhoz, elmondva, hogy felesége könnyelmüsége volt oka a bekövetkezett családi drámának. Az esküdtek ezután tanácskozásra vonultak vissza és félóra multán kihirdették verdiktjüket, amely bünösnek mondotta ki *Hujber* Józsefet az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntettében s ezért a törvényt alkalmazó bíróság a vádlottat *hathavi börtönre* itélte, amelyből öt hónap ki van töltve a vizsgálati fogság által. Az itélet jogerős.

Nyilttér.

Az előkelő körökben jó hirnévnek örvendő női-divat-terem

FALUDI és Tsa. helyiségeit

Váczi-utca 9. sz. alá, II. em.

a volt Nemzeti szálloda épületébe helyezte át.

Figyelmeztetés!

Figyelmeztetek mindenkit, hogy volt feleségemnek, **Lenck Herminának** sem készpénzt ne kölcsönözzön, sem pedig semmiféle árut hitelbe ne adjon, mert én az ő adósságaiért sem felelősséget nem vállalok, sem azokat ki nem fizetem.

Budapest, 1902. novemher 12.

Lenck Rezső.

SOMATOSE

(oldódó husfehérnye)

orvosi szaktekintélyek véleménye szerint „tápkészitmények idealja“ betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősiti.

Gyógyszertárakban és gyógyanyagkereskedésekben.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Páris, november 11. A képviselőház ma hosszabb vita után 337 szavazattal 245 ellenében elfogadta az egyesületi törvény kiegészitéséről szóló törvényjavaslatot.

Berlin, november 11. *Az orosz trónörökös* Koppenhágából jövet ma este szigoru inkognitóban Berlinbe érkezett s az orosz nagykövetségen megebédelvén, éjjel 11 órakor folytatta utját Pétervár felé.

A román király Bulgáriában.

Buszosuk, november 11. *Károly* király és kisérete, melyhez Gyurgyevóban három bolgár tiszt csatlakozott, délután két órakor az *Orient* gőzösön ideérkezett. Vele van *Stourdza* miniszterelnök és *Braziak* külügyminiszter. A kikötőben *Ferdinánd* fejedelem, *Danev* miniszterelnök és a miniszterek jelentek meg. A két fejedelem szivélyesen üdvözölte egymást. A ruszcsuki polgármester és a hatóságok fejei a királynak sót és kenyeret nyujtottak át. A kikötőtől a palotáig bolgár katonaság és a dunai flotilla legénysége állott sorfalat. Délután a király sétakocsizást tett és megszemlélte a várost, a harcos-emléket és a kaszárnyát. Ezután a király a diplomáciai kart fogadta. Este diszebéd volt.

A spanyol kormányválság.

Madrid, november 11. A király *Sagasta* miniszterelnököt megbizta a kabinet ujjáalakitásával, a nélkül, hogy feltételeket szabott volna eléje.

Az olasz-török konfliktus vége.

Konstantinápoly, november 11. Az olasz nagykövet Rómából ma kapott utasitás folytán értesitette a portát, hogy az olasz kormányt *Resid* bej török nagykövet legutóbbi közlései kielégitik és az incidenst befejezettnek tekinti.

A német konzervativek uj elnöke.

Berlin, november 11. A konzervativ frakció ma báró *Lewetzow* helyett *Normann* szolgálaton kivül álló ezredest választotta elnökévé. *Normann* tizenkét év óta tagja a birodalomgyülésnek, de azért ugyszólván egyáltalán ismeretlen személyiség parlamenti körökben. Az uj elnök tizenkét év alatt egyetlenegyszer beszélt, még pedig 1892-ben, amikor mindössze ennyit mondott, mint a kérvényi bizottság előadója:

— A bizottsági jelentéshez nincs mit hozzátennem.

A képviselőháznak is 1890. óta tagja a konzervativek uj elnöke, de ott egyetlenegyszer sem hallatta hangját. Ilyen körülmények közt nagyon természetes, hogy a képviselők érdeklődéssel és kiváncsian találgatják, minő érdemeknek köszönheti *Normann*, hogy utódja lett Lewetzownak a konzervativ pártiőrdék élén.

Tüz a brooklyni hidon.

New-York, november 11. Az East-Riveren New-York és Brooklyn között épülő hidon ma tüz támadt. A hid nagyon megrongálódott. A kárt félmillió dollárra becsülik. A hatóság beszüntette a hajóforgalmat az East-Riveren, mert a hidról izzó vasdarabok esnek le. A tüz a new-yorki oldalon levő 355 láb magas torony tetején ütött ki.

A boer vezérek Londonban.

London, november 11. *Botha* és *Delarey* ma két óra hosszat tanácskoztak a gyarmatügyi miniszteriumban *Chamberlain*nel. A konferencia tárgyát a boer tábornokok szigoruan titkolják.

KÜLÖNFÉLÉK

Éjjel.

Ködös, őszi éj van, lelkek éjszakája,
Leborul a földre imbolygó nagy árnya,
Megtépi a lelket, ráfeksik az agyra —
Ami fájt, ami fáj — százszor felszaggatja.

Halottért könnyeznek — feljajdúlnak mások.
— Én már eltemettem egy egész világot.
Egy egész világot, hol elveszett minden —
Világosság, élet, vallás, oltár — Isten!

Istentől imádtam fényes álomképet,
Szivem, agyam, lelkem az oltárán égett!
Szivem, agyam, lelkem — most már egyik sincsen —
Összedőlt az oltár — hazug volt az Isten!

— Mint mikor bálványát vadul összetörve,
A fellázadt pogány szétszórja a földre,
S azután Isten nélkül bolyong a pusztában,
— Ködös őszi éj van — lelkem éjszakája!

K. Simó Ferenc.

+ **Lulu herceg haláláról.** *Schiel* ezredes a zulukafferek ellen folytatott háboruról irt könyvében elmondja egy Duginkomo nevü zulukaffer elbeszélése alapján III. Napoleon császár fiának, Lulu hercegnek halálát. A zulu a következőképpen mondta el az esetet:

— A isaudhlauanzai csata után a kafferek serege visszavonult. Kisebb csapatok azonban mégis kikémlelték az egész országot és a Natal felől előnyomu angol csapatok minden mozdulatát a legpontosabban megfigyelték. Egyik napon tizenegyen előrenyomultunk és a távolban egy csapat angol lovast vettünk észre. Egy magaslaton foglaltunk állást és kövek mögött elrejtőzve élesen megfigyeltük őket. Közelebb jöttek; először csak hárman, azután valamivel hátrább egy huszonöt főből álló csapat.

Egy patak mellett, arról huzódott a völgyön keresztül, ahol mi voltunk, leszálltak az angolok a lovakról. Egy angol ott maradt a lovakat tartani. A patak mellett nagyon magas volt és némelyek közülünk előrekusztak azon hely felé, ahol az angolok leszálltak a lovakról, azzal a szándékkal, hogy megvárva, mig a lovasok ismét elnyargalnak, elvesztett töltés, kést vagy más effélét keresnek. Három közülünk valamivel előbbre volt, mint a többi. Az angol őr, ugylátszik, észrevette valamelyiket, mert a többi angol lovaihoz sietett és felülve azokra, hirtelen tovavágtattak. Csak egy tiszt maradt közülök vissza. Ugy látszott, mintha nem tudna lovára felülni. A ló szép magas, tüzes állat volt és valószinüleg az nyugtalanitotta, hogy a többi már mind elül volt. Az angol tiszt a ló és a patak között áll és azzal fáradozott, hogy a lovat csendesen tartva, a kengyelvasba dugja a lábát. Egyik a mieink közül hirtelen előre ugrott, tőrét a tiszt hátába vágta, amire ez lefelé a patak felé gurult. Rögtön előreugrottak többen és összeszurkálták. A ló elvágtatott. Mi is elszaladtunk, mert azt gondoltuk, hogy az angolok minden pillanatban visszaérkezhetnek. Az angolok azonban nem jöttek vissza, mire mi visszamentünk a tiszt holttestéhez, elvettük fegyvereit és ruháit, és visszahuzódtunk arra a magaslatra, ahol állást foglaltunk. Jóval később visszajöttek az angolok és holtan találták a tisztet, aki a szegény Lulu herceg volt.

•

+ **Uj adatok Leonardo da Vinciről.** A párisi Louvre a minap becses kéziratot szerzett meg, mely roppant fontosságu Leonardo da Vinci élettörténetére és müvészetére nézve. A kézirat két szöveget tartalmaz, az egyik Giovanni Marliano milánói orvos *Minutiaei*, a másik Alkindi *De proportione et proportionalitate* müve. Mind a kettő matematikai értekezés. A tizenötödik századból származnak s valamikor az 1539-ben elhunyt *Ascanio della Valle* tulajdonában voltak. Később Gian Francesco Sitoni jeles épitész és mérnök szerezte meg. A kéziratokból kitünik, hogy a hidraulikának Leonardo nem megalapitója volt, hanem ezt a tudományt maga is az alexandriai Herontól tanulta. A kéziratok főbecsét azonban a hozzájuk mellékelt huszonegy rajz képezi, melyek közül hat Leonardo különféle festményeire vonatkozik, egy a saját arcképe, tiz egy régi Codex Atlanticusból van kivéve, négy pompás vörös krétarajz különféle mellszobrok után. A festmény-másolatok közül kettő a római San Onofrio-templom freskóira vonatkozik, egy pedig a louvrei Szent Annára, egy rajz a Giocondhoz hasonló asszonyt ábrázol, egy pedig nagy tanulmány a firenzei Ufiriben lévő s vöröskrétával kivitt Leonardo-arcképhez vagy pedig hü másolata ennek. A Codex Atlanticusból vett vázlatok különféle szerkezetü ágyukat ánrázolnak, rajtuk a föltalálónak L. V. (Leonardo da Vinci) monogrammjával. A négy férfiszobor rendkivül érdekes, de hogy kiket ábrázol, azt még nem lehet meghatározni. Kétségtelen, hogy az összes rajzok Leonardo müvei, vázlatai vagy festményei után készültek. Nem lehetetlen, hogy az épitészek, mérnökök és matematikusok még most is használható anyagot találhatnának ezekben az értekezésekben.

•

+ **Érdekes végrendelet.** Egy gazdag angol a következőket irta végrendeletébe: Feleségemnek, Erzsébetnek, aki az én hülyeségemnek köszönheti, hogy feleségem lett és aki elismerésre méltó erélylyel igyekezett nevemet bemocskolni, évenkint kifizetendő öt font sterlinget hagyományozok. Öt shillinget hagyok unokahugomnak, O'Neil Margitnak, aki vasárnap a helyett, hogy templomba menne, otthon a sárgaföldig leiszsza magát. Az emlitett öt shilling fejében köteles elfelejteni, hogy eljőjjön a temetésemre s a helyett otthon igya le magát az én emlékezetemre. Cunnard barátom számára hagyok tiz shillinget, amelyért egy évben kétszer el kell látogatnia az állatseregletbe s ott egy fél órát töltenie a kigyó ketrece előtt. Ez a kigyó azt jelképezze, hogy én is kigyót tápláltam a keblemen. John Abbot, hü szolgámnak hat pencet hagyok. Ezen a hat pencen vegyen John egy kötelet és akaszsza fel magát az én emlékezetemre. Hogy az örökösök megfeleltek-e a feltételeknek, azt nem jegyezte fel a történelem.

•

+ **Tengerparti monda.** A magyar tengerparton több olyan monda él a nép ajkán, amely még az ókorból ered. Görög mondák szerint az aranygyapjasok és Odysseus is megfordult a mi tengerpartjainkon. Jasonnak tudvalevőleg sikerült a rettegett sárkányok karmai közül kiragadni az aranygyapjut és ekkor Aetes király leányával, Medeával elhagyta Kolchist. Medea magával vitte kis fivérét, Absyrthost is, amiért királyi atyja haragját kétszeresen magára vonta. Aetes sereget gyüjtött, hajóra szállott és nyomába indult a szökevényeknek. Végre hosszas hánytatás után megpillantotta az üldözötteket. Menekülési ut nem volt. A dühöngő király már-már megbosszulja magát. Ekkor Medeának kegyetlen mentőgondolata támadt s föláldozta fivérét, csakhogy magát és barátait megmentse. Egy elhagyott szigeten kikötött, ártatlan fivérét megölte, testét szétdarabolta és a sziget partjain elszórta, majd gyorsan hajóra ültek és a szigetnek hátat forditottak. Rövid idő mulva Aetes király is a sziget közelébe érkezett és a balsejtelemtől gyötörve, kikötött az elhagyott szigeten. A szétdarabolt holttestben felismerte gyermekét, feledett egy időre mindent, — csak bánatának élt és gyermekét illőmód eltemette. A menekülők csak erre számitottak. Időt akartak nyerni és nyertek is. A kedvező szél mellett a haragvó király elől megmenekültek. A monda a szigetet, amelyen Medea megölte öccsét, *Absyrthos*nak nevezi és ez nem más, mint a Fiumétől a nyilt tengert elzáró *Cherso* szigete. De a kalandos mondának itt nincs vége. Pergamost romokba döntötték, Trója elesett s a bosszuálló istenek nem engedték meg, hogy Odysseus Ithakába visszataláljon. Penolope férje tőlfelé hajózik az Ister (Duna) folyón és midőn már a küzdelmekben elfáradt és kimerült, vándorolt az Ister felső részén, a csekély vizekben nem birtak hajózni, a hajót a partra vontatták és a szárazon hurcolták a legközelebbi tengerig. És itt kezdődik ismét Quarnero szerepe. Azt a helyet, ahol tengert találtak, Histriának nevezték el, mert azt hitték, hogy itt erednek a közelben az Ister forrásai. Innét az Istrica elnevezés és a hely, ahol Odysseus ismét a tengerre szállott, Fiume vidéke, talán éppen a szomszédos preluccai öböl,

•

REGÉNY

ILICS IVÁN HALÁLA.

Irta: Tolsztoj Leo.

(12)

Felugrott, meg akarta gyujtani a gyertyát, remegő kézzel tapogatózott... a gyertyát a gyertyatartóval együtt a földre sodorta s visszahanyatlott párnájára.

— Hova?... Minek?... Egészen mindegy, — mondta nyitott szemével a sötétbe pillantva...

— A halál! Igen, a halál! S nem tudja senki, nem akarja tudni s nem sajnál senki... Zongorának...

Távolból, az ajtókon keresztül énekhangot hallott s a zongora zengését.

— Nekik egészen mindegy, pedig ők is meg fognak halni. Az ostobák! En hamarább, ők később s őket éppen ugy fogja bosszantani. S még örülnek... A barmok!

A düh csaknem megfojtotta, s állapota elviselhetetlenné, nyomasztóvá vált.

Felemelkedett.

— Valami nincs rendjén, meg kell magamat nyugtatnom... Mindent át kell gondolnom.

S el kezdett gondolkozni.

— Igen, a betegség kezdete! Megütöttem az oldalamat s mitsem éreztem... Később mégis fájni kezdett... aztán még jobban... akkor az orvoshoz mentem... akkor bus és komor lettem... ujra az orvoshoz... s fokozatosan a pusztulásba hanyatlottam. Erőim elhagytak... Közelebb és közelebb jutottam a véghez... Lesoványodtam, szememnek nincs fénye... Ez a halál!... S én a vakbélre gondolok... Azon töprengek, hogyan huzódik össze a vakbél... Pedig ez a halál...

Valóban a halál?

Ujra rémület fogta el, nem birt lélekzeni, lehajolt, a gyufákat kezdte keresgélni s könyökét megütötte az éjjeli szekrényen.

Ez utjában állott, hát bosszuságában félretolta és feldöntötte.

S kétségbeesésben hanyatfeküdt lélekzet nélkül s várta a halált.

Ebben a pillanatban bejöttek a vendégek.

Praskovja Fedorovna vezette őket. Hallotta a zuhanást és belépett.

— Mi történt?... Mi a bajod?

— Semmi... Véletlenül feldöntöttem.

Kiment s gyertyát hozott be.

Ott feküdt zilálva, gyors lélekzetet véve, mint valaki, aki legalább egy versztet futott... Meredt pillantással bámult maga elé.

— Jean... Mi van veled?...

— Semmi... Vé... let... le... nül... fel... dön... töt... tem...

Mért beszéljen a bajáról? Hisz ugy sem érti, gondolta magában.

Valóban nem értette meg.

Felemelte a gyertyát, meggyujtotta s gyorsan kiment.

Ki kellett kisérnie vendégeit. Mikor visszatért, még mindég hanyatfeküdt...

— Mi a bajod?... Rosszabbul érzed magad?...

— Igen...

Az asszony a fejét rázta s leült.

— Jean, azt hiszem, azt a Lestnitzkijt nem kellett volna elhivatnod. Hires, nevezetes orvost hivass, ne nézz a pénzre...

Ilics Iván bosszankodva nevetett:

— Helyes!...

Egy kis ideig még ott ült, majd felállott s homlokon csókolta.

Ábban a pillanatban, mikor megcsókolta, a férfi egész szivéből utálta s erőszakot kellett venni magán, hogy el ne taszitsa.

— Jó éjt... Adja az ég, hogy elaludj.

— Igen...

Ilics Iván tudta, hogy meg fog halni s állandó kétségbeesés vett rajta erőt.

Lelke legbelsején tudott mindent, de nemcsak hogy nem szokta meg ezt a gondolatot, de nem is tudta felfogni s megérteni.

Az a logikai példázat, amit az iskolában tanult, hogy: „Caius ember, minden ember halandó, tehát Caius is halandó," eddigi gondolkozásában csak Caiusra vonatkozott s a legkevésbé sem önmagára.

Az az ember Caius volt, egy más ember, arra vonatkozólag a példa teljesen helyes, de ő maga nem volt Caius, nem volt egy másik ember, hanem egy különálló, teljesen másfajta lény, mint a többiek. Vanya volt az apjának, az anyjának, Mitjának és Volojdának, játszótársainak, a kocsisnak, Njanjanak s az ifjuság minden bánatának, örömének s elragadtatásának.

Hát érezte-e valaha Caius a lapda bőrszagát, amit Vanya ugy szeretett? Hát ugy megcsókolta-e valaha Caius anyja kezét és susogott-e valaha ugy Caiusnak anyja szoknyája? Keresztül élte-e az iskolában azokat a kis izgalmakat? Volt-e valaha Caius olyan szerelmes? Megkisérlette-e valaha Caius, hogy egy ülésen elnököljön?

És Caius valóban halandó volt s egészen természetes, hogy meghalt, de nálam, Vanyánál, Ilics Ivánnál, minden érzésemmel és gondolatommal, — nálam csöppet sem természetes. És lehetetlen, hogy meghaljak. Hiszen az irtózatos volna!

Igy érezte.

— Hiszen ha meg is kellene halnom, mint Caiusnak, azt érezném, tudnám, akkor egy belső hang megsugná ezt nekem, de ilyesmit nem érzek s én is s velem együtt minden barátom azon a véleményen van, hogy velem más dolog játszódik le, mint Caiussal.

— És most? kérdezte önmagától... Lehetetlen!... Lehetetlen és mégis igy van... Milyen vonatkozásban van ez az előbbiekkel?.. Hogy értsem ezt?

(Folytatása következik.)

+ **Uj vasuti találmány.** Egy angol mérnök nemrég a brit tudományterjesztő egyesületben találmányt mutatott be, amely arra szolgálna, hogy a gyorsvonatokról, ha teljes sebességgel robognak is át az állomásokon, az utasok le és felszállhassanak. A terv szerint ez ugy lenne megoldható, hogy az átjáró kocsikból összeállított vonatnak utolsó kocsiját — amelybe előbb azok az utasok, akik az állomáson le akarnak szállni, egybegyültek — az állomáson hátrahagyják és egy másik kocsit, amelybe az utasok beszálltak, az állomáson felvegyék. A találmány szerint ez mind villamos erők közreműködésével történnék.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Kornfeld Zsigmond Párisban. *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tag, a Magyar Hitelbank igazgatója Milanóból, ahol a villamos trust egyik ülésén résztvett, Párisba utazott. Utazásának célja az, hogy meggyőződjék arról, milyen stádiumban van a magyar koronajáradék párisi tőzsdén való jegyzésének ügye és hogy ezt a fontos kérdést lehetőleg dűlőre juttassa.

A polgári törvénykönyv tervezete az Iparegyesületben Az *Országos Iparegyesület* a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének közzétételekor elhatározta, hogy a tervezetnek az ipart érdeklő részét megvitatás tárgyává teszi, és erre a célra jogász-szakelőadókat kér fel. A sorozatos előadásokat összes szakosztályainak ma délután lovag *Falk* Zsigmond alelnök elnöklete alatt tartott ülésén kezdette meg, amelyen dr. *Schreyer* Jakab, a Magyar Kereskedelmi Csarnok főtitkára tartott előadást *Személyenyék a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetéről* cimmel.

Felolvasó ismertetés tárgyává tette a tervezetnek az egyesületi magánjogra vonatkozó részét, több helyről rámutatván az egyesületeket kiválóan érdeklő fontosabb részekre. Kimeritően tárgyalta a tervezetnek azon részeit, amelyek az elidegenitési és megterhelési tilalomra vonatkoznak, mert az Országos Iparegyesület abból az alkalomból, hogy az elidegenitési és megterhelési tilalom őrve alatt az utolsó időkben rosszhiszemü adósok számos jóhiszemü iparost megkárositottak, e kérdés az egyesületet kiválóan foglalkoztatta. Figyelmébe ajánlotta az egyesületnek, ami különösen, nemcsak az épitő iparosokat. de az ipart egyáltalán érdekló ezt a kérdést illeti. hogy most megvan az alkalom arra. hogy a tervezet álláspontja szakszerü tanácskozás tárgyává tétessék. Kimutatta egyébként e kérdésnél, hogy a tervezet a legmesszebbmenő jóakarattal van az ipar érdekei iránt és hogy mindenképpen kereste az utakat és módokat arra, hogy a jóhiszemü forgalom érvényesüljön. Végezetül a tervezetnek a visszatartási jog tekintetében, továbbá a szolgálati szerződésről és a vállalkozási szerződésről szóló részeit tette felolvasó beható ismertetés tárgyává.

Az előadást a hallgatóság mindvégig feszült figyelemmel kisérte és zajos tetszéssel fogadta. Lovag *Falk* Zsigmond elnök a szakosztályok nevében köszönetét fejezte ki dr. *Schreyer* Jakab előadónak érdekes és tanuságos előadásáért, mire az ülés véget ért.

A m. kir. közlekedési museum, amely folyó évi november hó 1-én bezáratott, egész télen át jövő évi május hó 1-éig zárva marad.

A magyar királyi államvasutak saját vonalain a végleges elszámolás szerint ez év julius havában bevételeztek 17.801.368 koronát, ami 374.660 koronával több az ideiglenesen kimutatott összeghez képest s 251.376 koronával több a multévi julius hóban elért tényleges bevételnél, megjegyezvén, hogy ez utóbbi többletből 203.721 korona a személyforgalmi és 62.600 korona a különféle bevételekre esik. mig a teherforgalomnál még 14.945 koronányi jelentéktelen kevesbiet mutatkozott. Az év eleje óta julius hó végéig a következők voltak a végleges bevételek: a személyforgalomból 27.751.299 korona (+ 1,313.643), gyors- és teheráru-szállitás után 79,126.468 korona (— 2,197.608), különfélék után 9,502.128 korona (+ 349.519), összesen 116,379.895 korona (— 534.446). Az elmaradás a mult évhez képest tehát már 0.45%-ra szállott le és remélhető, hogy ez az eredmény a következő hónapok bevételeiben mindenesetre kifejezésre jutó idei jó termés behatása alatt megfelelő többletté fog átalakulni a teherforgalomban is.

Hollandi életbiztositó részvénytársaság. Folyó év október hóban benyujtatott 573 ajánlat 4.690.647·92 korona tőke és járadékról, ezekből visszautasittatott 68 ajánlat 421,500 K. tőke és járadékról, megkötttetett tehát 505 uj biztositás 4.269,147·92 K. tőke és járadékról. A biztositási állag volt 1902. október hó végével 30,152 kötvény 249.245.507·57 K. tőke s járadékról.

Szeszárak. A kontingens nyerssszesz ára *Budapesten* 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. *Bécsben* a kontingentált készáru 38.— korona pénzben, 38.40 korona áruban.

Borjavasár. 1902. évi november hó 11-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 226 drb, leölt borju 2 db, bécsi borju —— db, — db., növendékmarha 10 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Arjegyzések. — Belföldi élő borju I. rendü 84—100 f.-ig, kivételes 102 f., II. rendü élő borjukért 74—82 f.-ig, 1 kilónkint, leölt borju I. r. —— f.-ig, II. r. —— f.-től —— f.-ig, kivét. f. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjukért —— f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig, I. r. —— f.-ig, középminőségü —— f.-ig, alárendelt —— f.-ig, 1 kilónkint. Bárány élő —.—— k., leölt bárány —— K. kivételesen ár —— k.-ig páronkint. — Az irányzat élénk, az árak 2—3 fillérrel kg-kint emelkedtek.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) November 11-én. Felhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül — darab, II. rendü 280—350 kilogrammig —— darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac — kilogrammig —— darab. Összesen —— darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 240—300 kilogrammig — darab, süldő — darab, malac 40 kilogrammig — darab. Összesen — darab. Fölhajtás összege 796 darab. Előző napi maradvány 329 darab. összesen 1125 darab. Eladatott 591 drb. Maradvány 534 darab. A vásár irányzata élénk. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül —— fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 82—90 fillérig, kanló —— fillérig, silány 72—82 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 92—97 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 86—96 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 78—86 fillérig, süldő —— fillérig, malac —— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül —— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig —— fillérig, süldő —— fillérig, malac 40 kilogrammig —— fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint élősulyban.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 14925 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak 4018 darab fiatal sertést, 9456 darab magyar hizott sertést és —— darab nehéz sertést. Összesen 14070 darabot.

Az irányzat nagyon lanyha volt.

Jegyzések: klgr.-kint élősulyban (a fogyasztási adót nem számitva). Elsőrendü sertés 96—100 fillér, kivételesen — fillér közép minőségü 88—94 fillér, könnyü sertés 80—86 fillér, fiatal sertés —— fillér, süldő 68—88 fillér.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, november 11.

Lanyha irányzat mellett 10.000 métermázsa buza került forgalomba, nagyobbrészben waggonáru, 5 fillérrel alacsonyabb árakon.

Árpában élénk forgalom mellett szilárd volt az irányzat.

Más gabonanemüekben nem változtak az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 82 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 80·5 k., 8 K. 07½ f., 100 mm. 81·5 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 82 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 81 k. 8 K. — f., 150 mm. 81 k., 8 K. 05 f., 200 mm. 81 k., 7 K. 97½ f., 100 mm. 81 k., 7 K. 95 f., 100 mm. 80·5 7 K. 95 f., 250 mm. 81·5 k. 7 K. 95 f.. 100 mm. 80·5 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 80·3 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 80·3 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 80 k., 7 K. 85 f., felső, 200 mm. 79·5 k., 7 K. 80 f. bükk, 100 mm. 79·5 k. 7 K. 75 f., 150 mm. 79 k. 7 K. 80 f., felső, 100 mm. 79 k., 7 K. 65 f. felső, sárga, 100 mm. 78·8 k. 7 K. 80 f., 7 K. 80 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm 78·5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 78·5 k. 7 K. 85 f. felső sárga.

Fejérmegyei: 200 mm. 77·5 k. 7 K. 75 f., 600 mm. 77 k. 7 K. 67½ f.

Pestmegyevidéki: 150 mm. 81·5 k. 7 K. 85 f., sárga. 800 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., sárga. 100 mm. 78·5 k. 7 K. 65 f., sárga, 400 mm. 78 k. 7 K. 90 f.

Budai: 300 mm. 76·5 k. 7 k. 55 f.

Szentimrei: 2200 mm. 76·5 k., 7 K. 90 f.

Mind három hónapra.

Arpa: 550 mm. 5 K. 82½ f.; 3 hóra kocsira, 500 mm. 5 K. 80 f., 400 mm. 5 K. 60 f., malomba, 500 mm. 5 K. 80 f., paritásra, 400 mm. 5 K. 80 f. Kőbányára, 500 mm. 5 K. 80 f., 1000 mm. 5 K. 75 f., hajóba.

Zab: 100 mm. 6 K. 52½ f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig	Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	0.—	0.—	80	7.70	7.10
"	"	77	0.—	0.—	81	7.85	8.00
"	"	78	7.50	7.75	82	—.—	—.—
"	"	79	7.60	7.85	—.—	—.—	—.—
Fehérmegyei		76	0.—	0.—	80	7.65	7.85
"	"	77	7.60	7.90	81	7.80	8.—
"	"	78	7.50	7.70	82	—.—	—.—
"	"	79	7.65	7.80	—.—	—.—	—.—
Pestvidéki		76	7.45	7.55	80	7.70	7.85
"	"	77	7.55	7.70	81	7.85	8.—
"	"	78	7.60	7.75	82	—.—	—.—
"	"	79	7.60	7.70	—.—	—.—	—.—
Bánsági		76	7.35	7.45	80	0.—	0.—
"	"	77	7.45	7.55	81	0.—	0.—
"	"	78	7.60	7.70	82	—.—	—.—
"	"	79	7.65	7.75	—.—	—.—	—.—
Bácskai		76	7.55	7.65	80	0.—	0.—
"	"	77	7.60	7.75	81	—.—	—.—
"	"	78	7.75	7.80	82	—.—	—.—
"	"	79	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek		Kilós	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Rozs	uj elsőrendü	70—76	6.60	6.65
"	" másodrendü	—.—	6.80	6.60
Árpa	" takarmány	60—68	5.50	5.70
"	" égetni való	68—64	6.30	6.60
"	" sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab		39—41	6.55	6.65
Tengeri	ó bánsági	—.—	0.—	0.—
"	" másnemü	—.—	0.—	0.—
Repce	uj káposzta	—.—	10.—	10.50
"	" bánsági	—.—	0.—	0.—
Köles		—.—	6.50	6.80

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902.	.	—.—	
Áprilisi buza 1903.	.	7.40—7.39—7.43	
Októberi rozs 1902.	.	—.—	
Aprilisi rozs 1903.	.	6.45—6.47	
Októberi zab 1902.	.	—.—	
Aprilisi zab 1903.	.	6.29—6.27—6.30	
Májusi tengeri 1903.	.	5.68—5.71—5.74	
Augusztusi repce 1902.		—.—.—	

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	. . . . .	—.—.—.—
Áprilisi buza 1903.	. . . . .	7.42— 7.43
Októberi rozs 1902	. . . . .	—.—.—.—
Aprilisi rozs 1903.	. . . . .	6.47— 6.48
Októberi zab 1902.	. . . . .	—.—.—.—
Áprilisi zab 1903.	. . . . .	6.30— 6.31
Májusi tengeri 1903.	. . . . .	5.73— 5.74
Augusztusi repce 1902.	. . . .	—.—.—.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	. . . . .	—.—.—.—
Áprilisi buza 1903.	. . . . .	7.44— 7.45
Októberi rozs 1902.	. . . . .	—.—.—.—
Áprilisi rozs 1903.	. . . . .	6.48— 6.49
Októberi zab 1902.	. . . . .	—.—.—.—
Áprilisi zab 1903.	. . . . .	6.31— 6.32
Májusi tengeri 1903.	. . . . .	5.75— 5.76
Augusztusi repce 1902.	. . . .	—.—.—.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde egész más képet mutatott a tegnapinál és miután a külföld magasabb jegyzéseket küldött, Bécs pedig, ugyszintén Budapest is fedezéseket eszközölt, sőt véleményvásárlások is fordultak elő, az értékek a tegnapi veszteségüket behozták és emelkedő irányzattal zárultak.

A medió prolongáció gyors, sima és olcsó elintézést nyert.

Előtőzsde. Kedvező hangulattal indult és zárlatig szilárd maradt.

Osztrák hitelrészvény 663.——665.50. Magyar hitelrészvény 700.——701.—. Osztrák-magyar államvasut 692.25—695.25. Rimamurányi vasmü 459.——460.—. Városi villamos vasut részvény 323.——324.50.

Déli tőzsde. Berlini alacsonyabb jegyzésekre az irány szilárd maradt.

Osztrák hitelrészvény 665.25—667.50—666.75. Magyar hitelrészvény 700.25—702.25—702.—. Osztrák-magyar államvasuti részvény 694.50—696.25—695. Rimamurányi vasmü 459.50—461.75—461. Magyar leszámitolóbank 441.——442.—. Jelzálogbank-részvény 464.——464.50. Közuti vaspálya részvény 611.——612.—. Városi villamos-vasut 324.50—325.50—325.—. Magyar koronajáradék 97.65—97.70—97.60 korona.

A helyi értékek piaca szintén javult. Köttetett: Pesti magyar keresk.bank 2580.—. Magyar jég- és viszontbiztositó részv. társ. 304.—. Viktória malom 355.—. Salgótarjáni kőszénuánya 506.——510 korona.

A prémiumüzletben dijbiztositásokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 10.—11.— korona, nyolc napra 14—16 korona, 1902. november hó végére 16—18 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 666.25. Magyar hitelrészvény 700.25. Leszámitolóbank részvény 441.—. Rimamurányi vasmü részvény 461.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 695.—. Közuti vasut részvény 611.—. Városi villamos vasut részvény 325.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: kocerna magyar 56.—62.— korona, vörös aprószemü 58.—63.— korona, vörös erdélyi —.——.— korona, vörös bánsági —.——.— korona, középszemü 65.——67.— korona, nagyszemü 69.——72.—, korona. Disznózsir: budapesti 65.——65.— korona, vidéki —.——.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— korona, városi 4 darabos 54.50—55.—. korona, 3 darabos 57.——57.50 korona, füstölt —.——.— korona. Szilva: bosniai, szokás szerinti minőség 12.——12.50 korona, 120 darabos —.——.— korona, 100 darabos 14.——14.50 korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25—11.75 korona. 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 16.75—17.25 korona. Szilvaiz: slavóniai 16.——16.50 korona, szerbiai 14.——14.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 11. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A külföldi piacok árjegyzései egyáltalán

nem gyakorolnak befolyást az osztrák és a magyar gabonaüzletre. Igy ma is gyöngült árfolyamokat jelentett New-York és az ellenőrizhető buzamennyiség lényegesen emelkedett, de ezt az itteni piac meg nem érezte.

Buza tavaszra 7.50—7.53, zab tavaszra 6.58—6.60, rozs tavaszra 6.74—6.75 K.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7.55, rozs tavaszra 6.77, zab tavaszra 6.61—6.62 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén szilárd volt az irányzat.

A déli tőzsdén barátságos hangulat uralkodott, az irányzat szilárd volt.

Zárlatkor tartott a szilárd irányzat.

Bécs, november 11. (*Magyar értékek zárlata.*) 4%-os aranyjáradék 120.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 157.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 439.—. Rimamurányi vasműrészvény 459.50. Magyar koronajáradék 97.90. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 97.25. Magyar hitelbank részvény 700.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 200.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank 25.75. Magyar cukoripar —.—.

Bécs, november 11. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-os papirjáradék 101.—. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.60. 1860-os sorsjegy 150.50. Osztrák hitelsorsjegy 429.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 446.50. Osztrák-magyar bank 1565. Déli vasut 70.50. Dunagőzhajózási részvény 906.—. Dohányrészvény 338.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 116.95. 4·2%-os ezüst járadék 100.75. Osztrák koronajáradék 100.05. 1864-iki sorsjegy 253.—. Osztrák hitelintézeti részvény 665.50. Unionbank 529.—. Osztrák Länderbank 387.50. Osztrák-magyar államvasut 694.25. Elbavölgyi vasut 453.—. Alpesi bányarészvény 351.—. 20 frank. arany 19.07—. Londoni váltóár 239.22 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat tartott.

Bécs, november 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalom*ban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 666.—. Magyar hitelrészvény 700.—. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécsi bankegyesület 447.50. Union bank 580.—. Länderbank 388.— Osztrák-magyar államvasut részvény 695.50. Déli vasut 71.— Elbavölgyi vasut 454.50. Északnyugati vasut részvény —.— Dohányrészvény 345.—. Rimamurányi vasmű 461.50. Alpesi bányarészvény 251.50. Májusi járadék 101.—. Magyar korona járadék 97.60. Török sorsjegyek 113.75. Német birodalmi márka 117.01—117.03. Napoleond'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 11. (*Tőzsdei tudósitás.*) A tőzsde eleinte barátságosabb volt a bányaértékek szilárdságára, amelynek az a hir volt az alapja, hogy a koksz-szindikátusnál az utóbbi napokban tett nagy megrendelésekre a 15%-os üzemredukciót novemberben is jelentékenyen tul fogják lépni. Szén- és kohórészvények javultak. Bankok jól tartották magukat. Járadékok nyugodtak. Vasutak jól tartottak magukat. Később bankok ingadozók voltak, egyebek változatlanok. Magánkamatláb 3⅛%.

Berlin, november 11. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.40. Osztrák-magyar államvasut 149.75. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 186.60. Általános villamossági Edison 171.50. Gelsenkirchení 171.80. Laura-kohó 198.—. 4·2%-os ezüstjáradék 101.30. 4%-os magyar aranyjáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 210.40. Déli vasut 18.75. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.50. 4%-os uj orosz kölcsön 97.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 103.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust —.—. Harpeni 166.10. Az irányzat renyhe.

Berlin, november 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom:* 4%-os magyar aranyjáradék 101.80. Magyar koronajáradék 98.40. Osztrák hitelrészvény 210.40. Osztrák-magyar államvasut 149.75 Déli vasut 18.90. Északnyugati vasut 216.45. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtichradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, november 11. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.—. Osztrák Länderbank —.— 3%-os francia járadék 99.17. Ottoman-bank 592.—. 3½%-os francia járadék 98.87. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 104.—. Párisi bankrészvény 10.76. Olasz járadék 103.20. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Török dohányrészvény 365.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 11. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 101.35. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.10. Magyar koronajáradék 98.35. Osztrák-magyar bank 112.50. Déli vasut 18.60. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 20.44. Bécsi bankegyesület 113.80. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 87.50. 4·2%-os ezüstjáradék 101.15. 4%-os magyar aranyjáradék 101.90. Osztrák hitelrészvény 210.60. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Északnyugati vasut —.—. Bécsi váltóár 85.45. Párisi váltóár 81.35. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat szilárdabb.

Frankfurt, november 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 210.50. Német bank —.—. Disconto 187.—. Berlini kereskedelmi bank —.—. Gelsenkircheni —.—. Harpeni 165.80. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Az irányzat gyenge.

Hamburg, november 11. (*Zárlat.*) 4·2%-os ezüstjáradék 101.10. 1860. sorsjegy 152.20. Déli vasut 19.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.40. Osztrák hitelrészvény 210.25. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Olasz járadék 103.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.50. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 11. A sertésüzlet irányzata: változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) M a g y a r e l s ő r e n d ü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 108—110 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 101—111 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 109—110 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. M a g y a r s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. R o m á n i a i e r e d e t i (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 106——108 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 104——106 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 102—104 fillérig.

S e r t é s l é t s z á m 1902. nov. 9. napján volt készlet 39.913 darab. — 1902. nov. 10. napján felhajtatott 345 darab. — 1902. nov. 10. napján elszállittatott 1317 darab, 1902. november 11. napjára maradt készletben 38.971 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 11. —

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Géczy Pál budapesti orsz. gyüjtőfogházi I. oszt. főfegyőrt az illavai orsz. fegyintézethez őrparancsnokká és dr. Antalfi Mihály központi statisztikai hivatali tisztet a gyöngyösi járásbirósághoz aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Szentkirályi Lajos gyöngyösi járásbirósági aljegyzőt az egri, Juricskai Aurél nyiregyházi járásbirósági aljegyzőt a nyiregyházi törvényszékhez, Kerekes István nyiregyházi törvényszéki aljegyzőt a nyiregyházi és Kopeczek József billédi járásbirósági aljegyzőt a zsombolyai járásbirósághoz, továbbá Farkas Miklós kézdivásárhelyi törvényszéki irodatisztet a kézdivásárhelyi járásbirósághoz, végül Grigár Róbert szegedi kerületi börtön-igazgatót az illavai országos fegyintézethez, Mecsér József soproni országos fegyintézeti igazgatót pedig a szegedi kerületi börtönhöz helyezte át.

Ügyvédi kamarából. A kassai ügyvédi kamara közhirré teszi, hogy dr. Kalmanczhelyi József ügyvédet, Szikszó székhelylyel, a kamara ügyvédi lajstromába folytatólag felvette.

Névmagyarositás. Zibolen Pál budapesti lakos Zentaira, Klinkart Emil komlói lakos, valamint kiskoru fia Gyula Kölcsényire, Szarvák György zirczi lakos Szamosira, Rosenfeld Gizella budapesti lakos Rózsára, Kurtag Adolf csorvási lakos Kalmárra, Weiszfeld Lipót orosházi lakos Vázsonyira, Hulin Károly szvinnai lakos Hunyadira, kiskoru Stipanovics Pál baranyamonostori lakos Szederkényire, Hochstädter Sándor budapesti lakos Hajnalra, Braun Zsófia budapesti lakos Balázsra, Sánta István makói lakos Nagyra magyarositották a nevüket.

Pályázat. A püspökladányi járásbiróságnál irnoki állásra 4 hét alatt, a sásdi járásbiróságnál hivatalszolgai állásra december 9-ig, a központi dij- és illeték-kiszabási hivatalnál számgyakornoki állásra két hét alatt lehet a folyamodásokat benyujtani.

Napirend.

Naptár: Szerda, november 12. — Római katholikus: Jozafát. — Protestáns: Jónás. — Görög-orosz: (október 30.) Zenobia vt. — Zsidó: Marcheschvan 12. — Nap kél: 6 óra 46 perckor. — Nyugszik: 4 óra 10 perckor. — Hold kél: 2 óra 27 perckor délután. — Nyugszik: 2 óra 29 perckor éjjel.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad 9—12-ig.

Nemzeti Muzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani intézet muzeuma nyitva délelőtt 9—1 óráig. Belépődij 1 korona.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig. Délután 3 órától 8-ig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től órától 12-ig és délután 3 órtól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség arusitásokat is eszközöl) a városligeti ipart csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, november 11.

Az északnyugati depresszió Északeurópa felé vonult és nyomába uj minimum közeledik, a magas levegőnyomás pedig Oroszország felett megmaradt.

Európa időjárásában változás nem mutatkozott.

Hazánkban délnyugaton esett az eső és a hőmérséklet változatlan.

Kilátás: Száraz és hüvös idő várható.

Vizállás.

		Nov. 10. méter	Nov. 11. méter			Nov. 10. méter	Nov. 11. méter
Inn	Schärding	0.52	0.50	Tisza	M.-Sziget	0.13	0.16
Duna	Passau	1.27	1.36	»	Tokehása	0.02	0.06
»	Linz	1.24	1.26	»	V.-Namény	0.20	0.29
»	Bécs	1.30	1.32	»	Tokaj	0.38	0.30
»	Pozsony	0.80	0.77	»	Tisza-Füred	0.46	0.35
»	Komárom	1.64	1.60	»	Szolnok	0.—	0.29
»	Budapest	1.—	0.95	»	Csongrád	0.08	0.—
»	Paks	1.21	0.84	»	Szeged	0.71	0.65
»	Mohács	[illegible]	[illegible]	»	Török-Becse	0.33	0.20
»	Gombos	1.95	1.89	»	Titel	1.62	1.50
»	Ujvidék	1.51	1.39	Ondova	Bártfa	0.48	0.48
»	Pancsova	1.40	1.23	Topolya	Hoór	1.08	1.08
»	Orsova	2.08	1.96	Bodrog	Zemplén	0.74	0.70
Morva	Magyarfalva	0.64	0.61	Sajó	Zsolca	1.57	1.57
Vág	Zsolna	0.28	0.26	Hernád	H.-Németi	0.15	0.14
»	Trencsén	0.34	0.33	Berettyó	Margita	0.20	0.98
»	Szered	0.58	0.58	»	B.-Ujfalu	0.33	0.31
Rába	Sz.-Gotthárd	0.08	0.02	Körös	Csucsa	0.—	0.04
»	Sárvár	0.32	0.23	»	N.-Várad	0.15	0.15
»	Győr	1.75	1.75	»	Belényes	0.50	0.10
Dráva	Pettau	0.80	0.86	»	Tenke	0.21	0.21
»	Zákány	0.—	0.36	»	Gurahonc	0.—	0.36
»	Barcs	0.07	0.08	»	Borosjenő	0.26	0.28
»	Eszék	0.91	0.88	»	Békés	0.02	0.02
Mura	M.-Szerdah.	0.30	0.30	»	Gyoma	0.23	0.24
Száva	Zágráb	0.70	0.—	Maros	Gy.-Fehérvár	0.26	0.20
»	Sziszek	0.90	1.48	»	Branyicska	0.20	0.18
»	Mitrovica	2.26	3.40	»	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.15	0.23	»	Arad	0.—	1.04
»	Szatmár	0.45	0.34	»	Makó	0.11	0.—
Krassna	N.-Majtény	0.26	0.28	Temes	K.-Kostély	0.02	0.29
Latorca	Munkács	0.14	0.14	Béga	[illegible]	0.64	0.53
Laborcz	Homonna	0.17	0.15	»	Temesvár	0.68	0.69
Ung	Ungvár	0.02	0.03	»	Becskerek	0.34	0.44

A
Magyar Tudományos Akadémia
által legujabban
a BULYOVSZKY-dijjal
kitüntetett munka:
Szatirák.
Irta
KOZMA ANDOR.
Ára füzve 5 K. 20 fil. § Vászonkötésben 7 korona.
Megjelent és kapható az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 54. sz.

Általunk kifizetett főnyeremények.
602.000 kor. a 240-es számra.
400.000 kor. a 11.119-es sz.
200.000 kor. a 46.006-os sz.
A m. kir. osztálysorsjáték
november 20-án kezdődő
HUZÁSÁRA postafordultával
küldünk szét sorsjegyeket az I-ső osztályhoz
⅛ 1.50 K., ¼ 3.— K., ½ 6.— K., 1/1 12.— K.
csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt
kis számok 1-től 300-ig, a születési évszámok 1801-től 1900-ig és más
szerencseszámok.
Az összeget postautalványon kéri
BOGDÁNY S.
fővárosi sorsjegyirodája
BUDAPEST, V. ker., Sas-utca 23. I.
Telefon 14—41.
200.000 kor. a 25.534-es sz.
100.000 kor. a 94.780-as sz.
100.000 kor. a 79.559 -es sz.
90.000 kor. a 2407-es számra
40.000
30.000 kor.
és sok más nagyobb nyerem.

A szenvedő emberiség öröme!
Dr. Garai Antal a bőr- és nemibetegségek országos hirü szakorvosa, ki már 29 éve működik e téren, elhatározta, hogy a
Népszerü Utmutató
a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü közel 200 oldalra terjedő munkája 30-ik kiadásának méltó megünneplésére a még készletben levő példányokat
teljesen ingyen
bocsátja a szenvedő emberiség rendelkezésére. A könyv tartalmazza az összes titkos betegségek (önfertőzés, éjjeli magömlés, hugycsőfolyás, hugycsőszükületek, elgyengült férfierő, bujafekély (syphilis, fehérfolyás stb.) alapos leirását és legujabb észszerü gyógymódját. Tehát irjon érte mindenki minél előbb, hogy ezen becses munkát (volt ára 2 frt 50 kr.) dijtalanul megkaphassa. Portó fejében 20 fillér bélyeg küldendő. Szétküldés zárt borítékban. Cim:
Dr. Garai Antal
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,
hol egyszersmind a felsorolt betegségek ellen a munka szerzője naponta rendel d. e. 10—4-ig és 7—8-ig este. Levelekre azonnal válaszol s gyógyszerekről gondoskodik.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

A szentivánéji álom.

Szinmü 5 felv. irta Shakespeare, ford. Arany János. Zenéjét szerzette Mendelssohn Bartholdi Bódog.

Személyek:

Theseus	Pálffy	Vackor	Egressy
Egeus	Abonyi	Gyalu	Kőrösmezei
Lysander	Beregi	Zuboly	Gabányi
Demetrius	Császár	Dudás	Rózsahegyi
Philostrat	Mészáros	Hippolita	Paulayné
Hermia	Gerő L.	Oberon	Maróthy
Titánia	Török I.	Puck	Ligeti

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

Halálos csönd.

Dráma 3 felvonásban. Irta José Echegaray. Forditotta Huszár V.

Személyek:

Angustias	Márkus	Raimundo	Mihályfi
Donna Mercedes	Helvey	Genaro	Horváth
Pura	Szacsvayné	Orellana	Dezső
Inés	Vizvári M.	Rodrigo	Iványi
Julia	Nunkácsi	Penna Negra	Gál

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

Csókon szerzett vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban, Irta Szigeti József. Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai	Balassa	Traurer	Vendrei
Béla	Góth	Elöljáró	Kazaliczky
Eszti	Rostagni	Irmag	Tapolczai
Ábrai Irén	Fedák	Futaki	Szerémy
Barnyai	Pethes	Ripacs	Hegedüs
Olga	Nógrádi	Nefelejts	Nikó

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

Niobe.

Énekes daljáték 3 felvonásban. Paulton után irta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Stoll Károly.

Személyek:

Dunn Péter	Kovács M.	Niobe	Küry
A felesége	Siposné	Mifton Helén	Dóry
Hetty	Ledofszky	Kertész	Delli
Harry	Szirmai	Szobalány	Holló
Lord Tomkins	Szabó A.	Deborah	Tallián

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

B. A. L. E. K.

(Cabinet Piperlin.)

Operett 3 felvonásban. Irták Raymond és Burani Zenéjét szerzette Hervé. Forditották Rákosi Viktor és Makai Emil.

Személyek:

Piperlin	Boross	Leó	Szomori
Merlingard	Szilágyi	Colombe	Tomcsányi
Bardinel	Ráthonyi	Zenaide	Szelestei
Vetiver	Giréth	Célinet	Kornai
Roussignac	Rubos	Anita	Marosi

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Szerda, 1902. november hó 12-én.

A háboru.

Irta Ráth István.

Kezdete 7½ órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Látta már
Paul Martinetti
legujabb
némajátékát???

Az előadás 8 órakor kezdődik.

A télikertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Király-utca 71. **RÉMI-MULATÓ.** Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Haimovici M., müvezető
Pénztárnyitás 7 órakor. Kezdete 8 órakor.
A Mulató kitünően fütve és huzatmentes,

Ma nagy előadás.

A kitünő novemberi müsor utolsó hete!

— **Georg és Guszti Edler** —
a „Styriai alpesek" cimü jelenetükben

— **The 4 Noiset** —
a világ legnagyszerübb mü- és versenykerékpárosai

La belle Heloisa Titcomb
a világhirü délamerikai énekes- és táncosnő

Georg Bonhairs-csoport
a jelenkor legszenzációsabb mutatványai

— **Charlotte Kara** —
(kreol) Etoile Parisienne

— **Les Omankofszky** —
láncakrobaták, 8 gyermek fenomenális mutatványa a lánc trapézen

— **The 8 Champion's** —
a bájos angol ének- és táncosnők,

valamint 12 elsőrangu müvész felléptével.

Belépőjegyek elővételben 70 kr., kaphatók: tőzsde Andrássy-ut 38., tőzsde Erzsébet-körut 51. (fürdőpalota) és tőzsde Király u. 72.

Az előadás után a télikert-kávéházban Pécsi Hegedüs Gyula cigányzenekara hangversenyez reggel 5 óráig.

E hó 16-án tökéletes uj müsor.

A szentjános bogár.

Mindenki gyönyörködik nyári estéken a szentjános bogárkák csodás tündöklésében. Mint apró repülő lámpások tünnek fel a bokrok között és áhitatos csodálatra hangolják a lelkünket a kifürkészhetlen természet szépségei iránt. A néphit szerencsének tartja, ha szentjános bogárka fénylő pontja repül el valakinek a feje felett a sötétben. A sötét gondok közepette épp ilyen szerencsés fénylő pont a Hecht Bankháztól vett osztálysorsjegy — a melyen oly sokan nyertek főnyereményt. Vásároljon tehát osztálysorsjegyet a Hecht-Bankháznál, a hol a legtöbb főnyereményt nyerték. Budapest, Ferenciektere 6. és Erzsébet-körut 32. Huzás november 20. és 21. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1 kor. 50 fillér.

A HALÁPI-féle csuz- és köszvénykenöcs
(RESTAURATOR)
felülmulja az összes eddigi készitményeket, mert biztosan gyógyit heveny v. idült reumatismust, köszvényes izfületi bajokat, neuralgiát, migraenet és lábbajokat. Számtalan hála és elismerő-levél. Egy tubus ára 1 kor. 60 fill.
Kapható: "APOSTOL"-gyógyszertárban
BUDAPEST, József-körut 64. szám.

HECHT
BANKHÁZ
PONTOSAN
SZOLGÁLJA KI
ÜGYFELEIT

MEZEY JENŐNÉ
ROYAL élővirágterme
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 52. szám
a Royal szállóval szemben.

Csokrok- és koszoruk
a legdiszesebb kivitelben korszerüen kötve.
Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Szinházak heti müsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Csütörtök	Tannhäuser	A föld	Loute	Niobe	A sötét kamra
Péntek	Nincs előadás	A Strike	Loute	Casanova	Nőemancipáció
Szombat	Onegin	Halálos csönd	Loute	Niobe	Nőemancipáció
d. u. Vasárnap este	Ördög Robert	Coriolanus Halálos csönd	A csókon szerzett vőlegény Loute	Egy görbe nap Niobe	A sötét kamra Nőemancipáció

Török szerencsenaptára

A hónap mely napján születtem?

Mindenki kisérelje meg szerencséjét a hónap azon napján, melyen született.

1	92166	11	83283	22	109332
2	109882	12	107369	23	83263
3	83429	13	24276	24	107349
4	107340	14	109382	25	89344
5	58047	15	92168	26	109890
6	109392	16	107330	27	85599
7	91425	17	64212	28	109870
8	107362	18	109330	29	83327
9	40493	19	44328	30	109860
10	109892	20	107301	31	81114
		21	83457		

A m. kir. szabadalm. osztálysorsjáték I. osztályának tervszerü betétjei.
1/8 eredeti sorsjegy 1.50 kor. | 1/2 eredeti sorsjegy 6.— kor.
1/4 eredeti sorsjegy 3.— kor. | 1/1 eredeti sorsjegy 12.— kor.

Fenti számok esetleges biztositására megrendelést azonnal, legkésőbb azonban november hó 20-ig kérünk, miután a huzás már november hó 20. és 21-én lesz.

Török A. és Társa
bankháza, Budapest.
Legnagyobb osztálysorsjegy-iroda hazánkban.
Központ: Teréz-körut 46/c. sz.
FIÓKOK:
Váci-körut 4. szám.
Muzeum-körut 11. sz. Erzsébet-körut 54. sz.

Habermann M.
asztalos-mester
Budapest VII. Rottenbiller-u. 5/c.
Mühely: Munkás-utca 7.
Elvállal épület-, iroda-, bolt- szoba- és konyhaberendezéseket. Javitás elfogadtatik és pontosan eszközöltetik.

GLOGOWSKI és TÁRSA cég
VI., Andrássy-ut 12.
irásmunka-osztálya

méltányos áron elvállal és szabatosan késziti a REMINGTON-STANDARD irógépen mindennemü irásmunkát és sokszorositást.

Általános érdekü müvek.

Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alakban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy L. Kötve 1.60 korona **Magyar és német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjósnő.** A kártyahuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A felülmulhatatlan ezermester büvészkamarája** 60 fill. **Házi Kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 4 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Jozefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. kor., kötve 2.40 kor. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 30 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Önszámitó.** kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi költemények, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A hires bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének öukényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára kor. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szine kötésben 80 fillér. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** Irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közreműködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegü megrendelést utánvéttel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

Üzlethelyiség-változás
miatt az összes raktáron lévő
kitünő minőségü
porcellán és majolika,
valamint
üveg-, disz- és használati
tárgyakat mélyen leszállitott áron adom el.
Fischer Emil csász. és kir. udv. szállitó.
Budapest, Bécsi-utca 3.

OKVETLENÜL 7
nyer minden második OSZTÁLYSORSJEGY.
A nyeremények összértéke:
K. 14.459.000.-
HUZÁS MÁR NOVEMBER 20-és 21-én.
Az első osztály betéte 1/8 K 1.50.,
1/4 K 3., 1/2 K 6., 1/1 sorsjegyért K 12.
Eredeti sorsjegyeket ajánl az 1866 óta
FENNÁLLÓ FUCHS H. VÁLTÓHÁZA BUDAPEST.

Évenként 12 huzása
van alant felsorolt 7 drb sorsjegynek

2 drb Jószív sorsjegy
1 „ Osztrák vörös kereszt sorsj.
1 „ Olasz „ „ „
1 „ Magyar „ „ „
1 „ Bazilika sorsjegy.

Kapható 24 havi részletfizetésre.
Havibefizetés mind a 7 darab sorsjegyre 9 korona 50 fillér.
Már az első részlet és 35 fillér ajánlási dij beküldése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletiveket azonnali játékjoggal.

Fleissig Sándor BANKHÁZ BUDAPEST, Erzsébet-körut 2

Ideg- és nemi

gyengeségi állapotok

impotentia,

alapos gyógyitására páratlan sikerü gyógyhatásai folytán a legmelegebben ajánljuk

dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapiai intézetét

BUDAPEST,

Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8–1-ig, délután 2–8-ig.

GAEDICKE A., BUDAPEST

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték fő-elárúsitója.

Minden második sorsjegy nyer!

Ajánlok a már **november 20. 21-én** megejtendő I. osztályu huzáshoz:

1/1 sorsjegy à **12 kor.**	1/2 sorsjegy à **6 kor.**
1/4 sorsjegy à **3 kor.**	1/8 sorsjegy à **1.50 kor.**

Az összeg előzetes beküldése vagy utánvét ellenében.

Kossuth-Lajos-utcza 11. Fiók Erzsébet-körut 14.

JO SZIV SORSJEGY

Huzás november 15.

Főnyeremény 30000 korona. Játéktartam 1948-ig.

Kapható 24 havi részletfizetésre.

Havi befizetés 5 drbra 2 kor. 98 fillér. Már az **első részlet** és 30 fillér ajánlási dij ellenében megküldöm a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet **azonnali játékjoggal.**

Fleissig Sándor bankház, Budapest Erzsébet-körut 2.

NE VÁSÁROLJANAK

értéktelen és néha hamisitott rumot.

Az összenciák az egészségre károsak. **„Battle Axe Jamaica Rum"** ismeretes mint

„The Nectar of Jamaica".

Minden üveg a cég felügyelete alatt eredetileg töltve.

A. A. Baker & Co., London E. C.

Ezen védjegy az összes kulturállam. törv. védett.

CSAK elsőrangu cégeknél kapható.

---

2 koronát megtakarit

ha a következő **igérvényeket** bankházamban vásárolja:

1 Dijkölcsön-igérvény ... ára 13 korona.
Főnyeremény **300,000** korona! **Huzás november hó 15-én.**

1/2 Dijkölcsön-igérvény ... ára 7 korona.
Főnyeremény **150.000** korona! **Huzás november hó 15-én.**

1 3%-os Földhitel-igérvény ára 3.50 kor.
Főnyeremény **90,000** korona! **Huzás november hó 17-én.**

1 4% Jelzálog-igérvény ... ára 3.50 kor.
Főnyeremény **70,000** korona! **Huzás november hó 15-én.**

3 különböző igérvény vásárlásánál 2 kor. engedmény. Az igérvények külön is kaphatók.

BEIFELD JÓZSEF Bankházában

Budapest, VII., Károly-körut 1. sz.

Csakis az összeg előleges beküldése ellenében.
Vidékről postaköltségre 35 fillérrel több küldendő.

HEIM FÉLE

MEIDINGER KÁLYHÁK

A feltaláló Dr. Meidinger tanár által kizár. jogositott gyára

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLITÓ

HEIM H.

BUDAPEST THONETUDVAR

Utánzatoktól ova intünk | MEIDINGER OFEN H. HEIM | utalással az ide álló védjegyre.

Prospectusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

EREDETIBEN KAPHATÓK	BÉCS, OBER-DÖBLING.
CSAKIS GYÁRUNKBAN	BÉCS, I. KOHLMARKT 7.
VAGY FIÓKJAINKBAN	PRÁGA. HYBERNERG. 7.

Legujabb levelező.

Legujabb levelező, önügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghivások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára fűzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy ut 21. szám.

SPECIALISTA sérvkötőkben.

A Keleti-féle legujabb cs. és k. szab. **sérvkötő** pneumatikus pelottával a legtökéletesebb a maga nemében! Nem csuszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkivül kitünő fekvése által fölülmul minden más gyártmányt.

Árak:	Egyoldalu	Kétoldalu
	12 korona.	24 korona

Keleti-féle cs. és kir. szab. gummisérvkötő, rugó nélkül, gyenge, a nyomás iránt érzékeny betegeknek a legmelegebben ajánlható!

Árak:	Egyoldalu	Kétoldalu
	10 korona	20 korona

Testegyenészeti gyáraimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó- és támgépek, müfüzők ferdénnőtek részére, mülábak és kezek, haskötők, görcsérharisnyák stb. stb.

Valódi francia gummi-különlegességek eredeti párisi csomagolásban.

Árak koronaértékben: Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Legujabb képes árjegyzéket titoktartás mellett ingyen!

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kötszer-gyára (alap. 1878.)

Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17.

KI AKAR

= egyéves önkéntes =

LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Aki már sor alatt állott, elkésett.

Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészitő tanf. igazgatója Debreczenben.

Tanbizottság: eddei **DRAUGENTZ JÁNOS** nyug. ezredes, **németujfalusi SIMONFFY GYULA** nyug. huszár-alezredes és **JÁROSSY LAJOS** nyug. százados. **Fölügyelő:** a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium megbizásából a tank. kir. főigazgató.

! Gyomorbajosoknak !

Mindazoknak, kik a gyomor meghülése vagy tulterhelése következtében hibás, nehezen emészthető, igen forró vagy igen hideg ételek élvezete vagy rendetlen életmód folytán gyomorbajt kaptak, mint:

gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorfájdalmak, nehéz emésztés, vagy elnyálkásodás,

ezennel egy jó háziszert ajánlunk, melynek kitünő gyógyitóhatásai már sok év óta kipróbáltattak. Ez az

Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bor.

Ezen gyógyfü-bor kitünő gyógyerejünek talált füvekből van jó borral készitve, erősiti s élénkiti az ember egész emésztő szervezetét. A gyógyfü-bor eltávolit minden emésztési zavart s hathatósan előmozditja az egészséges vér ujraképződését.

Ezen gyógyfü-bornak kellő időben való használata által a gyomorbajok legtöbbnyire már első csirájukban elfojtatnak. Nem szabadna tehát késnünk, hogy idején használjuk. Minden kórjel mint: **főfájás, fölböfögés, égetés, fölfuvódás, hányási inger,** melyek kronikus (idült) gyomorbajokkal sokkal hevesebben lépnek fel, már néhányszori ivás után eltávolittatik.

Székrekedés s ennek kellemetlen következményei: mint **dugulás,** csomósodás, lép- és alsó ér-rendszer (aranyérbántalmak) ezen gyógyfü-bor által gyakran gyorsan távolittatnak el. A gyógyfü-bor megszabadit minden emészthetlenségtől, az emésztő-rendszert fölélénkiti s könnyü székelés által eltávolit a gyomorból és belekből minden ártalmas anyagot.

Komor, halvány arckifejezés, vérhiány, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképződés s a máj beteges állapotának következményei. Teljes **étvágytalanság, ideges tulfeszültség és kedélylehangoltság,** valamint **gyakori főfájás, álmatlan éjszakák** mellett gyakran az ily betegek elsorvadnak. — A gyógyfü-bor emeli az étvágyat, előmozditja az emésztést és táplálkozást, az anyagcserét hatalmasan éleszti, a vérképződést gyorsitja, a fölizgatott idegeket csillapitja és a betegnek uj életkedvet szerez. Számos elismerés és köszönő-irat igazolja mindezt.

A gyógyfü-bor kapható palackokban: frt 1·50 és 2 frtért Budapest, Csepel, Szakolcza, Promontor, Budaőrs, Kőbánya, Rákoskeresztur, Török-Bálint, Tétény, Soroksár, Vecsés, Maglód, Péczel, Sziget-Szent-Miklós, Érd. Sóskut, Etyek, Ujpest, Békásmegyer, Rákos-Palota, Fóth, Gödöllő, Vörösvár, Pomáz, Szt.-Endre, Aszód, Tura, Hatvan, Jász-Fényszaru, Jász-Árokszállás, Jász-Jákóhalma, Ecsed, Csány, Gyöngyös-Pata, Gyöngyös-Pásztó, Püspök-Hatvan, Ecseg, Tótfalu, Vácz, Uj-Maros, Esztergom, Szt.-Tamás, Szent-Györgymező, Párkány, Bajna, Tóváros, Tata, Uj-Igmánd, Komárom, Ács, Szt.-Péter, Ó-Gyalla, Érsekujvár. Udvard, Gutta, Vadkert, Balassa-Gyarmat, Üllő, Kóka, Ócsa, Pilis, Tápió-Bicske, Nagy-Káta, Alberti, Czegléd-Berczel, Czegléd, Örkény, Alsó-Dabas, Laczvár, Moór, Bodajk, Székesfehérvár, Seregélyes, Sárosd. Aba, Kalóz, Polgárdi, Enying, Sárbogárd, Uj-Perkáta, Herczegfalva, Duna-Vecse, Szabadszállás. Jász-Kéregyháza, Lajosmizse, Nagykőrös, Kecskemét, Kocsér, Uj-Kecske, Czibakháza, Tisza-Földvár, Tisza-Kürt, Jász-Karajenő, Tisza-Várkony, Szolnok, Abony, Rékás, Ujszász, Tápió-Szele, Tápió-Gyöngye, Jász-Alsó-Szent-György, Isaszeg, Szirák, Guta, Jászberény, Mezőkövesd, Miskolc, Jász-Apáti, Verpelét, Besenyő, Tisza-Nána, Kis-Terenne, Agárd, Szécsény, Nógrád-Verőcze, Ipolyság, N.-Salló, N.-Surány, Komját, Verebély, Sellye, Galánta, N.-Megyer, Bős, Dunaszerdahely, Győr, Tét, Csorna, Leiden, Mosony, Magyar-Óvár, Ragendorf, Sommerein, Pozsony, Duna-Földvár, Fischamend, Schwechat, Enzendorf, Wien, stb., valamint Magyarország minden nagyobb és kisebb helysége s Ausztria-Magyarország összes gyógyszertáraiban.

Budapest gyógyszertárai **3 és több palack gyógyfü-bort is szállitanak eredeti** árakon Magyarország és Ausztria minden helységébe.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Kérjünk határozottan

Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bort.

Az én gyógyfü-borom nem **titkos szer**; alkatrészei a következők: 450·0 malaga-bor, 100·0 borszesz, 100·0 glicerin, 240·0 vörösbor, 150·0 vadberkenye-lé, 320·0 cseresznye-lé, 10·0—10·0 rész édes kömény, ánis, Helna gyökér, amerikai gyökér. Enzian gyökér, kalmusgyökér. Ezen alkatrészeket keverjük.

Most jelent meg!

A MAGYAR LANT

a magyar hazafias lyra és zene történeti fejlődése Arany László és egyéb forrásművek nyomán

IRTA: KŐRÖSI HENRIK

zenéjét összeállitotta: magánhangokra, vegyes és férfikarra és zongorára átirta:

SZTOJANOVITS JENŐ.

Iskolai és magánhasználatra.

A zenekedvelő nagy közönségnek, dalárdáknak, énekegyesületeknek legalkalmasabb hézagpótló alapkönyve A zongora átirásban benne van az énekhang is, s igy csuppán zongorára is alkalmas.

TARTALMA:

Prologus. — Cserebogár. — **I. Szakasz. Őskor XVI—XVII. század.** — Regős ének a csodaszarvasról. — Jersze, emlékezzőnk. — Eger ostroma. — Édes anyám sokat intett a jóra. — Kurucz tábori dal. — Gúny dal. — Virág dal. — **II. szakasz. A XVIII. század.** — Hej Rákóczy, Bercsényi, Bezerédy. — Csinom Palkó. — Bujdosók éneke. — Czinka Panna magyar nótája. — Tréfás dal a német tánczra. — Hadik óbester nótája. — **III. szakasz. A XIX. század.** — Insurgens nóta. — A kinek nincs szeretője. — Bihari nótája, mikor a pénze elfogyott. — Fütyül a szél. Befordultam a konyhára. — Ég a kunyhó. — Kitették a holttestet az udvarra. — Zöld asztalon. — Nem vagyok én senkinek sem.

Ára szinnyomatu boritékban (kis kvartalak) **5 kor. netto.** Ehhez:

Karszólam (nagy nyolczadalak) **75 fillér netto.**

Megrendelhető a kiadócégnél:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udv. könyvkereskedésében

Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Legszebb könyvtárt berendezek,

havi 2–3 korona részletfizetésre:

Szépirodalom, szakművek bel- és külföldről, díszművek is, karácsonyi és ujévi ajándékokra. Cim: **Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15.** levelezőlap elegendő. (Vidékről válaszbélyeg mellékelendő.)

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit **férfiaknál és nőknél** foglalkozási zavar nélkül mindennemű bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást,** hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist,** önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotencia)

meglepő **biztos eredménynyel gyorsan** a legujabb módon.

Rendelő-intézet Bpest, VII. **Károly-körut 5.** **(Dob-utca sarkán.)**

I. em., **bejárat a lépcsőházból**

Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig.

Külön várótermek. Mérsékelt tiszteletdij. Levelekre kimeritően válaszol. Kivánatra gyógyszerről is gondoskodik.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket **központi irodánkban** és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné Andrássy-ut 88.

Eckstein Bernát hirdetési iroda V. ker. Fürdő-utca 4. szám.

Engelmann Mór gyorssajtónyomda IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál könyvkereskedése IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D. hirdetési iroda IV Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V. hirdetési iroda V. ker., Váci-utca 17. szám.

Goldner Jozefin Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits dohánytőzsdéje Kerepesi-ut 50. (Takarékp.-épül.)

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje VIII. ker., Muzeum-körut 18.

Leopold Gyula hirdetési iroda VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetési iroda Ferenciek-tere 8

Mezei Antal hirdetési iroda IV. ker. Eskü-ut 9. szám.

Nemetsek A. J. ujság-árudája IV. ker. Petőfi-tér 3. szám.

Ifj. Nagel Ottó könyvkereskedő Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu hirdetési iroda VI. ker., Váci-körut 33. szám.

Sopronyi V. dohánynagyárus VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór dohánytőzsdéje IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Schwarz József hirdetési iroda V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Schönwald Ferencné dohánytőzsdéje Ferenc-körut 32. szám.

Schödl Gyula dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.

Tenczer Gyula hirdetési iroda IV. ker., Szervita-tér 8. szám,

Toldi Lajos könyvkereskedése II. ker., Fő-utca 2. szám,

Weitzenfeld Jakab Király-utca 1.

Zipser és König zeneműkereskedése VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.

Zala Mór könyv- és zeneműkereskedés VI. Teréz-körut 2.

Minden apróhirdetés, melyet este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Tubicám.

Életem, mindenem! Ne nehezteij drágám, nincs okod rá, mert nagyon, de nagyon szeretlek! Mintha kétszer más-más ruhában láttalak volna messziről. Üdvözöltelek is elsőben. Úgy van? Boldog volnék, ha nem tévedtem volna. Természetes, hogy komolyan akarem! Mindenesetre értesits sürgősen. Irj cimemre üzletcégemhez, vagy máskor kért helyre első cimen, vagy küldj hozzám h . . . . t vagy szólj más érintkezési eszközön. Amint akarod. Számtalan csókkal várom szivszorongva kimeritő értesitésitésedet, hogy én is megküldhessem. Imádlak örökké. — Pá. 13870

Házassági ajánlat.

Csinos, jómodoru, előkelő, 27 éves vasuti tőtiszt, kinek 30.000 K. készpénz vagyonán kivül évi 5—6900 K. biztos jövedelme van, ismeretséghián s nagy elfoglaltsága miatt ezuton óhajt házasság céljából megismerkedni oly 16—27 éves leánnyal vagy fiatal özvegygyel kinek legalább 50—60.000 korona hozománya van. Vallás mellékes. Csakis komoly, teljes cimmel s lehetőleg fényképpel ellátott ajánlatok (melyeket a kiadóhivatal „Próba szerencse" jeligével továbbit) fognak tekintetbe vétetni. Titoktartás becsületszóval biztosittatik. 2183

Kecskemét.

Csütörtök estig maradok, jöjj másikba, értesit-, vagy oda, hova telefonáltál. Jobban imádlak, mint valaha. Maradj enyém szép szerelmesem, ölel millió csókkal Tied. 13860

Uraim!

Két intelligens hivatalnoknő, férjhezmenni óhajt,kiknek pénzhozomány helyett, szerető szivük van. Csak komoly, teljes cimü leveleket lehetőleg idősebb urak. Barnának „Gizi 11" szőkének „Délibáb" cimen a kiadóhivatal továbbit. 7670

KERESLET.

Pénzbeszedő

ki irodai teendőkben is jártas 1000 korona készpénz biztositékkal felvétetik havi 60 kor. kezdő fizetéssel. Az 1000 korona biztositék telekkönyvileg betáblázható egy tehermentes ingatlanra. Bővebbet Rökkszilárd-utca 22. Niemetz Gyula irodájában.

Tanonc

jó házból való 14—15 éves fiu, füszer detail-üzletbe teljes ellátással felvétetik. Schön Sándor, V. Váci-körut 74.

Izr. tanárjelölt,

perfect német, francia, kitünő működési bizonyitványnyal, nevelői állást keres. Tanit gymn.-ot, reált, polgárit. Szerény igényü. „S. G." József-körut 2. Tőzsde. 14350

Segélyt kér

egy szegény özvegyasszony, akit betegsége keresetképtelenné tett s akit egyetlen kenyérkeresőjétől, **varrógépétől** is megfosztottak. Nyomora irtóztató. Könyörületet kér emberbaráti szivektől. Cim: P. J. VII. Csorhát-utca 19. III. em. 35. ajtó. 4312

Egyedül álló

urinő anya-helyettes vagy gazdasszonyi állást keres szerény igények mellett, papi házhoz is elmegy. **Brenner Etelka**, Ó-Buda, Vörösvári-utca 38. 4309

Okleveles német gyermekkertésznők

kézimunkákban jártasok, 150 frt. évi fizetés, német bonnok, kik a házban is segitenek. 120 frt. évi fizetés, és német játszótársak,

13—15 éves leányok, 40 frt évi fizetés, állást keresnek, Pfeiffer Ferenc, ügynöksége által, Budapest, József-körut 24. I. emeleten. 13845

Nagy keresetet

biztosithatnak, egész 500 koronáig havonként, minden rangu egyének egy reell vállalkozásnál. Közelebbit „Z. 211" **K. Eisele „Union"** hirdetés irodája Stuttgart, Dannekerstr

KINÁLAT.

Angol, francia

tapasztalt nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte, még néhány szabad órával rendelkezik. Sikeres módszer. Kitünő referenciák. Cim. **Gáspár Bernát, Vörösmarty-utca 51/A, III. 21.**

Vidékről

23 éves izraelita nő, Budapestre zsidó házhoz mint társalkodónő, házvezető, esetleg gyermekek mellé s emi oktatásra ajánlkozik. Igénye szerény, inkább jó bánásmódot keres. Ajánlatok „E. Szászcsanád (Erdély) postrestante cim alá kéretnek. 2185

Jelesen

érettségizett IV. éves müegyetemi hallgató, ki a német, latin, francia nyelvben és a gyorsirászatban is kiválóan jártas, házi tanitónak vagy nevelőnek ajánlkozik. Szives megkereséseket a kiadóba kér „**Teknikus**" cimen.

Bölcsészethallgatónő II. éves **teljes ellátásért** gyermek tanitását elvállalja. Cim: VIII. Szigetvári-u. 1. I. 14.

Használjon

Kerpel-féle kézfinomitó folyadékot, a kezet 3 nap alatt bársony simára és hófehérré teszi. Egy üveg 90 fillér. Postai szétküldés: Kerpel gyógytár Budapest, Lipót-körut 28. Négy üveg rendelésénél bérmentve.

Szabóné

ügyes, a legkomplikáltabb toiletteket is bámulatos olcsó árért elegánsan és izléssel késziti saját lakásán. Vidéki megrendelésekhez a pontos alj-mérték és egy derék beküldése után készitek mindennemü toiletteket. Átalakitásokat és gyermekruhák készitését elvállalja. Lederer Lipótné, VI. Szabolcs-u. 30 II 29. 4277

Szállitási üzlet

Felsőmagyarország nagyobb megyeszékhelyén, mely bebizonyithatóan évente tisztán 3000 koronát jövedelmez, tulajdonos más vállalkozása miatt 3000 koronáért eladó. Az üzlet berendezése áll egy zárt butorkocsi, 2 stráfkocsi, 8 oldalas kocsi, 6 darab ló, 3 pár szerszám, irodai berendezés stb. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Budapesten, Rökk Szilárd-utca 22. szám.

Ügyes szabónő

ajánlkozik mérsékelt árak mellett a legdivatosabb ruhák elkészitésére. Cim: Szántó Árminné, VIII. Mátyás-tér 12. I. 18.

Villa

Budapestnek legszebb nyári kirándulóhelye, nagy kerttel, szőllővel, **modern épület 6 szobás lakással**, olcsón eladó. Bővebbet Szilassy Nándor ügynöksége, József-körut 47. 13862

Nyaralónak

megfelelő csinos ház szép kerttel, Budapestről félórányira fekvő helyiségben, 4000 frtért eladó. Bővebbet **Szilassy Nándor** ügynöksége, József-körut 47. 13863

Fűzőjavitások

és tisztitások, valamint uj fűzők készitése, **nagyon olcsó árban** elvállaltatnak. Cim: Holló-utca 1. 6485

Zongora

hires kitünő gyártmány, rövid, olcsón eladó. Dohány-utca 69a. II. em. 10. 13865

Vidékiek,

kiknek a fővárosban elintézendő ügyeik vannak, forduljanak bizalommal „Bizalom méltó" cim alatt a kiadóhivatalhoz, honnan a beérkező ajánlatokat elviszem s a megbizásokat csekély dijazásért a legjobb forrásoknál lelkiismeretesen teljesitem. Kivánatra előleges értesitést küldök. 13859

Vegytisztitóintézet

fiók, 20 éve fönnáll, évente 3000 frtot jövedelmez, olcsón eladó, az üzlet **vezetéséhez szakértelem nem okvetlen szükséges.** Bővebbet Szilassy Nándor irodája, József-körut 47. 13861

Butor

legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37 4813

Szatócsüzlet,

a főváros legnépesebb pontján, melynek jövedelméből bárki is gondnélküli megélhetésre tehet szert, sürgősen eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában, Rökk Szilárd-utca 22.

Dog kutya

(nőstény) 3 éves remek szép példány, azonnal eladó. Rökk-Szilárd-utca 22. ajtó 1. 13867

Vasbölcső

szép kiállitásu használt, hibátlan, helyszüke miatt olcsón eladó. Rökkszilárd-utca 22. ajtó 1. 13869

17 éves,

intelligens, a kereskedelmit kitünően végzett leány, ki bármely jobb irodai munkának teljesen megfelelni képes, szerény feltételek mellett állást keres. Cim: Hartmann Dezső, VII. Hársfa-utca 29. ajtó 27.

Intelligens

gyermektelen izraelita családnál jó izletes ebédkoszt olcsón kapható. Cim: Főherceg Sándor-u. 30b. földszint 7. 6450

Az Orfeum

közelében egy csinosan butorozott féregmentes szoba azonnal olcsón kiadó. Bővebbet Nagymező-utca 10. I. 20. 4717

Kályhás mester.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Schneider Henrik József-körut 19. 4369

Akadémiát

végzett fiatal festő hajlandó órákat adni szerény feltételek mellett. Válasz a kiadóba kéretik „**Piktor**" jellel. 6489

Kerékpárok

néhány darab becserélt, de jókarban levő használt kerékpár, — mig a készlet tart, — 30 frttól feljebb kapható. Láng kerékpárüzlet, Budapesten, József-körut 41.

Okleveles

tanitónő órák adására ajánlkozik, zongora kezdőket is tanit. Baross-tér 4. III. 15. 6345

Szegény tanuló.

ki felső kereskedelmi iskolába jár 20 krért leckeórákat ad. Cim: Kerepesi-ut 60. II. em. 26. 4821

Uj boroshordók

60 drb transporthordó, 20 drb 14 hektos, 30 drb 20 és 50 hektoliteres jutányosan eladók. Az árak 3 frt 30 krtól nagyság szerint feljebb. Sperl Flóriánál IX., Külső-soroksári-ut 56. sz. Telefon 58—65. 13825

Kerékpár

egészen uj, a gyárostól 2 évi jótállással, angol versenygép részletfizetésre eladó. Cim akiadóban. 1123

Urak!

Elegáns és szép különbejáratu szobák minden kényelemmel ellátva azonnal olcsón kiadók. Sándor-utca 30/B. I. 13.

Bécsi szabónő,

előrangu szalonok volt művezetőnője, ki a legelőkelőbb budapesti körök számára dolgozik, késziti elegáns ruhákat, kosztümöket, szinpadi toiletteket stb. **mérsékelt áron**, vidékre is. **Widder Gyuláné**, Budapest, VI., **Lövölde-tér** 5. I. 5. 4288

Boroshordók.

Nagy választék uj, egyszer és többször használt boroshordók minden nagyságban 150 litertől 750-ig, ajtós hordók is olcsó árban kaphatók. Klein, Rombach-utca 6 és Király-utca 12., Török-gyógyszertár házában.

Singer-varrógépeket mélyen leszállitott árban heti 1 frtos részletre szállitunk 6 évi jótállással. Láng kerékpárüzlet, József-körut 41. 4678

Szabónő

kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Csinosan butorozott

utcai szoba, a Népszinház közelében igen olcsón kiadó. Goldstein, Csokonai-u. 8b. földszint 3.

Jó állapotban

lévő női télikabát olcsón eladó. Szentkirályi-u. 22. II. 26. 4678

Urasági butort

IV., Hajó-utca 16. (Sütő-utca sarok, Központi városháza közelében) eladok és veszek majdnem egészen uj ebédlő-, háló- és garzon-szobákat, szalon-berendezéseket, valamint iroda-eszközöket, valódi perzsa- és szmirna-szőnyegeket, függönyöket, lószőr- és afrik-matracokat, gáz- és villamos csillárokat. 13341

Tanárjelölt,

r. kath. vallásu, állást keres szerény igényekkel mint korrepetitor vagy nevelő. Cim: „S. I." VI. Uj-utca 37. III. emelet, 17. ajtó. 4287

Ügyvédeknek.

Egy középkoru gyakorló ügyvéd, ki tud magyarul, németül, románul, s a törvénykezés minden ágában és a hagyatéki tárgyalásokban is teljesen jártas, havi 160—180 korona dij mellett ajánlkozik kir közjegyzőhelyettesnek vagy nagyobb ügyvédi iroda vezetésére. Bővebbet „Ügyvéd" cim alatt e lap kiadóhivatala. 4308

Fodrásznő,

rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

Privát kutató.

Iroda: Kerepesi-ut 75. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint c-saládi-ügyekben: **Kossa Magyary Géza.** Található 10—2-ig. 13753

Hallatlan! Csodálatos!

400 drb csak frt 1·80.

1 pompásan aranyozott, pontosan 36 órát járó ankeróra, percmutatóval, 3 évi jótállással, 1 elegáns double-óralánc, 1 aranyozott gyürü imit. kővel uraknak vagy hölgyeknek, 1 párvalódi ezüst függő cs. k. próbával, 1 zsebkés, 1 garnitura kézelő-, gallér- és mellgomb 3% arany, 1 elegáns zsebtükör finom rámával etuiban, 1 zsebirószer, 1 szép bőrerszény, 1 irókészlet, 20 drb gyönyörü látképes levelezőlap és még 300 drb különféle cikk, minden háztartásnak nélkülözhetetlen, kapható a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett. **W. Buchbinder** áruházában, **Krakkó**, postafiók 42. Kockázat kizárva, nem megfelelőért a pénz azonnal visszaadatik.

Az egyes takarógyárak megbiztak, hogy maradék állományukat féláron eladjam. Ajánlok tehát vastag, elpusztithatatlan, kitünő minőségü, meleg, gyapjas, puha

téli lótakarókat

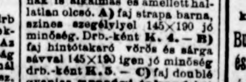

szines szegélylyel, halotakaróknak is alkalmas és amellett hallatlan olcsó. **A)** faj strapa barna, szines szegélylyel 145×190 jó minőség. Drb.-ként **K. 4.** — **B)** faj hintótakaró vörös és sárga sávval 145×190 igen jó minőség drb.-ként **K. 5.** — **C)** faj double gyapjas **urasági takaró** két szinben, szürke és sárga szegélyekkel 160×200 finom minőség drb.-ként **K. 7·50** — **D)** faj serfőzde és bányászati takaró szürke kék szegélylyel 140+190 alkalmas minőség, drb.-ként **K. 9.**— **E)** faj, elsőrendü fekete omnibusztakaró 155+120 kiváló tartóstakaró drb.-ként **K. 9·50.** Szétküldés utánvéttel. Meg nem felelő kifogástalanul kicseréltetik. Cim: **Rundbakin M. Wien, IX., Berggasse 3.**

Téli kabát ... ... 5 frt
Felöltő ... ... 4 frt
Ferenc József kabát 3 frt
Jaquet ... ... 2 frt
Nadrág ... ... 2 frt 50
Rothberger Jakab Kristóf-tér 2. I.

Elsőrendü

Singer varrógépeket

mélyen leszállitott árban 75 koronától feljebb havi 8 és 10 koronás részletre szállitunk 6 évi jótállással. Vidékre is bárhova.

Láng Jakab és fia

varrógép nagyraktára

Bpest, József-körut 41.

Fiók-üzlet:

Rottenbiller-utca 1.

Nagy árjegyzék ingyen!!

Cégünk kizárólag elsőrendü uj Singer gépeket tart raktáron, **melyek össze nem tévesztendők** holmi bécsi tucat gépekkel, melyeket egyes különösen bécsi kereskedők különféle cifra nevek alatt árusitanak

Hihetetlen

és mégis igaz.

Csak 6 frt 50 krért

küldök, mig a készlet tart, a következőt:

6 drb mexikó-ezüst asztali kést
6 " " " evő-villát
6 " " " kanalat
6 " " " kávéskanalat
6 " kitünő dessertkést
6 " " villát
2 " legelegánsabb szalon asztali gyertyatartót
1 " házimérleget, 5 kgr. mérőképességgel
1 " kés- és villatisztitó-készüléket
12 " finom toilette-szappant
2 " fal-dekorációt, legmodernebb szobadisz

54 darab. Mindezen 54 darab **összesen csak 6.50 frtba** kerül. A mexikó-ezüst egy teljesen fehér fém, mely jobb szállodákban, vendéglőkben, penzionátusokban és ezernyi magánháztartásban fényesen bevált. Mexikó-ezüstárulm tartóssága és kitünő minőségéért 25 évi irásbeli jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése vagy utánvétel mellett. **Kann Ignác áruháza, Wien, II. Lilienbrunngasse 17.**

Sérvkötők

valódi angol rugóval **egy oldalra** 3, 4, 5 és 6 frt, **két oldalra** 6, 8, 10 és 12 frt. **Hasikötők** 3, 4, 5, 8 és 10 frt. **Suspensor** 25, 50, 80, 1.—, és 1.20 frt. Nagy raktár **gummi-harisnyák**, irrigatorok és mindenféle kötszerekben és **gummiárukban.**

Megrendeléseket eszközöl:

Radványi L.

kestyü- és kötszer-gyáros

Budapest, VI. Andrássy-ut 15. és VII., Erzsébet-körut 36.

Árjegyzék ingyen.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ékszerek, zsebórák és ingaórák olcsón kaphatók

Grünberger Ármin Béla
IV. Váci-utca 30. I. em. 23.

Mielőtt

férfi-, fiu- vagy gyermekruhát rendel vagy vesz, sziveskedjék saját érdekében **Koch testvérek Budapest, Károly-körut 26.** legnagyobb áruházából az ujonnan megjelent **nagy képes árjegyzéket kérni**, melyet rögtön bérmentve küldünk.

Soha többé ez életben

nem kinálkozik oly kedvező alkalom egy csomó összeválogatott valóban finom és enyhe

pipere-szappan

beszerzésére, mint a milyet én 5 korona még nem létezett olcsó áron szétküldök. A szortimátum 48 drb finom, enyhe a következő illatu pipere szappanból áll:
6 drb finom illatu rezeda
6 " " " jázmin
6 " " " növény
6 " " " mandula
6 " " " rózsa
6 " " " mosusz
6 " " " orgona
6 " " " ibolya
48 drb 5 korona meséssen olcsó árért. Szétküldés utánvéttel
KANN IGNÁC gyári raktárából **Bécs**, II., Lilienbrunngasse 17a.

Magy. kir. államvasutak. 163269/902. A. I.

Az 1903. évre érvényes féláru vasuti jegy váltására jogositó arcképes évi igazolványok kérelmezése.

A jövő 1903. évre érvényes féláru vasutijegy váltására jogositó arcképes évi igazolvány kiállitása immár kezdetét vette. Miután a jelenleg érvényben levő igazolványoknak 5 évi időszaka ez évvel letellik, azok többé nem érvényesithetők és uj igazolványok állittatnak ki.

Minthogy az uj igazolványok kiállitása jelentékenyen több időt vesz igénybe, mint az egyszerü érvényesités, ennélfogva saját érdekükben ismételten figyelmeztetnek az igényjogosultak, hogy igazolványaik kiállitását a magy. kir. államvasutak igazgatóságától (Budapest, Andrássy-ut 73—75. sz.) haladéktalanul kérelmezzék.

Az igazolványok kiállitása ugyanazon módon kérelmezendő, miként ez a megelőző években is történt.

A tényleges szolgálatban állók által ugyanis rendes szolgálati uton, a nyugdijasok által pedig hatóságilag láttamozott kérvényekkel, a kérvényen az a körülmény, hogy a kérelmező nyugdijas és évifizetéssel ellátott állása nincs, hivatalosan igazolandó.

Minden egyes kérelmező részéről ezuttal teljesen uj, a legutóbbi időből származó látogatójegy nagyságu fénykép csatolandó s annak alsó részén neve sajátkezüleg s olvashatólag reáirandó. Már használt, lebélyegzett, avagy hibás fényképek visszaküldetnek.

Budapest, 1902. nov. 8.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomás nem dijazt.)

Urak!

Salaperlen

(Salacetoisont olaj)

Salacetol 0·09 Ol. Santali osind 0.21 — igy hivják a legujabb felülmulhatatlan szert a titkos betegségek minden neménél 4.45 koronáért bérmentve küld egy kis üveget 50 kapsulával. Raktár Ausztria magyarország részére Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Andrássy-ut 26. és Király-utca 12. valamint minden gyógyszertárban.

BUTOR

modern lakásberendezések

Nemes és Lengyel

butor-iparosoknál

Budapest, IV., Kecskeméti-utca 6. I. em.

Nagy választék ugy polgári, mint a legfokozottabb igényeknek megfelelő **modern** kivitelü háló-, ebédlő-, **szalon- és uriszoba-butorokban.** Az igen tisztelt vevőket a saját érdekükben felhivjuk szükségletök beszerzése előtt tájékozás céljából **műhelyünket megtekinteni.**

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletv 38163. szám. I.

Pályázati hirdetmény

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége, a vonalai részére 1903. évben szükséges pályafenntartási fák szállitására nyilvános pályázatot hirdet az 1903. évi megközelitő szükséglet, mely a megrendelés alkalmával korlátlanul felemelhető, vagy leszállitható, alább van felsorolva, a végleges megrendelés, mely alkalommal az 1903. évben szállitandó fák pontos mennyisége és méretei szállitóval közöltetni fognak, folyó évi december hó végéig fog megtörténni.

112 köbméter jegenye fenyődeszka, 45 kbm. luc fenyődeszka, 11 kbm. vágott lucfenyőfa, 88 kbm. jegenye fenyőpalló, 34 kbm. luc fenyőpalló, 42 kbm. tölgyfa, 118 kbm. faragott puhafa, 164 kbm. faragott tölgyfa, 36 kbm. puhaszálfa, 29.000 folyóméter vágott puhafaléc, 153,000 drb. fedőzsindely, 4,100 drb. kemény kerités oszlop.

A fák szállitása 1903. évi február hóban kezdendő meg s 1903. évi április hó végéig fejezendő be.

A fák 2 csoportra osztott részletes méretjegyzékeit, melyek egyszersmind ajánlati ürlapokat képeznek, a pályázati feltételekkel együtt a budadest-jobbparti üzletvezetőség (Budapest, Külső kerepesi-ut, nyugdij házcsoport 2. szám) anyagbeszerzési-osztálya szolgáltatja ki dijtalanul, esetleg küldi meg posta utján.

A pályázati feltételek értelmében kiállitandó ajánlatok ivenkint egy korona magyar bélyeggel ellátva 1902. évi november 27-én déli 12 óráig nyujtandók be, a bánatpénz 1902. évi november 26-án déli 12 óráig teendő le.

Budapesten, 1902. október hóban. Elkésve beadott vagy táviratilag tett ajánlatok, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomás nem dijazt.)

Az „ATHENAEUM" irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:

Köszöntő-könyv.

Irták

Lenkei Henrik és Rebez Andor.

Ára kötve szines boritékkal 1 korona 40 fillér.

Tartalmas verses köszöntéseket gyermekek részére, mindenféle alkalmakra, szülőkhöz nagyszülőkhöz, mindenféle rokonhoz, baráthoz, ismerőshöz, tanitóhoz stb.

Kapható a kiadó-társulatnál Budapesten, VII., Kerepesi-út 54. szám, és minden könyvkereskedésben.

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.